

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 24 MAART 1926

No. 534

INHOUD.

	Blz.
Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	270
DE CONVERSIKANSSEN DER NEDERLANDSCH-INDISCHE LEENINGEN door <i>Dr. D. J. Hulshoff Pol Jr.</i>	272
Verbindendverklaring van de Collectieve Arbeidsover- eenkomst door <i>Mr. A. Tepe</i>	274
Nogmaals: De Oppositie tegen het Verdrag met België II (Slot) door <i>Prof. Ir. J. Nelemans</i> , met naschrift door <i>Ir. J. C. Ramaer</i>	276
De Rijksmiddelen	279
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Geld- en Kapitaalmarkt in Duitsland (September 1925—Maart 1926) door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	280
AANTEKENINGEN:	
Jaarrede van den Voorzitter der Nederlandsche Ree- dersvereniging	282
Suikeroogsten op Cuba	284
MAANDONLIJFERS:	
Postchèque en Girodienst	284
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	284
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	284
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	285
Overzicht der Rijksmiddelen	286
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	286—292
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco;
Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron
Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra;
Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.*

23 MAART 1926.

De geldmarkt bleef deze week nog vrij stijf. Aan-
vankelijk werd het aanbod van wissels eerder grooter,
zoodat de rente nog verder aantrok. Geopend op 2¼ pCt.
werd Woensdag voor 2¹⁵/₁₆ pCt., enkele posten zelfs
voor 3 pCt. afgedaan. Daarna begon het aanbod van
wissels vrij sterk te verminderen, waardoor de rente
weder tot 2⅞ pCt. kon terugloopen. De prolongatie-
rente schommelde tusschen 3 en 2¾ pCt.

* * *

Bij de inschrijving op schatkistpapier kon de toe-
wijzing voor drie- en zesmaands promessen belangrijk
onder de taxatie geschieden.

De driemaands promessen werden toegewezen voor
f 993,65 of circa 2½ pCt., de zesmaands promessen

voor f 987,40 of iets boven 2½ pCt. en de jaar-
biljetten voor f 1005,— of 3½ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank
blijkt de post binnenlandsche wissels van f 94,6 mil-
lioen tot f 74,4 miljoen te zijn teruggelopen. De
beleeningen namen met 1,9 miljoen toe. Het renteloos
voorschot aan het Rijk geeft een vermeerdering van
f 8,6 miljoen te zien.

De voorraad gouden munt daalde met f 200.000.
De post muntmateriaal bleef onveranderd. De zilver-
voorraad noteert f 300.000 hooger dan verleden week.
De post papier op het buitenland vertoont een ver-
mindering van f 6,4 miljoen, terwijl de diverse
rekeningen onder het actief met f 1,6 miljoen toe-
namen.

De biljettencirculatie daalde van f 824,4 miljoen
tot f 810,4 miljoen. De rekening-courant-saldi ver-
minderden met f 800.000. Het beschikbaar metaal-
saldo klom met f 3 miljoen. Het dekkingspercentage
bedraagt ruim 53.

* * *

Na den zeer bewogen Maandag was de markt voor
Belgische francs op Dinsdag, in afwachting van de
aangekondigde mededeelingen in het parlement, veel
kalmer gestemd. De koers bleef op circa 10.40 hangen.
Deze mededeelingen veroorzaakten echter algemeene
teleurstelling, zoodat Woensdag opnieuw een inzin-
king volgde. Voor 9.90 werd afgedaan en in het ver-
dere verloop der week kon slechts een klein herstel
tot ca. 10.02 intreden.

Ook Fransche francs waren doorlopend flauw.
Zaterdag werd voor 8.77 afgedaan. Ponden en Dol-
lars en ook de overige goudwissels waren aangeboden.
De koersen liepen ca. 1 0/00 terug. Overigens waren
flauw: Oslo, dat van 54.55 tot 53.10 terugliep en
later herstelde tot 53.55 en Buenos Aires, dat opnieuw
sterk daalde en Woensdag gedurende korten tijd voor
96¼ werd verhandeld, om op 98¾ te sluiten.

LONDEN, 22 MAART 1926.

De vraag naar geld bleef ook in de afgelopen
week aanhouden, zoodat prijzen tot 5 pCt. en hooger
voor call money werden betaald. Korte wissels werden
wederom door de markt bij de Bank van Engeland
geplaatst, daar men hieraan de voorkeur gaf boven
het leenen van haar van geld voor een week.

Disconto bleef dan ook zeer vast op 4½ pCt. voor
3-maands prima bankaccepten; men hoopt op een ver-
ruiming van de markttoestanden na het einde van
dit kwartaal.

Dollars en Guldens varieerden weinig; slot heden:
.486½, 12.13.

MEDEDEELING VAN DE CENTRALE RIJNVAART-COMMISSIE.

Overeenkomstig de besluiten van de Centrale Rijnvaartcommissie overgaande tot de publicatie van de ontwerp-overeenkomsten opgesteld door het Comité voor Privaat Recht, meent het Secretariaat aan den tekst dezer ontwerpen een korte inleiding te moeten laten voorafgaan, ten einde een en ander toe te lichten. Deze opmerkingen zijn geheel buiten de verantwoordelijkheid van de leden van het Comité.

* * *

Het Comité voor Privaatrecht, ingesteld door de Centrale Rijnvaartcommissie, heeft gedurende zijne beide in 1925 gehouden zittingen twee ontwerp-overeenkomsten opgesteld, de eerste betrekking hebbend op de inschrijving van binnenvaartuigen en de tweede op de wederzijdsche erkenning van scheepshypotheken. Het ontwerp betreffende de inschrijving is reeds aangenomen in tweede lezing en kan aan het oordeel van de Centrale Commissie worden onderworpen, zoodra eenige punten, waaromtrent een voorbehoud is gemaakt, geregeld zullen zijn. Het ontwerp betreffende de hypotheken daarentegen is meer een vóóronwerp, hetwelk als basis moet dienen voor een onderzoek van deskundigen in de verschillende landen.

De Commissie heeft besloten aan deze twee teksten de meest uitgebreide openbaarheid te geven, teneinde scheepvaartkringen gelegenheid te geven hunne opmerkingen, waaruit het Comité bij de voortzetting zijner werkzaamheden groot nut zal kunnen trekken, in te dienen.

Het doel der werkzaamheden van het Comité was de unificatie van het privaatrecht van de Rijnvaart. Maar het is al spoedig gebleken, dat het onmogelijk was om op afdoende wijze de openbaarheid en het voortbestaan van de zakelijke rechten op Rijnvaartuigen te waarborgen en daardoor het scheepscrediet te versterken, als de bepalingen ten dien einde in onderling overleg ontworpen, slechts voor den Rijn zouden gelden en hun kracht zouden verliezen, zoodra de vaartuigen dit systeem van waterwegen zouden verlaten. De ontworpen bepalingen zijn dus op zoodanige wijze opgesteld, dat zij toegepast kunnen worden in het geheele gebied van de contracteerende Staten.

* * *

Het ontwerp betreffende de inschrijving heeft ten doel de inschrijving van binnenvaartuigen „in openbare registers van eigendom, hypotheken en andere zakelijke rechten” en beoogt te voorkomen, dat deze vaartuigen meer dan éénmaal worden ingeschreven (art. 2, alinea 2 laatste zin en art. 9).

Men heeft ervan afgezien het begrip „binnenvaartuigen” nader te omschrijven, daar het karakter van het vaartuig reeds uit de inschrijving zelf voldoende blijkt, welke inschrijving voortaan op dezelfde wijze erkend zal worden als de inschrijving van zeeschepen volgens de bestaande handels- en scheepvaartverdragen. Men heeft daarentegen oorlogsvaartuigen en vaartuigen toebehoorende aan den Staat en uitsluitend gebruikt voor den dienst eener openbare administratie, uitsluitend van de toepassing der overeenkomst (Art. 13, al. I).

Heeft deze kwestie geen moeilijkheden opgeleverd, anders is het gesteld met de kwestie aangaande de bepaling van de plaats, waar de vaartuigen moeten worden ingeschreven. De opvattingen en de nationale wetgevingen vertoonden op dit punt zeer groote verschillen. Eenerzijds werd op den voorgrond gesteld een persoonlijk criterium, de nationaliteit van den eigenaar, anderzijds een zakelijk criterium, de zetel van de onderneming of de haven, van waar uit de scheepvaart wordt uitgeoefend. Het is niet mogelijk geweest, deze uiteenloopende systemen met elkaar te verzoenen, maar men heeft gemeend een minnelijke schikking te kunnen vinden door aan iederen contracteerenden Staat de zorg over te laten om te bepalen, welke vaartuigen moeten of kunnen worden ingeschreven in zijne registers, onder voorbehoud, dat in geval van een positief conflict, — d.w.z. indien een vaartuig aan de voorwaarden voldoet om ingeschreven te worden in de registers van twee landen — de eigenaar het recht zal hebben het land te kiezen, waar hij zijn vaartuig wil laten inschrijven (art. 2). Deze vrijheid, gelaten aan den eigenaar van het vaartuig, is door de Fransche delegatie niet dan onder voorbehoud erkend.

De oplossing, voor deze eerste moeilijkheid gevonden, heeft een nieuw vraagstuk doen rijzen: hoe de inschrijving verplichtend te maken, indien men, inplaats van zich te houden aan een bepaald overeengekomen criterium om de plaats van inschrijving te bepalen, naar de nationale wetgeving verwijst. Zou men geen gevaar loopen, dat, wanneer aldus de positieve conflicten eenmaal opgelost zijn, er negatieve conflicten zouden blijven bestaan? Zal de verplichting van inschrijving, wanneer zij niet meer verbonden is aan bepaalde, in de overeenkomst vastgestelde voorschriften, niet een zuiver territo-

riale werking hebben, en hoe dan een en ander met de internationale tractaten gewaarborgde vrijheid van scheepvaart op den Rijn overeen te brengen? Enkele leden van het Comité waren van meening, dat deze bedenkingen zoo ernstig waren, dat het beter ware van de verplichte inschrijving af te zien en dat het voor de behoeften van den handel voldoende was de dubbele inschrijving te voorkomen en de erkenning der hypotheken te verzekeren. Deze zienswijze vond geen bijval bij de meerderheid der leden.

Het is inderdaad mogelijk gebleken om aan de bovengenoemde bedenkingen tegemoet te komen, zonder van de in een Conventie omschreven verplichte inschrijving af te moeten zien. Te dien einde bepaalt artikel 3, dat de verplichting tot inschrijving alleen bestaat ten opzichte van vaartuigen, waarop artikel 2 van toepassing is, d.w.z. de vaartuigen, welke mosten of kunnen worden ingeschreven in een der contracteerende landen volgens de wetgeving van dat land. Dergelijke vaartuigen hebben niet het recht zich aan die verplichting te onttrekken, tenzij ze een waterverplaatsing van minder dan 20 ton hebben of indien zij vallen onder het begrip van pleziervaartuigen (art. 13, alinea 2). In deze twee gevallen is de inschrijving niet verplicht. Wordt evenwel het vaartuig ingeschreven, dan wordt die inschrijving beheerscht door de bepalingen van de Conventie.

Artikel 15 bepaalt bovendien nog, dat geen van de bepalingen van deze Conventie op zoodanige wijze uitgelegd mag worden, dat daardoor inbreuk zou worden gemaakt op de rechten van niet-contracteerende Staten op geïnternationaliseerde waterwegen. Een niet-contracteerende Staat zal zich dus altijd ertegen kunnen verzetten, dat vaartuigen, welke die Staat beschouwt als de zijne, op den Rijn in hunne vrijheid van scheepvaart belemmerd zouden worden door de toepassing van een wet van een Oeverstaat in verband met die bepalingen der Conventie, welke de Oeverstaten zich verplichten in hun wetgeving op te nemen.

Artikel 15 heeft in het bijzonder ten doel iedere uitlegging van artikel 2, welke aan die vrijheid te kort zou doen, uit te sluiten. Deze bepaling, in zoóverre ze zou worden opgenomen in de wetgeving der contracteerende Staten, kan niet door de rechtbanken worden toegepast in geval van een conflict tusschen de wet van een dezer Staten en de wet van een niet-contracteerenden Staat. Het is bij nader onderzoek gebleken, dat het gevaar voor een negatief conflict meer theoretisch dan practisch was, omdat van de wetgevingen, zooals die in de verschillende Staten bestaan, geen enkele van zoo enge strekking is, dat een onderdaan van één dezer Staten zijn vaartuig niet in zijn eigen land zou kunnen laten inschrijven. Niettegenstaande deze toelichting heeft de Duitsche delegatie een voorbehoud op artikel 2 gehandhaafd.

De inschrijving is overigens slechts verplicht, vóór dat het vaartuig definitief in de vaart wordt gebracht, d.w.z., dat een vaartuig, dat zich bijv. begeeft van de werf naar de haven, waar de eigenaar het wenscht te laten inschrijven, niet voorzien behoeft te zijn van een certificaat, zelfs indien het een lading in heeft.

De verplichting, om het vaartuig te doen inschrijven, rust op den eigenaar; doch indien zich wijzigingen voordoen in de in het register vermelde gegevens, bepaalt de nationale wetgeving, op wien de verplichting rust, opgave van deze wijzigingen te doen (art. 4). Dit verschil wordt verklaard door de noodzakelijkheid om rekening te houden met wetgevingen, volgens welke de koper de verklaring moet afleggen, hoewel deze koper eerst eigenaar wordt na de inschrijving van den verkoop in het register, terwijl andere wetgevingen den koper met de verklaring belasten, daar hij den eigendom reeds door de wilsovereenstemming van partijen heeft verkregen.

De artikelen 5, 6, 7 en 8 bevatten de noodige bepalingen om de vaartuigen van zoodanige kenteekenen te voorzien, dat duidelijk uitkomt of en waar zij zijn ingeschreven, en om handelingen, ten doel hebbende hun identiteit te verbergen, te beteugelen.

Artikel 9, waarvan reeds hierboven sprake was, bepaalt de administratieve procedure, bestemd om de dubbele inschrijving te voorkomen. Het heeft niet tot doel voor te schrijven, in welke gevallen een overboekings verplicht is voor de autoriteiten van het land, waar het vaartuig is ingeschreven.

Artikel 10 verplicht de kapiteins van ingeschreven vaartuigen, een certificaat van inschrijving bij zich te hebben, verstrekt door de bevoegde autoriteiten van het bureau van inschrijving. Dit certificaat moet ten minste de gegevens, in dit artikel opgesomd, inhouden. Het is evenwel geoorloofd dit certificaat door een duplicaat te vervangen, ten einde rekening te houden met een bij de Duitsche schipperij bestaande gewoonte, volgens welke het originele certificaat in handen van den hypothecairen schuldeischer blijft, in geval het vaartuig met hypotheek bezwaard is.

Artikel II beoogt de naleving van de overeenkomst te ver-

zeker door middel van daartoe geschikte strafmaatregelen, door de contracteerende Staten uit te vaardigen.

Door 12 bepaalt, welke rechten in geval van overtredingen der bepalingen van de overeenkomst bevoegd zijn. Het zal in derde lezing nog aan een nieuw onderzoek moeten worden onderworpen. Het systeem, waarop deze bepalingen gebaseerd zijn, komt, detailkwesities daargelaten, op het volgende neer: de rechtbanken van de plaats van inschrijving zelf zijn bevoegd, als het betreft het verzuimen van de inschrijving zelf, en de rechtbanken van de plaats, waar de overtreding is vastgesteld, wanneer het overtredingen van bepalingen betreft, welke tot doel hebben de indentiteit van het vaartuig vast te stellen; immers in dit laatste geval betreft het telkens voorkomende overtredingen (het niet aanwezig zijn van vereischte aanduidingen op het vaartuig - artikelen 7 en 8; het niet aan boord aanwezig zijn van het certificaat van inschrijving - artikel 10), waarbij het een groot voordeel oplevert, wanneer men tot vervolging over kan gaan, zoodra procesverbaal is opgemaakt.

Tenslotte nemen de contracteerende Staten op zich, elkaar de maatregelen mede te deelen, door hen genomen, om de naleving van de overeenkomst te verzekeren.

* *

Het ontwerp betreffende de erkenning der hypotheek heeft als voornaamste doel, de geldigheid der hypotheek in alle contracteerende Staten te verzekeren. Het hypotheek zijn alle andere zakelijke, door overeenkomst gevestigde waarborgen, zooals bijv. het scheepspandrecht van het Duitsche recht, gelijkgesteld (art. I). Men heeft er den nadruk op gelegd, dat in alle contracteerende Staten de hypotheek dezelfde rechtsgevolgen zouden hebben als in het land van inschrijving, welke bepaling afkomstig is van een vóór-ontwerp van de overeenkomstige Conventie op zeerechtelijk gebied, dat men heeft laten vervallen om redenen, ontleend aan het publiek recht, welke, waar het de binnenscheepvaart betreft, niet doorslaggevend bleken te zijn (art. I).

In het oog dient te worden gehouden, dat artikel I zoowel betrekking heeft op de erkenning der hypotheek op vaartuigen in aanbouw als op vaartuigen, welke reeds in de vaart zijn. Zoo zal Nederland een in België voorloopig ingeschreven hypotheek op een vaartuig, in aanbouw voor Belgische hypotheek, moeten erkennen. De Duitsche leden hebben een voorbehoud gemaakt ten aanzien van een dergelijke opvatting, daar in Duitschland een hypotheek op een in aanbouw zijnd vaartuig in het algemeen niet bekend is, behalve in Hamburg en in Bremen.

Artikel 2 stelt de rechtsgevolgen van de vrijwillige eigendomsoverdracht op de hypotheek vast en bepaalt, dat deze rechtsgevolgen geregeld zullen worden door de wet van den Staat, waar het vaartuig is ingeschreven. Het ontwerp voegt echter een uitzondering toe aan dezen algemeenen regel. Volgens enkele wetgevingen, zooals bijv. de Fransche, kan, na vrijwillig verkoop, het schip door middel van ontlasting van hypotheek bevrijd worden. In andere landen, Duitschland bijv., is dit systeem onbekend. Men had, met onderscheiding tusschen bepalingen, het wezen der zaak en den vorm betreffend, kunnen aannemen, dat bepaalde rechtsgevolgen van de hypotheek, zooals zuivering, ontlasting enz., geregeld zouden worden door de wet van het land van inschrijving, terwijl alleen de procedure onderworpen zou zijn aan de regels van het land, waar het vaartuig zich bevindt, omdat het ondenkbaar is, dat men in een land bepalingen van vreemd procesrecht zou toepassen. Maar het is gebleken, dat de ontlasting der hypotheek in de eerste plaats van procesrechtelijke aard is; en zal moeten plaats hebben volgens de wetten, betreffende de ontlasting ter plaatse, waar het vaartuig zich bevindt. In dit bijzondere geval vond de meening ingang, dat de vorm boven het wezen der zaak moest gaan. Volgens de tweede zinsnede van artikel 2 zal, als een vaartuig, ingeschreven in Frankrijk, zich op Duitsch gebied bevindt, de verkrijger er niet kunnen procederen tot ontlasting.

In de praktijk zal de verkrijger, die deze procedure in toepassing wil brengen, bijna altijd zijn vaartuig in een land kunnen brengen, waar de mogelijkheid daartoe wel bestaat.

Artikel 3 bepaalt, dat ingeval de eigendomsoverdracht als rechtsgevolg heeft het tenietgaan of de ontlasting van de hypotheek, de te volgen procedure die van de *lex rei sitae* is. Dit artikel maakt te dezen opzichte geen onderscheid tusschen den vrijwilligen en den gedwongen verkoop; het is het directe rechtsgevolg van den verkoop, dat bedoeld is en dat maakt het verschil uit tusschen de artikelen 2 en 3, niettegenstaande de overeenkomst der gebruikte uitdrukkingen. Art. 2 bedoelt de facultatieve procedure der ontlasting, zooals het de woorden „procesrechtelijke handeling ter inleiding van de vordering tot ontlasting, of daarmede overeenstemmende vordering verricht door den verkrijger” aantoont, terwijl artikel 3 toepasselijk is op den verkoop, welke steeds niet zich

medebrengt het tenietgaan van het hypotheekrecht of de ontlasting van het onderpand. Dergelijke verkoopen kunnen vrijwillig of gedwongen zijn, al naar welke de wetgeving luidt; zoo is bijv. de openbare verkoop, welke door den hypotheccaire schuldeischer plaats heeft ten einde zijn vordering te verhalen, volgens Fransch recht een gedwongen verkoop en volgens Nederlandsch recht een vrijwillige verkoop naar aanleiding van een volmacht van den debiteur aan den schuldeischer. Er is evenwel een punt in de procedure, dat niet aan de *lex rei sitae* is overgelaten. Opdat de hypotheek kunnen worden ontlast of teniet gedaan door het feit van den verkoop alleen, moet volgens deze bepaling een kennisgeving van verkoop minstens een maand vóór den dag, waarop deze zal plaats hebben, worden gedaan aan de organen, belast met het houden van de registers, waarin de hypotheek zijn ingeschreven.

De artikelen 2 en 3 hebben de eigendomsoverdrachten op het oog.

Artikel 4 handelt over de inschrijving in een buitenlandsch register, al of niet als gevolg van een verkoop. Hoe kunnen in zulk een geval de rechten van de hypotheccaire schuldeischers gewaarborgd worden? Het Comité heeft het wenschelijk geacht, aan die schuldeischers mede één waarborg te verleenen. Als het vaartuig ingeschreven is in een anderen Staat dan waarin het is gehypothekeerd, wordt de schuldvordering zonder meer opeischbaar, d.w.z. de schuldeischer kan onmiddellijk betaling van de geleende som verlangen. Opdat deze waarborg addoende zij, is bovendien voorzien, dat de hypotheccaire schuldeischer zich kan verzetten tegen het ongedaan maken der inschrijving, bedoeld bij artikel 9 van het daarop betrekking hebbende ontwerp. Indien de crediteur is voldaan verliest hij zijn hoedanigheid van hypotheccaire schuldeischer en kan de oorspronkelijke inschrijving ongedaan gemaakt worden. Het geval kan zich evenwel voordoen, dat de schuldeischer er belang bij heeft, om zich niet tegen de overboeking te verzetten. Voor dat geval is bepaald, dat hij daarvoor zijn toestemming kan geven en is hem het recht toegekend zijn instemming in de registers van den nieuwen Staat te doen overbrengen, in welk geval de hypotheek de rechtsgevolgen heeft, welke de nieuwe wet daaraan toekent.

Ontwerpovereenkomst betreffende de inschrijving van Binnenvaartuigen.

(tekst aangenomen in tweede lezing).

Artikel 1. De binnenvaartuigen worden, volgens de voorschriften der verschillende landen, ingeschreven in openbare registers van den eigendom, van de hypotheek en van andere zakelijke rechten.

De inschrijving moet ten minste aangeven:

- 1°. De plaats, waar de inschrijving heeft plaats gehad;
- 2°. De letters en het nummer van inschrijving;
- 3°. De naam of de zinspreuk van het vaartuig;
- 4°. Het materiaal waaruit het vaartuig gebouwd is;
- 5°. Het maximum laadvermogen of de waterverplaatsing volgens den meetbrief en tevens het nummer van den meetbrief;
- 6°. De naam, voornamen, beroep en woonplaats van den eigenaar.

Artikel 2. De wetgeving van elken contracteerenden Staat bepaalt, welke vaartuigen in zijne openbare registers moeten of kunnen worden ingeschreven en onder welke voorwaarden.

Voldoet het vaartuig aan de voorwaarden van inschrijving, vastgesteld door de wetgeving van twee of meer contracteerende Staten, dan kan de eigenaar kiezen, in welk land hij zijn vaartuig wil laten inschrijven. In dat geval kan de eigenaar zijn vaartuig slechts in de registers van één dezer Staten laten inschrijven¹⁾.

Artikel 3. Elk vaartuig, waarop het voorafgaande artikel van toepassing is, moet ingeschreven worden, vóór het definitief in dienst wordt gesteld.

De verplichting om het vaartuig te doen inschrijven op het daartoe bevoegde bureau rust op den eigenaar van het vaartuig²⁾.

Artikel 4. Indien wijzigingen in de in het register vermelde gegevens plaatsvinden of indien het vaartuig vergaat of onklaar geraakt, moet daarvan een verklaring worden afgelegd op het bureau van inschrijving. De nationale wetgeving bepaalt, voor zoveel noodig, op wien de verplichting rust deze verklaring af te leggen.

Artikel 5. Elk bureau van inschrijving heeft een doorlopende lijst van nummers, voorafgegaan door meerdere initialen van den Staat, aangegeven door de bevoegde overheid.

¹⁾ De Fransche delegatie heeft, wat de 2e alinea van dit artikel betreft, een voorbehoud gemaakt.

²⁾ De Duitsche delegatie heeft, wat dit artikel betreft, een voorbehoud gemaakt.

De eerste van deze letters is de beginletter van den naam van den Staat, waar de inschrijving is geschied, te weten: B voor België, D voor Duitschland, F voor Frankrijk, I voor Italië, N voor Nederland, S voor Zwitserland.

Elke Regeering vervaardigt een lijst, waarop de andere initialen zijn aangegeven.

Deze lijst, evenals alle andere wijzigingen, welke er later op aangebracht worden, moet, aan de andere contracteerende Staten medegedeeld worden.

Artikel 6. De vaartuigen moeten voorzien zijn, zoowel van de initialen van het bureau waar de inschrijving heeft plaats gehad, als van hun inschrijvingsnummer.

Artikel 7. De naam of de zinspreuk van elk vaartuig evenals de plaats van inschrijving moet worden aangegeven op den achtersteven van het vaartuig. De letters en de nummers worden aan elken kant van den voorsteven van het vaartuig aangebracht. Een en ander moet op een duidelijk leesbare wijze worden aangebracht en wel in letters, welke minstens 8 cM. hoog en 12 m.M. dik zijn.

Artikel 8. Het is verboden de namen, letters en nummers op de vaartuigen op eenigerlei wijze uit te wischen, te wijzigen, onherkenbaar te maken, te bedekken of te verbergen.

Artikel 9. Indien een vaartuig is ingeschreven in een van de contracteerende Staten kan het niet in een anderen Staat ingeschreven worden, zonder dat in den eersten Staat de inschrijving ongedaan gemaakt is.

De inschrijving in den tweeden Staat zal slechts geldig zijn vanaf den dag, dat de inschrijving in den eersten Staat ongedaan gemaakt is.

Het bureau van inschrijving van den eersten Staat moet, zoodra de inschrijving ongedaan gemaakt is, het bureau van den tweeden Staat er mede in kennis stellen, onder mededeeling van het tijdstip, waarop dit geschied is. Het certificaat van de voorafgaande inschrijving wordt bij deze gelegenheid ingetrokken.

Te dien einde zijn de inschrijvingsbureaux der contracteerende Staten bevoegd om rechtstreeks onderling briefwisseling te voeren.

Artikel 10. De kapitein van elk vaartuig moet een certificaat van inschrijving, uitgereikt door de bevoegde overheid en aan het hoofd waarvan de naam van het bureau van inschrijving is vermeld, bij zich hebben.

Dit certificaat moet ten minste de in artikel 1 aangegeven gegevens bevatten; de verdere wijzigingen der gegevens, welke zijn aangegeven, moeten vermeld worden in de gevallen, vermeld in artikel 4.

Het oorspronkelijke certificaat kan vervangen worden door een door de bevoegde overheden te verstrekken duplicaat.

Artikel 11. De Staten, wier tegenwoordige wetgeving niet van dien aard is, dat de uitvoering van deze overeenkomst kan worden verzekerd, zullen de daartoe noodige maatregelen treffen en strafbepalingen uitvaardigen.

Artikel 12. De rechtbanken van de plaats van inschrijving zijn bevoegd om recht te spreken in zake overtredingen van de artikelen 3 en 4. De overheden van de plaats, waar de overtreding is vastgesteld, zijn bevoegd om een vervolging in te stellen en strafmaatregelen te nemen tegen overtredingen van de artikelen 7, 8, 9 en 10.

Artikel 13. Deze overeenkomst is niet van toepassing op:

1°. oorlogsvaartuigen;
2°. vaartuigen, toebehoorende aan den Staat en uitsluitend gebruikt voor den dienst eener publieke administratie; deze overeenkomst houdt geen verplichtingen in ten aanzien van:

1°. pleziervaartuigen;
2°. vaartuigen met een waterverplaatsing van minder dan 20 met. ton bij de grootste inzinking, toegelaten volgens de reglementen op de verschillende waterwegen, welke het schip zal bevaren.

Artikel 14. De contracteerende Staten verplichten zich om elkander onderling de wettelijke of reglementaire maatregelen, welke door ieder van hen zullen worden genomen, ten einde de uitvoering van deze overeenkomst te verzekeren, mede te deelen.

Artikel 15. Geen van de artikelen van deze overeenkomst mag op zoodanige wijze uitgelegd worden, dat daardoor inbreuk zou worden gemaakt op de rechten van niet-contracteerende Staten ten aanzien van de geïnternationaliseerde waterwegen.

Ontwerp eener conventie betreffende de wederzijdsche erkenning van hypotheeken op binnenvaartuigen.

(tekst aangenomen in eerste lezing).

Art. 1. De hypotheeken — daaronder begrepen pandrechten en andere bij overeenkomst gevestigde zakelijke rechten, strekkende tot waarborg voor de nakoming eener

verbintenis — welke op binnenvaartuigen zijn gevestigd, overeenkomstig de wettelijke voorschriften, van kracht in den contracteerenden staat, waarin het binnenvaartuig is ingeschreven, en welke hypotheeken zijn ingeschreven in een openbaar register van dezen Staat, zijn geldig en worden geëerbiedigd in alle overige contracteerende Staten. Zij hebben aldaar dezelfde rechtsgevolgen als in het land, waarin het vaartuig is ingeschreven.

Art. 2. De rechtsgevolgen, welke zich ten opzichte van de hypotheeken voordoen bij gelegenheid van eene vrijwillige eigendomsoverdracht, worden geregeld door de wettelijke voorschriften, bedoeld in art. 1. Niettemin zal de eigendomsoverdracht slechts dan het tenietgaan van het hypotheekrecht, de zuivering of eenig daarmede gelijk te stellen rechtsgevolg hebben, indien zoodanig rechtsgevolg daaraan is vastgeknoot door de wetten van den contracteerenden Staat, op welks gebied het vaartuig zich bevindt op het oogenblik, waarop door den verkrijger de eerste procesrechtelijke handeling ter inleiding van de vordering tot ontlasting of daarmede overeenstemmende vordering is verricht.

Art. 3. Ingeval de vrijwillige of gedwongen eigendomsoverdracht het tenietgaan of de zuivering der hypotheek of eenig daarmede gelijk te stellen rechtsgevolg medebrengt, wordt de te volgen procedure bepaald door de wet van het land waar het vaartuig zich bevindt. De bepalingen van deze wet moeten voorschrijven, dat een kennisgeving van den verkoop minstens een maand voor den dag waarop deze zal plaats hebben, zal worden gedaan aan de organen, belast met het houden van de registers waarin de hypotheeken zijn ingeschreven.

Art. 4. Indien het vaartuig in een anderen contracteerenden Staat wordt ingeschreven, worden de daarop rustende, door hypotheek gedekte schuldvorderingen opeischbaar.

De doorhaling van de inschrijving in het oorspronkelijke scheepsregister kan slechts geschieden onder toestemming der hypotheecaire schuldeischers.

Deze schuldeischers hebben het recht, de door hen genomen inschrijvingen te doen overbrengen in de registers van den nieuwen Staat. In dat geval zullen deze inschrijvingen de rechtsgevolgen hebben, welke de wetten van dezen Staat daar aan toekennen.

DE CONVERSIEKANSEN DER NEDERLANDSCH-INDISCHE LEENINGEN.

Geruimen tijd geleden werd in de kolommen van dit tijdschrift¹⁾ de aandacht gevestigd op de voortdurende afzijdigheid, die door de groote openbare lichamen, met name door Nederland en Nederlandsch-Indië, betracht werd ten aanzien van de conversie hunner obligatieleeningen, en betoogd, dat een zoodanige conversie slechts langzaam in haar werk zou gaan.

De tot dusverre opgedane ervaring heeft de juistheid van deze opvatting ten volle bewezen en werpt wel een zeer sterk licht op de moeilijkheden, die op dit gebied bestaan.

De bedoeling van de ondervolgende regelen is om de eigenaardige positie van Nederlandsch-Indië ten opzichte van het conversie-probleem thans meer in bijzonderheden te schetsen.

Van het achtal nu uitstaande Nederlandsch-Indische guldenleeningen is een viertal formeel nog niet converteerbaar, t.w. de 7 pCt. leening 1921 A en de 6½ pCt. leening 1921 B, die voor hare bedragen ad f 65.625.000.— en f 49.000.000.— eerst van af 1 September 1926 vatbaar zijn voor renteverlaging, alsmede de 5 en 6 pCt. leeningen, 1923 A en 1923 D, die daarvoor eerst in aanmerking komen van af 1 Juni 1928 en 15 September 1929.

Het verbod van conversie voor de leeningen 1921 A en 1921 B behoeft op zichzelf natuurlijk nog geen reden te zijn om tot op 1 September van het loopende jaar geheel van iedere poging tot conversie af te zien; men zou immers, naar het in den laatsten tijd reeds bij herhaling gegeven voorbeeld, daartoe kunnen overgaan met bijbetaling tot evengoemden datum van het rentevershil. Evenwel is het begrijpelijk, dat en de kans op een later nog verder gaande verlaging van den rentestand op de geldmarkt en het feit, dat de andere vier Indische leeningen reeds bij den huidige stand dezer markt zonder eenig formeel bezwaar con-

¹⁾ E.-S.B. No. 505 (2 September 1925).

verteerbaar zijn, de autoriteiten er van terughouden om thans reeds juist met deze leeningen te beginnen.

Van de overblijvende 4 converteerbare leeningen draagt de leening 1919, uitstaande tot een bedrag van f 153.000.000.—, eene rente van 6 pCt, terwijl de leeningen 1915, 1916 en 1917, waarvan nog resp. f 37.500.000.—, f 62.000.000.— en f 40.000.000.— op de markt in omloop zijn, een nominalen rentevoet van 5 pCt. hebben.

Omtrent de bezwaren tegen conversie van dit vier-tal en de kansen om deze bezwaren te overwinnen moge alsnog het volgende worden opgemerkt.

* * *

De eerste moeilijkheid, waarop eene poging tot conversie stuit, is het bestaan van een zeker wantrouwen bij het belegend publiek in Nederland jegens de politiek van de Nederlandsch-Indische Regeering. Dit wantrouwen wordt gevoed door de vooruitstrevende politiek van deze Regeering, welke overeenkomstig den eisch des tijds veel minder dan vroeger eenzijdig het belang van de particuliere ondernemers in het oog houdt en, hoewel zij den belangrijken steun erkent van buitenlandsch kapitaal en buitenlandschen ondernemingsgeest voor de Indische economische huishouding, er meer dan vroeger op uit is om niet alleen de geestelijke ontwikkeling van de bevolking te bevorderen, doch ook aan te sturen op toename van *inheemsche* kapitaalbesparing en *inheemschen* ondernemingsgeest. Het ligt voor de hand, dat de Nederlandsche bankinstellingen met hare kapitaalkrachtige clientèle, die tegenover Indië als bezitters van vreemd kapitaal staan, eene zoodanige Regeeringspolitiek in het algemeen ongaarne zien.

In samenhang met deze politiek worden dan verder de economische en politieke woelingen onder de inheemsche bevolking beoordeeld en verklaard, terwijl verder de betere organisatie van de particuliere ondernemers er het hare toe bijdraagt, dat de bestaande tegenstellingen meer in de openbaarheid doordringen.

Intusschen lijdt het m.i. geen twijfel, dat in de komende jaren de vinnige strijd op het gebied van de koloniale staatkundige en economische politiek zal gaan luwen; de heftigheid van dezen strijd, die vooral sedert het einde van den oorlog is toegenomen, is in elk geval geen juiste maatstaf voor de komende verhoudingen, omdat juist de na-oorlogsjaren zich kenmerkten door groote onevenwichtigheid wegens het doorbreken van nieuwe staatkundige beginselen en het zich voordoen van financieele moeilijkheden, welke laatste met inspanning overwonnen moesten worden. De bestaande politieke en economische tegenstellingen zijn daardoor tijdelijk zeer verscherpt.

* * *

Uit zuiver technisch oogpunt bestaat, gelijk bekend, het hoofdbezwaar tegen de conversie in het groote bedrag der te converteeren leeningen, hetwelk bij een mislukking de kaspositie van Nederlandsch-Indië in groot gevaar kan brengen. Men zal er dus op uit moeten zijn om deze kaspositie, die het zwakke punt van een poging tot conversie is, zooveel doenlijk te versterken.

Allereerst kan deze versterking worden verkregen, doordat de Indische Regeering er in de eerstkomende jaren op uit blijft om de vlottende schuld zooveel mogelijk te drukken. Mislukt eene conversie, d.w.z. geeft het publiek aan eene aflossing der oude leening de voorkeur boven het accepteren van een lager rentetype, dan is in zoo'n geval de moeilijkheid, om door opname van vlottende schuld in de plotseling opkomende kasbehoefte te voorzien, minder groot.

De richting, waarin de loop van de vlottende schuld zich tot dusverre heeft bewogen, geeft sinds midden 1925 in dit opzicht wel aanleiding tot optimistische verwachtingen. De schuld bedroeg:

eind Juni	1925	f 130.000.000.—
„ Juli	„	„ 118.000.000.—

eind Augustus	1925	f 106.000.000.—
„ September	„	„ 111.000.000.—
„ October	„	„ 105.000.000.—
„ November	„	„ 90.000.000.—
„ December	„	„ 64.000.000.—

Gedurende deze maanden heeft de schuld zich dus bijna voortdurend in neergaande richting bewogen. Sedert den aanvang van het loopende jaar is echter deze tendens veel minder sterk, zooals uit de onderstaande cijfers blijkt:

2 Januari	1926	f 64.579.000.—
9 „	„	„ 65.594.000.—
30 „	„	„ 60.958.000.—
13 Februari	1926	„ 62.801.000.—
20 „	„	„ 60.161.000.—
27 „	„	„ 64.302.000.—
6 Maart	1926	„ 65.640.000.—
13 „	„	„ 68.969.000.—

Uit het oogpunt van eene conversiepolitiek, die ten doel heeft de renteverlaging van de groote leeningen in eens (m.a.w. een politiek van conversie *in het groot*) door te voeren, is het ongetwijfeld van veel belang, dat er op aangestuurd wordt om de vlottende schuld nog meer naar omlaag te brengen, en met dit doel niet alleen alle maatregelen uit te stellen, die eene verhooging van deze schuld zouden veroorzaken (zooals ingrijpende belastingverlaging, het voeren van eene meer actieve welvaartspolitiek), maar ook zooveel mogelijk een verdere bezuiniging te bewerkstelligen.

Afgezien van deze maatregelen zou het gevaar van een plotseling dreigend kastekort bij mislukking eener conversie gekeerd kunnen worden door vóór het ondernemen van zulk eene conversie afspraken te maken met het Ministerie van Financiën (Indië's kassier in Nederland) en met De Javasche Bank om door oogenblikkelijke credietverstrekking hunnerzijds bij een eventueel mislukken der conversie direct te voldoen aan de door deze mislukking ontstane aflossingsverplichting.

Behalve al deze kastekortmoeilijkheden doet zich nog het bezwaar voor, dat Indië voor zijne conversie *in het groot* aangewezen is op het groote Nederlandsche consortium¹⁾, dat dikwijls bij de uitgifte van de guldenleeningen betrokken is geweest. De groote macht van dit consortium, dat door zijne grootte een monopolistisch karakter bezit ten opzichte van de uitgifte of conversie van Indische leeningen, kan, in geval van al te groote vreesachtigheid voor den publieken afkeer van conversie, voor de renteverlaging van de Indische leeningen een ernstig gevaar opleveren. Naar mijne meening is dit inderdaad wel de voornaamste reden van het tot dusverre geheel uitblijven van eenige conversie.

* * *

Blijkt het echter niet geheel mogelijk om door eene versterking der kaspositie, zoomede door eene krachtige medewerking van het groote consortium, conversies *in het groot* door te voeren, dan zullen de Indische autoriteiten noodgedwongen wel den weg dienen te volgen van uitgifte van lager rentende leeningen van kleineren omvang tegen zooveel mogelijk gelijktijdige partieele aflossingen der uitstaande hooger rentende leeningen. Hoewel niet in strikt technischen zin des woords, kunnen deze renteverlagingen toch, economisch gesproken, conversies genoemd worden.

Het nadeel van een dergelijke politiek is wellicht, dat door eene voortdurende herhaling van nieuwe lager rentende uitgiften van bijv. 20 à 30 miljoen het publiek eerder verzadigd en afgemat wordt; wanneer echter eene politiek van conversie *in het*

¹⁾ Behalve natuurlijk ingeval de conversie rechtstreeks geschiedt met enkele hulp van de banken als guichetkantoren. Dit is echter onder de gegeven omstandigheden een vrij riskante wijze van doen.

groot niet of niet volledig mogelijk is, dient men wel, hetzij uitsluitend, hetzij bij wijze van aanvulling, zijn toevlucht te nemen tot *broksgewijze* conversie.

Tegenover dit nadeel staat echter het aanmerkelijke voordeel, dat bij conversie in het klein de Indische Regeering niet langer aangewezen is op het vrijwel alle groote en een aantal kleinere Nederlandsche Banken omvattende, uitgebreide consortium, dat bij conversie in het groot noodzakelijkerwijze in den arm genomen dient te worden en, door zijn grooten omvang een min of meer monopolistisch karakter innemende, de Regeering ernstig kan belemmeren, ja zelfs m. i. thans reeds belemmert, in haren wil om tot conversie over te gaan.

Ter illustratie van de grootte van zulk een consortium kan bijv. het aantal namen van banken dienen, dat het prospectus van uitgifte van de Nederlandsch-Indische leening 1923 D siert; het zijn de Nederlandsche Handel-Maatschappij, de Nederlandsch Indische Handelsbank, de Nederlandsch-Indische Escompto-Maatschappij, de Amsterdamsche Bank, de Banque de Paris et des Pays-Bas, De Twentsche Bank, Hope & Co., de Incasso-Bank, Lippmann Rosenthal & Co., R. Mees en Zoonen, Pierson & Co., de Rotterdamsche Bankvereniging, Gebrs. Teixeira de Mattos, Vermeer & Co.

Het spreekt echter vanzelf, dat bij conversies tot bedragen van niet meer dan 20 à 30 millioen tegelijk volstaan kan worden met consortia van 2 of 3 banken en de Indische Regeering tegenover zoodanige consortia sterker staat, door tevoren concurreerende aanbiedingen uit te lokken van verschillende bankinstellingen. Het monopolie van het groote consortium, dat tot dusverre steeds gegolden heeft, wordt hiermede verbroken. Nederlandsch-Indië kan dan meer dan tot nu toe mogelijk was zijn eigen wil tot het erlangen der gewenschte renteverlaging doorzetten, zonder zich te storen aan de terughoudendheid van bedoeld consortium, dat, in het bewustzijn van zijne monopolistische positie, zich vermoedelijk teveel laat beïnvloeden door vrees voor den onwil van het publiek om met eene lagere rente genoegen te nemen.

* * *

Het komt mij dus voor, dat de Nederlandsch-Indische conversiepolitiek in de eerste plaats geregeld dient te zijn op conversie van geheele leeningen tegelijk met gebruikmaking van het groote consortium, en pas in de tweede plaats, indien vorengenoemde gedragslijn volstrekt niet of niet geheel doorvoerbaar is, op renteverlaging door uitgifte van kleinere leeningen van niet meer dan 20 à 30 millioen met gebruikmaking van kleine onderling concurreerende consortia. Wellicht zal afwisselende toepassing van deze beide beginselen tenslotte nog de meest geschikte weg blijken te zijn.

Hoe dit ook zij, met de conversies moet eindelijk eens een begin gemaakt worden; verdere vertraging betekent een jaarlijksche schade voor Nederlandsch-Indië, die in vele millioenen loopt. Er is in dit opzicht zonder twijfel *periculum in mora*.

's Gravenhage, Dr. D. J. HULSHOFF POL Jr.

VERBINDENDVERKLARING VAN DE COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST.

Degenen, die bedenkingen hebben aangevoerd tegen de verbindendverklaring van de Collectieve Arbeidsovereenkomst, zijn te onderscheiden in twee hoofdgroepen.

Tot de eene groep behooren zij, die wel voorstander zijn van de C.A.O. of althans dit instituut in de huidige maatschappelijke verhoudingen aanvaarden, doch de verbindendverklaring niet geschikt, laat staan noodzakelijk achten voor den gezonden groei en uitbouw van dit instituut zelve en (of) voor de ontwikkeling van het bedrijfsleven.

Anderzijds worden er bestrijders van de verbindend-

verklaring aangetroffen, die, hetzij met zoovele woorden, hetzij implicite, zich doen kennen als tegenstanders van de C.A.O. zelve en wier verzet tegen de verbindendverklaring derhalve veeleer schijnt voort te vloeien uit vrees voor eene krachtiger ontwikkeling der C.A.O.

In de korte bespreking, welke ik hier aan de verbindendverklaring wensch te wijden, meen ik de bezwaren, die door de tweede groep plegen te worden aangevoerd, buiten beschouwing te moeten laten. De bezwaren immers, door deze tegen de verbindendverklaring te berde gebracht, raken in wezen veeleer de C.A.O. dan de verbindendverklaring en het is niet mijne bedoeling in dit kort bestek het goed recht en de groote beteekenis der C.A.O. in het licht te stellen.

Vervolgens lijkt mij een tweede onderscheiding en preciseering, door sommigen, die zich met het vraagstuk der verbindendverklaring hebben bezig gehouden, niet of niet voldoende voor oogen gehouden, voor de vorming van een juist begrip over deze materie onmisbaar.

In menige bespreking van de verbindendverklaring is het mij opgevallen, dat de schrijver het vraagstuk beschouwt in abstracto, dat hij zich zelf de vraag te beantwoorden gesteld heeft: wat zijn de voor- en de nadelen van verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten in het algemeen?

De vraag, aldus gesteld, laat zich ongetwijfeld niet in eene beknopte samenvatting beantwoorden.

Immers, zij vereischt eene nauwkeurige onderscheiding van de omstandigheden waaronder en de wijze waarop de verbindendverklaring zou kunnen gerealiseerd worden en vervolgens eene beoordeeling van de verbindendverklaring onder die verschillende omstandigheden en mogelijkheden van uitvoering.

Vele schrijvers nu vergenoegen zich met de vraag algemeen te stellen, doch verzuimen bij de beantwoording voldoende rekening te houden met het feit, dat juist de omstandigheden en de wijze van uitvoering practisch het nut en de wenschelijkheid van de verbindendverklaring kunnen bepalen.

Men kan geheele vertoogen lezen tegen de ongewenschte vrijheidsbeperving, gevolg van de verbindendverklaring, tegen de bedenkelijke gevolgen, die de verbindendverklaring voor het economisch leven noodzakelijk na zich moeten slepen.

Deze argumenten, eenmaal gevonden, plegen dan te worden aangevoerd tegen de verbindendverklaring der collectieve arbeidsovereenkomst, men vraagt zich niet af of er omstandigheden kunnen zijn, waaronder die argumenten kracht bezitten, andere, waaronder zij zonder waarde zijn, of de kracht dier argumenten ook kan afhankelijk zijn van de wijze, waarop men de verbindendverklaring denkt te verwezenlijken, doch men concludeert eenvoudig ten opzichte van verbindendverklaring tout court en schijnt daarmede de al of niet wenschelijkheid van dezen maatregel voldoende bewezen te achten.

Hierdoor ontstaan ongetwijfeld vele onjuiste opvattingen en ziet men het vaak gebeuren, dat de pro- en contra-strijders langs elkaar heen redeneeren.

M. i. dient men derhalve, althans indien het er om te doen is om conclusies te trekken, voor de practijk van het oogenblik van waarde, te zoeken naar een antwoord op de volgende concrete vraag: welke is, aangenomen, dat de C.A.O. eene voorname en noodzakelijke plaats inneemt in het bedrijfsleven, de beteekenis van de verbindendverklaring dier C.A.O. op de wijze als voorgesteld in het Voorontwerp van wet van Minister Aalberse?

Door aldus het probleem te stellen snijdt men zich zelf den pas af voor afdwaling op zijwegen en bedenkelijk generaliseeren.

Men kan wellicht tot de conclusie komen, dat de verbindendverklaring in alle gevallen, dus ook toegepast overeenkomstig het voorontwerp, uit den boeze is, men mag de regeling, in het ontwerp voorgesteld, niet de aangewezenen achten en aan eene andere de

voorkeur geven, in elk geval zal men zich echter geenooft gevoelen om aan te toonen, waarom deze regeling onder de huidige omstandigheden niet gewenscht of niet geschikt is; doch men kan niet volstaan met — hetgeen door sommige schrijvers maar al te grif geschiedt — de thans voorgestelde regeling onaannemelijk te verklaren op grond van etische en economische bezwaren, die tegen de verbindendverklaring in abstracto kunnen worden aangevoerd.

De beantwoording zelf van de boven geformuleerde vraag kan kort zijn.

Wie kennis genomen heeft van een belangrijk deel der over dit onderwerp geopenbaarde gevoelens, zal moeten erkennen, dat het niet gemakkelijk zou vallen om aan de zoowel pro als contra aangevoerde argumenten nog nieuwe van eenige beteekenis toe te voegen.

Is men, gelijk ik, de overtuiging toegedaan, dat wellicht voor het behoud, doch stellig voor eene krachtige ontwikkeling van de C.A.O. de verbindendverklaring — mits op omzigtige wijze toegepast — noodzakelijk is, dan is het waarlijk moeilijk om, na lezing van het artikel van Mr. Dr. A. A. van Rijn in de Ned. Mercurius (Hoe werkgevers en werknemers er tegenover staan) zonder den schijn te verwekken van plagiaat te plegen, een beknopt overzicht te geven van het doel der verbindendverklaring en eene weerlegging van de voornaamste tegen de verbindendverklaring aangevoerde bezwaren.

Daarom geef ik er de voorkeur aan naar dit heldere en zakelijke artikel te verwijzen en er mijne volmaakte instemming mede te betuigen.

Ik citeer echter daaruit de volgende passage, die zoo voortreffelijk de ware beteekenis van de C.A.O. samenvat en tevens eene weerlegging behelst van tal van grieven, tegen de verbindendverklaring aangevoerd:

„De vraag hoe men tegenover de verbindendverklaring der C.A.O. staat, wordt voor ons gevoel zeer sterk beïnvloed door de vraag hoe men over de C.A.O. zelve denkt. Hoe meer men voor het instituut der C.A.O. als zoodanig gevoelt, hoe gauwer men geneigd zal zijn; maatregelen tot steun van dat instituut te verdedigen. En omgekeerd, wanneer men zich bij de C.A.O. slechts als bij een gegeven verhouding neerlegt, dan zal daaruit geringe sympathie voor de verbindendverklaring voortvloeien.

Waarin is nu het groote belang der C.A.O. gelegen? Vroeger werden de arbeidsvoorwaarden in vrije concurrentie vastgesteld. Werkgevers en werknemers stonden individueel tegenover elkaar. De ervaring heeft geleerd, dat daarbij de werknemer veelal in een onmenswaardige en geheel van den werkgever afhankelijke positie kwam te verkeren. De C.A.O. heeft daarin verbetering gebracht. De werknemer staat nu niet meer praktisch rechteloos tegenover den werkgever. Er is een evenwichtsverhouding geschapen. Ook den arbeider is een rechtspositie verzekerd.

Maar de C.A.O. bleek niet alleen voor den arbeider van belang. Terwijl de werkgever vroeger elken dag voor het feit van een staking kon worden gesteld, werd die mogelijkheid nu aanzienlijk beperkt. Wel bleef de kans van strijd bij het einde der C.A.O. bestaan, maar naarmate partijen den bedrijfsvrede juist hadden leeren waardeeren bleek het te beter mogelijk om zonder strijd tot vernieuwing der bestaande verhouding te komen.

Daar komt nog iets bij. Er bestaat tegenwoordig een streven om de taak der Overheid bij de uitvoering van de sociale wetgeving zooveel mogelijk te beperken. Maar dat streven kan alleen slagen, indien in het bedrijfsleven organen bestaan, die de taak der Overheid kunnen overnemen. Het is juist de C.A.O., welke die organen pleegt te scheppen. Terwijl de patroons door de uitvoering der sociale wetgeving op zich te nemen een meer deskundige en meer soepele regeling kunnen bewerken, is het terugtreden van de Overheid tegenover den arbeider het bewijs, dat hij niet meer als een object voor sociale politiek wordt beschouwd, maar als een persoonlijkheid, die mede eigen lot bepaalt.”

Tegenover degenen, die ook heden ten dage in de C.A.O. en a fortiori in de verbindendverklaring dier overeenkomst meenen te moeten zien een middel tot

bestrijding van het kapitalisme en tot onevenredige versterking van ééne groep der bij het productieproces betrokkenen: de arbeiders, plaatst de schrijver hier de opvatting, dat de C.A.O. is het middel tot schepping eener evenwichtsverhouding tusschen werkgevers en werknemers, een middel tot behoud en bevordering van den bedrijfsvrede.

En sprekende van de verbindendverklaring als middel tot uitbouw van de C.A.O. zegt de heer Van Rijn:

„Men krijgt den indruk, dat de leidende kringen der moderne vakbeweging er in het algemeen koel tegenover staan. L'histoire se repète. De tijd ligt nog niet ver achter ons, dat het voor het socialisme een brandend vraagstuk was of de leer van den klassenstrijd wel toestond aan een vredesinstituut als de C.A.O. mede te werken. De natuur bleek sterker dan de leer. Is het wellicht mede de doorwerking van hetzelfde probleem, dat de moderne vakbeweging, hoewel zij thans in de practijk de groote waarde der C.A.O. erkent, toch nog weer tegenover den uitbouw van dit instituut eene lauwe houding doet aannemen? Laten wij hopen, dat dan de natuur het straks opnieuw van de leer zal winnen.”

Het is inderdaad een onmiskenbaar feit, dat de vurigste voorstanders van de verbindendverklaring niet gevonden worden onder hen, die op het standpunt van den klassenstrijd staan, doch onder degenen, werkgevers zoowel als werknemers, die de oplossing van het maatschappelijk vraagstuk verwachten van de vreedzame samenwerking der klassen.

Dit moge strekken tot geruststelling van allen, die in de verbindendverklaring, gelijk in zoo menige andere sociale overheidsbemoeying, slechts believen te zien eene al te eenzijdige „Arbeiderfreudlichkeit” ten koste van den ondernemer en tot nadeel voor het algemeen welzijn.

Ik acht het overbodig hier de redenen aan te voeren, die pleiten voor de invoering der verbindendverklaring als middel tot versterking en uitbouw van de C.A.O.

Het lijkt mij voldoende daarvoor te verwijzen naar de Memorie van Toelichting tot het Voorontwerp van Wet en naar de desbetreffende passage in het meer genoemde artikel van Mr. Dr. van Rijn.

Slechts meen ik nog met een enkel woord te moeten wijzen op de waarborgen, die het ontwerp-Aalberse biedt tegen nadeelige gevolgen, die zoowel uit eene ontbrekende verbindendverklaring der C.A.O. als uit eene automatische verbindendverklaring kunnen voortvloeien.

Een treffend voorbeeld van de noodlottige gevolgen, die het ontbreken van de verbindendverklaring kan na zich slepen geeft wederom Mr. van Rijn, uit wiens artikel ik nog eenmaal citeer:

„In dit verband nog een opmerking. In de „Nieuwe Rotterdammer Courant” van 22 en 23 Juli 1925, wordt in een tweetal hoofdartikelen ook het ontwerp-Aalberse besproken. Daarbij worden de exorbitante loonen welke de bouwvakarbeiders eenige jaren geleden ontvingen, aangehaald, om de verbindendverklaring te bestrijden. Intusschen kan dit voorbeeld daartoe geen dienst doen. Nemen wij eens aan dat de C.A.O. in het bouwbedrijf destijds was verbindend verklaard. Waren in dat geval de abnormale loonen door den Minister gesanctionneerd? Absoluut niet. In de C.A.O. zelve stonden *normale uurloonen*. Maar in de practijk betaalden de patroons, die tegen elkaar opboden, het *dubbele* van het contractueele bedrag. Het was dus de vrije concurrentie, welke die excessen deed geboren worden. Wij kunnen nog verder gaan. De georganiseerde bouwpatroons konden de hooge loonen door *maximum-grenzen* in de C.A.O. op te nemen, onmogelijk verhinderen. Want de georganiseerde patroons waren aan de C.A.O. niet gebonden. Wanneer het ontwerp-Aalberse wet was geweest, dan zouden blijkens de Memorie van Toelichting maximumloonen voor het geheele bedrijf kunnen zijn gesanctionneerd. Het is dus juist andersom dan de „Nieuwe Rotterdamsche Courant” zegt: de verbindendverklaring werkte de hooge loonen niet in de hand, maar was destijds nog het beste middel geweest om de loonexcessen en de daaruit voortvloeiende misère te bestrijden.”

Doch ongetwijfeld zijn er ook gevallen denkbaar, waarin ook de verbindendverklaring nadeelige gevol-

gen voor het bedrijfsleven zoowel als voor het algemeen welzijn zou kunnen medebrengen.

Het is eene groote verdienste van den ontwerper der wet, dat hij deze mogelijkheid terdege voorzien heeft. Wij lezen in de Memorie van Toelichting:

„Op grond van de gevolgen, die de verbindendverklaring kan hebben zoowel voor het bedrijf zelf, als voor de ontwikkeling der vakorganisaties en het afsluiten van nieuwe collectieve overeenkomsten in het bedrijf, komt het voorts, gewenscht voor te bepalen, dat de verbindendverklaring moet geweigerd worden, indien blijkt, dat een belangrijke minderheid onder hen, die partij bij de collectieve arbeidsovereenkomst zijn, zich tegen de bindendverklaring verzet (artikel 4, derde lid).

Ook wanneer aan de hierboven genoemde voorwaarden wordt voldaan, moet de verbindendverklaring kunnen worden geweigerd, indien daartoe gegronde redenen bestaan. Dit zal o.a. het geval zijn, indien de verbindendverklaring in strijd zou zijn met het algemeen belang of zou leiden tot te groote benadeeling van de rechtmatige belangen van derden in het betrokken bedrijf of daarbuiten. Voorts kan de collectieve arbeidsovereenkomst zich niet leenen voor verbindendverklaring, hetzij omdat zij te veel overlaait aan uitvoeringsmaatregelen, vast te stellen door organen, op welker samenstelling de niet door die overeenkomst gebonden geen invloed hebben, hetzij omdat zij niet geschikt is voor toepassing op andere ondernemingen dan die van de bij die overeenkomst aangesloten werkgevers. Eindelijk is het mogelijk, dat het voortduren van de collectieve arbeidsovereenkomst op het tijdstip der aanvraag tot verbindendverklaring nog maar voor zoo korten tijd verzekerd is, dat het niet verantwoord zou zijn in te grijpen in den rechtstoestand van de niet bij die overeenkomst aangeslotenen. Een opsomming dier redenen in de wet te geven komt den ondergeteekende niet gewenscht voor. Hij acht de ministerieele verantwoordelijkheid een voldoende waarborg, voor een juiste hanteering van het recht om de verbindendverklaring toe te staan of te weigeren.”

Vele bezwaren zijn er tegen de verbindendverklaring aangevoerd, die volkomen gegrond zouden zijn, indien zij niet voorzien waren in het ontwerp en dit ontwerp geene waarborgen schiep om ze te onderwerpen.

Aandachtige en onbevooroordeelde bestudeering van het ontwerp — waartoe menige bestrijder der verbindendverklaring zich klaarblijkelijk de moeite niet gegund heeft — moet dan ook de overtuiging schenken, dat de verbindendverklaring eener C.A.O., overeenkomstig de bepaling van dit ontwerp, bezwaarlijk ooit eenig nadeel kan opleveren, hetzij voor het bedrijfsleven, hetzij voor het algemeen belang.

In dit ontwerp vermag ik dan ook niets anders te zien dan:

Een middel tot uitbouw van het vredesinstituut: de C.A.O., tot onderdrukking derhalve van den klasstrijd, en eene tegemoetkoming van het particulier initiatief, d.i. eene overheidsbemoeiing, ten doel hebbende zich zelve te beperken tot het uiterst noodzakelijke.

Mr. A. TEPE.

NOGMAALS: DE OPPOSITIE TEGEN HET VERDRAG MET BELGIË.

II (Slot).

Thans de bestrijding van mijn artikel door ir. Ramaer in E. S. B. van 3 Maart.

§ 8 van art. 9 (niet 4) van het Verdrag van 1839 kan ik nu laten rusten evenals de vraag omtrent het Sloe.

Het baggeren door België geschiedt met vergunning. Het zou wat moois zijn, als het anders ware. Maar dit is juist scheef, en hier heb ik een tegenstander van het nieuw Verdrag aan mijn zijde, en niemand minder dan den „gep. luit.-gen. v. Oordt (N.R.C. 29 Jan. Avondbl. D. 1e kol.) Nederland moet zelf baggeren, of de kosten komen voor rekening van België of niet. Dit zal geschieden ingevolge het nieuw Verdrag (art. IV § 7). Dan is er zeker geen gevaar, dat aan een dijk gebaggerd zal worden, tenzij die dijk volgens een vastgesteld plan zou moeten worden

opgeruimd, maar dan zijn vooraf de maatregelen genomen tot veiligstelling van het blijvend deel van den polder.

Waarom zou men bovendien, als het niet beslist moet, bij een dijk baggeren? Om de steen? Die kan men goedkooper uit de groeven aanvoeren. Men baggerd op de ondiepe plaatsen in de stroomovergangen, maar niet bij de dijken, waar meestal veel meer dan de noodige diepte aanwezig „is.”

* * *

Ik zou het werk van Hogerwaard niet kennen? Och neen, ik diende ook slechts 16 jaar als arrondissementsingenieur in Ter Neuzen.

Hogerwaard stelde dat werk samen vaksgewijze met het oog op de verdediging der aangevallen oevers (de titel zegt dat), doch het is geen werk voor de studie van den Scheldestroom in zijn geheel. Toch zal het, wordt het Verdrag goedgekeurd, voor de Scheldecommissie van zeer groote waarde zijn.

Of nu bij het veranderen van de landkaart eerst polders verdwenen en dan geulen ontstonden of omgekeerd, dat is woordenspel, ongeveer als wat er eerst was: de kip of het ei.

Algemeene veranderingen door verlies komen „nu” niet meer voor, dank zij mede Hogerwaard, ook niet op de Oosterschelde; op winst bij tusschenpoozen door bedijkingen wees ik in eerste instantie.

* * *

Natuurlijk moest ik mij tot ir. Ramaer richten, want door hem werd de technische oppositie aangevoerd; anderen tellen tegenover zijn gezag niet mee.

Ir. Ramaer zou niet beweerd hebben, dat de Schelde ten doode is opgeschreven?

Dan citeer ik bladz. 27 zijner brochure:

„Deze verslijming, die tallooze wateren, als de „Elkersee, . . . heeft doen verdwijnen, gaat steeds „door, en dit is het wat op kleine schaal binnen 20 „of 30, maar op groote schaal binnen 200 of 300 „jaren Antwerpen met achteruitgang bedreigt,” enz. Ter dood veroordeeld of niet?

Maar ir. Ramaer geeft toe, dat normaliseering gunstige toestanden zou scheppen; alleen ze zal te veel kosten.

Wie heeft nu op de noodzakelijkheid van normaliseering gewezen? Niemand minder dan onze groote P. Caland — geboren Zeeuw en geen waaghals, zooals zeker Delftsch hoogleeraar, die in de oogen van sommige tegenstanders den naam van Nederlander nauwelijks meer verdient, nu hij voor zijn opinie, afwijkende van de hunne, durft uitkomen — in zijn schitterende en toch zoo bevattelijke studie: „Over vloed en eb op benedenrivieren”. (Verhand. Kon. Inst. v. Ingrs. 1860/61).¹⁾

Wat een kijk heeft die man op onze benedenrivieren gehad! Jammer dat ir. Ramaer niet een kleine reproductie van die plaat 7 gaf.

Wat is hetgeen Caland noodig achtte, anders dan normaliseeren, waartegen ir. R. als bron van gevaar voor Zeeland geen bezwaar heeft? „Wanneer” zij noodig zal zijn, ik heb mij niet aan een schatting gewaagd; ir. R. schat over 1000 of 1500 jaar (blz. 205, 2e kol. midden) of over eenige eeuwen (blz. 206, 2e kol. onderaan), maar door overzetting en uitbreiding der platen, zooals op blz. 207, 1e kol. wordt vermeld, wordt de stroom in sterk gekromde, nauwe en overmatig diepe geulen samen geperst, die een voortdurende en ernstige bedreiging vormen van de oevers; daartusschen ontstaan ondiepten of drempels in de overgangen, waar ingrijpen niet zal kunnen

¹⁾ § 62 van die verhandeling luidt:

„Wil men de Schelde bevaarbaar houden, dan is het meer „dan tijd, dat er orde en regelmaat in de stroombaan „wordt gebracht en dat men ook hier overga tot het op „baggeren der vaste stoffen, die door de natuur in het „rivierbed worden geplaatst. Het regelmatig maken van „die rivier zoude kunnen geschieden als in groote trekken „op plaat 7 is aangetoond.”

uitblijven. (Nauw van Bath en bijna in 1893 in het Zuidergat). Ik herinner ir. R. ook aan hetgeen hij zeide in het Kon. Inst. van Ingrs. op 12 Febr. 1901 (De Ingr. 1901, blz. 238, 2e kol.) over de scherpe bochten (in de Schelde), de draaikolken die zij veroorzaken, de plaatselijk groote, onnoodige diepte, belemmering van de intreding van het vloedwater en ongemakkelijk sturen der schepen.

Is dat niet overtuigend voor de aanbreekende noodzakelijkheid van normaliseering?

Wat verleggingen of afsnijdingen betreft, wil ir. R. blijkbaar onderscheiden tusschen dezulke „in het rivierbed” en „daarbuiten, achter de dijken”.

Tegen de eersten geen principieel bezwaar meer, immers vervanging van het bochtige en moeilijke Nauw van Bath door openbaggering van het Schaar van de Noord langs het land van Saafginge wordt reeds uitvoerbaar geacht (blz. 205, 1e kol. onderaan). Beteugeling of afsluiting van het Nauw van Bath zal daarmede moeten samengaan; te zamen vormt dat de eerste schrede op den langen weg der normaliseering. Nergens blijkt uit mijn artikel, dat ik mij die gemakkelijk heb gedacht; ik heb slechts met enkele woorden vermeld, wat daarbij o.a. te pas komt.

Afsnijding van een dijkshoek, door mij als een mogelijkheid gesteld, wordt door ir. R. doelloos genoemd. Volkomen toegegeven, wanneer zij geheel op zich zelf zou staan, maar die onderstelling is al te naïef. Ik stelde die mogelijkheid om voor iedereen verstaanbaar te zijn, maar natuurlijk bedoeld in verband met aansluitende stroomleidende werken.

De instandhouding van nieuwe oevers, die daarbij zouden worden gevormd, zal moeten geschieden buiten bezwaar van den polder, een in Nederland reeds bekend en erkend beginsel; daartoe verwees ik naar den Rotterd. Waterweg. Ik vergeleek niet de Schelde met dien Waterweg. Noch bepaalde verleggingen van de hoofdgeul, b.v. naar de Oude Everinge, noch een bepaalde afsnijding nabij Groenendijk, dwars door de noordwaarts uitstekende punt van Zeeuwisch-Vlaanderen, werden door mij genoemd. Ir. Ramaer heeft geen bezwaar tegen baggeren voor de vaargeul, zelfs door België met vergunning, dus nog wel zooveel te minder door den Ned. Waterstaat, geen technisch, alleen financieel bezwaar tegen normaliseering (over de verdeling der kosten had ik het vroeger reeds). Op zich zelf staande afsnijding van een hoek (zonder te passen in een normaliseerings-ontwerp) ook volgens mij onzin, normaliseering (dus veel minder een afsnijding nabij Groenendijk) volgens ir. R. in geen eeuwen te verwachten: wat blijft er dan over van het gevaar voor Zeeland? Alleen de beheerscommissie en de scheidsgerechten.

Zullen die zeer kostbare normaliseeringswerken (die echter eenmaal zullen komen) en een nog veel kostbaarder en gewaagde afsnijding door de commissie, onder goedkeuring der beide Regeeringen, of door de scheidsgerechten, uit pure aardigheid worden gedecreteerd? En indien al, dan loopt de veiligheid van Zeeland geen gevaar. De Nederlandsche wetten (op de onteigening b.v.) worden toch niet krachteloos gemaakt, zelfs de vergunning van polderbestuur of Ged. Staten tot aantasting van een dijk kan niet worden ontbeerd.

Alle uitspraken van onbevoegden ten spijt, en aansluitende aan die van onzen grooten Caland, vat ik mijne conclusiën aldus samen:

1°. Een goede staat van de Schelde, op den duur alleen te bereiken door normaliseering, waartoe het nieuwe verdrag den weg opent, druischt „niet” in tegen de veiligheid van den waterstaatkundigen toestand van Zeeland, en

2°. De ondergang¹⁾ van Zeeland ware het bederf van de Schelde en een mogelijke ramp voor Antwerpen.

Indien ir. R. het hiermede niet eens is, ben ik be-

¹⁾ Dit woord is niet van mij, doch van Mr. W. J. L. van Es, Alg. Handelsbl. 17 en 18 Nov.

reid die conclusiën, buiten alle politiek om, te onderwerpen aan het oordeel van bevoegde mannen, zooals de irs. Leemans, Kemper, oud-minister dr. Lely, van Elzelingen.

De beheerscommissie zal niet minder studiec ommissie zijn om voor dreigende moeilijkheden in de Schelde tijdig maatregelen voortebereiden.

De heropening der Ooster-Schelde door commissie of scheidsgerecht is een hersenschim, alleen reeds wegens onbevoegdheid. Maar bovendien: les idées marchent. De bekwame Belgische ingéieurs Troost en Vandervin drongen in 1892 reeds aan op afsluiting van de kom, die aan de zuidzijde van den Scheldedam bestond en deels nog bestaat. Zij zijn dus plus royalistes que le roi; immers ir. Ramaer wil die zijdelingsche spui kom behouden (De Ingr. 1901, blz. 235 en 238).

De „grootte doorsteek” bij Antwerpen ware geen moeilijk „werk” volgens ir. Ramaer, maar dan toch wel een moeilijke „zaak”, zooals door Z.H.E.G. werd erkend (De Ingr. 1901, blz. 239), en zoo zou elke verlegging achter de bandijken op Nederl. gebied een nog veel moeilijker „zaak” zijn. Nu hoop ik, dat voor- en tegenstanders van „den grooten doorsteek” het onderscheid tusschen „werk” en „zaak” goed in het oog vatten, anders zou door deze niet van alle onvoorzichtigheid vrij te pleiten uitlating de naam van Conrad en Welcker gevaar kunnen loopen.

Aan hetgeen ir. Ramaer over het „Zwin” zegt, zou ik alleen willen toevoegen, dat toen ook de organisatie en de hulpmiddelen ontbraken.

De afdamming van het Hellegat ligt in een te verwijderde toekomst om nu daarop in te gaan. Caland wilde Hellegat en Krammer als voortzetting van Nieuwe Merwede en Hollandsch Diep behouden, maar daarvoor kan misschien ook het Haringvliet in aanmerking komen. Een ernstige studie slechts zou de keuze kunnen bepalen.

* *

Tot mijn uitlating over het peil van het kanaal Antwerpen-Moerdijk werd ik geroepen door de opmerking van prof. Colenbrander in de Gids (Nov.), terug te vinden, in de broch. N.B. blz. 26; ik heb volstrekt niet gezegd, dat 1.75 M. boven N. A. P. een op Nederlandsch gebied gewenscht peil zal zijn, intendeel, ik heb op mogelijk bezwaar gewezen.

* *

Mijn opmerking over den scheepvaartweg Amsterdam-Rijn gold niet ir. Ramaer, die voorzitter was van de commissie voor de verbinding Amsterdam-Lek (1915), maar de commissie-Limburg, waarvan ir. R. geen lid was. Indien de commissie-Limburg het door de commissie-Ramaer aangenomen profiel heeft aangehouden, is dit te harer verantwoording. Intusschen is na het rapport der commissie-Ramaer het Maas-Waalkanaal in uitvoering gekomen, en daartegenover scheidt het aanbevolen profiel voor het kanaal Amsterdam-Rijn, met name voor het gedeelte benoorden de Lek, een anomalie. Mijn oordeel daarover, onafhankelijk van een eventueel kanaal Antwerpen-Moerdijk, handhaaf ik, en ik bevind me daarbij in goed gezelschap, nl. in dat van den oud-minister Dr. Lely (Rede te Arnhem, 29 Oct. 1925, uitg. Sythoff, blz. 15). Aan de cijfers (80 of 90 M.) voor de eventuele breedte hecht ik niet, het mag ook 70 of 75 M. zijn.

* *

Ten slotte het aquaduct over de Maas bij Steijl (9 K.M. boven Venlo) voor het eventueel Rijn-Scheldedkanaal. Het schijnt dat ir. Ramaer het ontwerp Hentrich niet kent, waarvan de Nederlandsche tekst bewerkt werd onder het oog van ir. Schlingemann, hoofd ingénieur der Maaskanalisation. Juist met het oog op de kruising met de Maas en de snijding met het kanaal Wessum-Nederweert is het peil aldaar

gelukkig gekozen, nl. gelijk met dat kanaal (28.50 M. boven N. A. P.). Eerst tusschen de Nederl.-Belg. grens en de Zuid-Willemsvaart wordt het terrein aanmerkelijk hooger, en daar is dan ook de eerste schutsluis, na die aan den Rijn, ontworpen.

Op het Dortmund-Ems-kanaal (geopend 1899) ligt het peil bij den overgang over de Lippe op ongeveer 11 M. boven het terrein. In het Maasdal zal die hoogte over korte lengte volgens Hentrich 12.5 M. zijn. Zouden onze ingenieurs dat niet aandurven?

De bruggen te Roermond en Venlo hebben minder dan 300 M. opening. Voor het aquaduct is 500 M. dus wel ruim gerekend.

Ingeval van breuk of bres zullen de 20 à 25 miljoen M³ water in het bijna 90 K.M. lange pand niet op ééns in de Maas of het Maasdal storten, doch voor het leegloopen zal zeker een half etmaal noodig zijn, gevende een gemiddelde uitstrooming van 500 M³ per sec., een weinig beteekenende hoeveelheid tegenover een maximum afvoer van 3000 M³. Zeker een ernstig ongeluk voor het kanaal, maar geen „ramp” voor de Maas of wat ook.

* * *

Mr. Suermondt (E.-S. B. 3 Maart) ziet lijnrechte tegenspraak tusschen den Minister en mij over de vraag, wat de voorkeur verdient: de vaart langs Hansweert of die door het kanaal Antwerpen-Moerdijk. Ook door mij wordt het mogelijk geacht, dat een sleep, die uit de oude dokken komende zich op de Schelde voor Antwerpen bevindt, bij gunstig seizoen, uur en getijde de reis langs Hansweert kiest in plaats van wederom de dokken in te varen en het kanaal naar Moerdijk op te zoeken.

* * *

Ten slotte de Heer Harte, Secr. v. d. K. v. K. te Ter Neuzen (E. S. B. 10 Maart), wien het is opgevallen, dat de toepassing der „speciale tarieven” voor Ter Neuzen door mij met geen enkel woord is aangeraakt.

Daartoe dus uitgelokt, wil ik opmerken, dat voor zoover mij bekend, in de tot nog gesloten overeenkomsten met België spoorweg- en scheepvaartangelegenheden steeds zijn gescheiden gehouden, met ééne uitzondering, nl. de overeenkomst van 31 Oct. 1879, betreffende den bouw van een nieuwe sluis te Sas van Gent en de naasting van den spoorweg Grens-Moerdijk en Roozendaal-Breda, beide om zoo te zeggen, afloopende zaken. En nu zou m.i. met recht de vraag kunnen rijzen of het wel wenschelijk is heterogene zaken, die in de toekomst blijven werken, in een zelfde overeenkomst te betrekken. Anderen zouden wellicht regelingen omtrent in- en uitvoer van vee met de scheepvaartangelegenheden wenschen te zien samengekoppeld. Bovendien dient ten aanzien van spoorwegtarieven in het oog te worden gehouden, dat op dat gebied internationale bepalingen bestaan, (conventie van Bern), wellicht een reden te meer om deze onderwerpen afgescheiden te houden.

Het Nat. Com. wees er op, dat Ter Neuzen 40 jaren de voorrechten der „speciale tarieven” genoot. Daaruit mag niet worden afgeleid, dat er zich geen moeilijkheden voordeden, wat o.a. het geval was in 1898, toen België optrad tegen het door Mechelen-Ter Neuzen toegepaste stelsel van reëxpeditie op een harer verdergelegen stations, waarschijnlijk om beter te kunnen concurreeren tegen Gent-Ter Neuzen, welke beide Maatschappijen voortdurend op den meest gespannen voet stonden, ook zeer ten nadeele van Ter Neuzen.

Ten einde de behandelde stof te beperken, ging ik in eerste instantie niet op de spoorwegtarieven in, te eerder omdat omtrent den actueelen stand der kwestie mij niet meer bekend is dan uit het Voorl. Versl. der Tweede Kamer blijkt.

Uitvoerig behandelt de heer H. de loodsgelden, waarbij wat ik schreef wel wat wordt verdraaid. Ik

schreef, dat de bestemming van een schip „niet uitsluitend beheerscht wordt door de loodsgelden”; wat wel iets anders is, dan dat „de loodsgelden er niet toe doen”. Wel staat nu vast, dat de oogenblikkelijke ongelijkheid van het loodsgeld voor Ter Neuzen en Gent enkel valutakwestie is, en voortvloeit uit de bestaende en niet zoo maar te negeren reglementen ter zake, welke vastzitten aan het verdrag van 1839, en blijkbaar maar niet in een hand-omdraaien zijn te veranderen; van goud-franken wordt daarin wel niet gesproken. Volgens het nieuwe verdrag, art. IV, § 9, laatste lid moeten de loodsgelden worden herzien, en dan zal dus de gelegenheid bestaan aan die ongelijkheid voor de verplichte beloofting tot in de sluis te Ter Neuzen, (hoe eerder, hoe beter) een einde te maken. Hier is niet bepaald, dat het loodsgeld voor Gent anders zou mogen zijn dan voor Ter Neuzen.

Aan het begin en aan het slot zijner tegenwerpingen stelt de heer H. in zeer algemeene termen, dat bij het sluiten van vroegere overeenkomsten met België Nederland te royaal is geweest. Zonder nadere precisering is het moeielijk daarop in te gaan.

Bij de overeenkomst van 31 Oct. 1879 (bouw eener nieuwe sluis te Sas van Gent) kwamen alle kosten van aanleg en onderhoud voor rekening van België, begrijpelijk, omdat dat werk uitsluitend in het belang van Gent was en de voorsprong, die Ter Neuzen had door de grootere sluis dan de oude te Sas van Gent, verloren ging. De vaart op Ter Neuzen beteekende toen nog zeer weinig, en is eerst in de tachtiger jaren tot ontwikkeling gekomen.

Ook bij de overeenkomst van 29 Juni 1895 is een overeenkomstige regeling getroffen, en evenzoo bij de nadere overeenkomst van 8 Mrt. 1902, waarbij enkele afmetingen, in de overeenkomst van 1895 vastgelegd, werden gewijzigd. Hoe men nu van een royaal standpunt van Nederlandsche zijde kan spreken, is mij niet duidelijk. Integendeel, in het begin van de negentiger jaren bedroeg de zeevaart op Ter Neuzen globaal een derde in aantal en inhoud der schepen op Gent; bovendien trok Nederland (tot aan de afschaffing 1 Mei 1900) aanzienlijke baten uit de schut- en havengelden, zoodat er m.i. veel voor te zeggen ware geweest, dat Nederland in 1895 een bijdrage in de kosten der werken te Ter Neuzen op zich had genomen. Het ingenomen standpunt heeft mij niet bekoord en door een redelijke bijdrage had Nederland bij moeielijkheden, b.v. over de spoorwegtarieven, m.i. dan heel wat sterker gestaan.

Ook met de inrichting van loskaden, geschikt voor schepen, die door de nieuwe sluis (opengesteld 1 Oct. 1908) zouden kunnen binnenkomen, heeft Nederland veel te lang getalmd. Immers, een bijzondere commissie voor de spoorweg- en havenangelegenheden adviseerde in Juli 1901, dat vorenbedoelde werken gereed behoorden te zijn vóór de opening dier sluis; eerst omstreeks het midden van den oorlog werd er mede aangevangen.

Aan verder debat zal mijnerzijds niet worden deelgenomen, tenzij tot beantwoording van concrete vragen, eventueel ook in andere bladen, indien dat antwoord kort kan zijn.

Aan de Redactie mijn welgemeenden dank voor de opname en verleende ruimte.

Den Haag, Maart 1926. Prof. Ir. J. NELEMANS.

* * *

Naschrift. Gaat de Wester-Schelde op den langen duur achteruit door den natuurlijken loop der dingen? Had Prof. Nelemans de vergelijkende kaarten van Hogerwaard goed in zijn gedachten gehad, dan zou hij niet in afwijking van de uitspraak der Commissie van 1861 gezegd hebben, dat eene rivier als deze dien achteruitgang op den duur niet vertoont. Ik herhaal: de afdamming der Ooster-Schelde en de groote baggeringen zoowel bij Bath als op de Belgische

Schelde hebben den natuurlijke achteruitgang tegen-
gewerkt, maar op den duur kan die niet uitblijven.
Het is koren op mijn molen, dat de geachte schrijver
zegt, dat aan het Zwin de organisatie en de hulp-
middelen ontbraken. Deze omstandigheden werkten
bij de Wester-Schelde den achteruitgang tegen, maar
op den langen duur staan zij er machteloos tegenover,
tenzij bij uitgaaf van voor ons land niet te betalen
somen.

* * *

De Belgen zullen (als zij de baas zijn) niet bag-
geren om steen machtig te worden, maar het is reeds
geschied, dat zij veel dichter bij den dijk dan de
voorgescreven 500 Meter baggerden. Dit is zoodra
het bemerkt werd, onzerzijds helet, maar wat zal er
na aanneming van het verdrag gebeuren? Het ver-
drag, dat zegt: „de scheepvaartbelangen gaan boven
alles”, kan immers altijd aangehaald worden! Art. IV
van het verdrag zegt: „De commissie zal besluiten
omtrent alles, wat de belangen van de scheepvaart
betreft... waaronder begrepen werken als verleg-
gingen en doorsnijdingen, zelfs landwaarts van de
bandijken en de beschikkingen en verordeningen van
de nationale administraties mogen niet in strijd zijn
met de beschikkingen en verordeningen der commissie”.

Het geheel levert Nederland betrekkelijk het be-
houd van groote deelen van Zeeland met handen
en voeten gebonden over aan de commissie en bij
staking van stemmen in haren boezem aan de arbi-
trage-commissie. Dat Prof. Nelemans dit niet inziet:
tant pis pour lui.

Waar ik spreek van achteruitgang herhaalt hij,
dat ik gezegd zou hebben: ter dood veroordeeld.
Neen, er zal omdat er in afwijking van het Zwin
een bovenrivier met vrij groot stroomgebied achter
is, steeds een tijrivier overblijven. Maar het zal er
een zijn, waar men alleen door baggeren de voor een
groote koopstad noodige vaardiepte en breedte zal
kunnen onderhouden.

* * *

Art. VI van het verdrag zegt, dat de kruising van
het Antwerpen-Rijnkanaal met de Maas in de nabij-
heid van Venlo zal plaats hebben. Hoe kan de hoog-
leeraar dan spreken van een kruising te Steil, bijna
twee uren gaans van daar? Hij, die weet hoe velerlei
ontwerpen voor dit kanaal gemaakt zijn, tot langs
Aken, zal zich niet verbazen, dat ik niet het door
hem uitgekozene behandeld heb, maar mij hield aan
het verdrag.

* * *

De schrijver maakt er mij een verwijt van, dat ik
25 jaren geleden den grooten doorsteek een moeilijke
zaak, en thans een niet zeer moeilijk werk genoemd
heb. Bij een zaak komen nog allerlei andere over-
wegingen te pas; is eenmaal tot het werk besloten,
dan heeft men alleen daarover te oordeelen. Hoe uit
mijn woorden iets ten nadeele van de ingenieurs
Conrad en Welcker kan volgen, is mij onbegrijpelijk.

Ir. J. C. RAMAER.

's-Gravenhage, 22 Maart 1926.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke
overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over
de maand Februari 1926, vergeleken met de overeen-
komstige cijfers van Februari 1925.

De gewone middelen brachten in de afgelopen
maand f 35.737.500 op tegen f 33.310.300 in Februari
1925 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van
f 2.427.200. De totale opbrengst in de afgelopen
maand bleef bij de raming een bedrag van f 2.445.500
ten achter.

De totaal-opbrengst over de eerste twee maanden
van dit jaar bedroeg f 4.689.400 méér dan die in
hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl de

raming met f 2.488.200 werd overschreden. Dit laatste
cijfer biedt evenwel geen zuivere vergelijking, daar
de rijwielbelasting voor verreweg het grootste gedeelte
in de maand Januari van elk jaar binnenkomt. Laat
men daarom de rijwielbelasting buiten beschouwing,
dan blijkt, dat de opbrengst der overige middelen
over de maanden Januari en Februari 1926 f 1.353.600
minder beliep dan 2/12 van de vóór 1926 geraamde
totale opbrengst.

In vergelijking met de overeenkomstige maand des
vorigen jaars vertoonen de grondbelasting, de per-
soneele belasting, de inkomstenbelasting, de ver-
mogensbelasting, de suiker-, de wijn-, de geslacht-
en de tabaksaccijns, de belasting op rijwielen, de
zegelrechten, de invoerrechten, het statistiekrecht,
de domeinen en de loodsgelden een hooger opbrengst-
cijfer. Daarentegen brachten minder op de dividend-
en tantiëmebelasting, de gedistilleerd-, de zout- en
de bieraccijns, de belasting op speelkaarten, de regis-
tratierechten, de successierechten en de belasting op
gouden en zilveren werken. Uit het bovenstaande
blijkt, dat de loop der middelen in Februari 1926
niet onverdeeld gunstig mag worden genoemd.

In tegenstelling met de vorige maand gaven zoowel
de grondbelasting als de personeele belasting een
hooger opbrengstcijfer te zien. De vooruitgang bedroeg
respectievelijk f 45.400 en f 100.800. Neemt men
evenwel in aanmerking, dat de opbrengst van beide
belastingen in Januari 1926 vrij laag was, dan be-
teekent dit ruimer vloeien in de afgelopen maand
niet veel. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze
beide belastingen over de eerste twee maanden van
1925 en 1926, dan blijkt, dat het loopende jaar bij
het vorige respectievelijk f 49.200 en f 134.900 ten
achter blijft. Ook de raming werd niet bereikt; het
nadeelig verschil bedroeg onderscheidenlijk f 338.100
en f 820.500. Alvorens omtrent deze middelen eenige
voorspelling te wagen, zal het aanbeveling verdienen
den verderen loop nog eenigen tijd aan te zien.

De inkomstenbelasting gaf, evenals de vorige maand,
een surplus boven de overeenkomstige maand van
1925. Het accres bedroeg ditmaal f 327.600 en is
ongetwijfeld aan de hoogere ontvangsten op den
loopenden dienst te danken. De raming werd met
f 1.365.300 overtroffen. Bij vergelijking van de ont-
vangsten uit deze belasting over de twee maanden
van 1925 en 1926 blijkt, dat de bedragen zich als
volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. en Febr. 1925:	Jan. en Febr. 1926:
1922/23....	f 735.500,—	f —
1923/24....	„ 3.476.500,—	„ 757.200,—
1924/25....	„ 12.683.100,—	„ 2.217.900,—
1925/26....	„ —	„ 14.862.900,—
Totaal.	f 16.892.100,—	f 17.838.000,—

De vergelijking valt dus in het voordeel van 1926
uit, waarbij komt, dat ook de raming in de eerste
twee maanden dezes jaars werd overschreden (met
f 2.504.700). Voor den verderen loop van dit middel
zegt dit uiteraard nog niets.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf in de af-
gelopen maand f 324.600 te boeken of f 105.000 minder
dan in de gelijknamige maand van 1925. Een bij-
zondere reden kan hiervoor niet worden opgegeven.
Zoals reeds meerdere malen werd opgemerkt, wordt
deze belasting elk jaar voor een zeer belangrijk deel
slechts in enkele maanden ontvangen; bovendien zijn
de eerste maanden van het jaar niet de gunstigste.
Ook ten aanzien van dit middel is het derhalve
geraden een afwachtende houding aan te nemen.

In tegenstelling met de vorige maand gaf de ver-
mogensbelasting thans een hoogere opbrengst te boeken.
Het surplus bedroeg f 68.100, een overigens vrij
onbeteekenend verschil, dat niet nader kan worden
toegelicht. Zoowel de opbrengst van het vorige jaar
als de raming werden in de eerste twee maanden
van 1926 nog niet bereikt.

De accijnsen bewogen zich deels in stijgende, deels

in dalende lijn. De suikeraccijns accreëerde met f 469.600, hetgeen overigens aan toevallige omstandigheden moet worden toegeschreven. Daar de opbrengst van Januari 1926 echter tegenviel, bleef de gezamenlijke opbrengst van de maanden Januari en Februari f 301.200 bij die van hetzelfde tijdvak van 1925 ten achter. Hiertegenover staat, dat de raming met niet minder dan f 771.100 werd overschreden. De wijnaccijns liep met f 5.600 vooruit, hetgeen wellicht het vermoeden wettigt, dat het gebruik van goedkope wijnsoorten nog steeds toeneemt. De gedistilleerdaccijns daarentegen leverde f 50.000, minder voor de schatkist op. De loop van dit middel blijft teleurstellen. Gerekend over de eerste twee maanden des jaars bleef de opbrengst van 1926 f 162.900 bij die van 1925 ten achter en niet minder dan f 816.100 bij 2/12 der raming. De bekende oorzaken (afnemend gebruik, fraude, drankbestrijding) doen zich nog steeds gevoelen; daarnaast levert het gebruik van onbelaste isopropyl alcohol als surrogaat van aethylalcohol wellicht een nieuwe reden voor de daling in de opbrengst op. De zoutaccijns gaf een teruggang te zien (van f 16.400) evenals de bieraccijns, die van f 744.100 tot f 715.600 terugliep. Een bepaalde oorzaak is hiervoor niet aanwijsbaar. Waar ook de maand Januari j.l. voor laatstgenoemde accijns vrij ongunstig was, behoeft het geen verwondering te baren, dat de totale opbrengst van de eerste 2 maanden van 1926 onderscheidenlijk f 126.400 en f 440.500 bij die van de eerste 2 maanden van 1925 en bij de raming ten achter bleef. Het geslacht leverde f 3.400 méér op en de tabaksaccijns 893.500. Dit laatste voordeelig verschil is geheel aan de met 1 Januari 1926 in werking getreden accijnsverhoging op sigaretten en rooktabak toe te schrijven, welke het vorige jaar haar invloed nog niet deed gevoelen, omdat de wet crediettermijnen van 6 maanden toekent en de termijnen, die destijds vervielen, nog betrekking hadden op den niet verhoogden accijns.

De rijwielbelasting leverde in de maand Februari j.l. f. 376.300 op tegen f 301.000 in Februari 1925. Het scherpe toezicht komt aan de opbrengst uiteraard ten goede. In totaal bracht de rijwielbelasting dit jaar reeds f 4.841.800 in de schatkist.

Van de middelen, die meer in rechtstreeksch verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 208.000 méér op. Dit voordeelig verschil was evenwel niet te danken aan een hogere opbrengst wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissioonnairs in effecten. De beursbelasting gaf n.l. f 24.200 minder te boeken. De registratierechten leverden f 422.000 minder op, waarschijnlijk te wijten aan een minderen overgang van vast goed. Daarentegen stegen de invoerrechten met niet minder dan f 1.877.900, dank zij de doorwerking van de nieuwe Tariefwet, en kwamen op f 4.859.400. Laatstbedoeld middel bracht in Januari en Februari reeds ruim f 386.000,— boven de raming op. Het statistiekrecht overtrof de opbrengst van Februari 1925 met f 12.000, terwijl de loodsgelden toenamen met f 33.100. Uit al deze cijfers blijkt, dat de hier bedoelde groep van middelen reden geeft tot tevredenheid.

Tenslotte moge worden gewezen op de successierechten, die ditmaal een lagere inkomst van f 994.500 opleverden, waarschijnlijk een gevolg van het openvallen van minder belangrijke boedels; op de domeinen, die f 34.700 méér inbrachten en op de kleinere middelen. Van deze laatste bracht de belasting op speelkaarten f 2.500 minder op, vermoedelijk te wijten aan de ernstige fraude in dit artikel. De belasting op gouden en zilveren voorwerpen daalde eveneens (met f 18.700); in dezen achteruitgang weerspiegelt zich de malaise in de goud- en zilverbranche. Ten slotte trekt het recht op de mijnen de aandacht, dat in Februari 1925 nog f 89.900, doch thans niets meer opleverde, daar de heffing van dit recht bij de wet van 23 Juni 1925 (Staatsblad No. 244) werd geschorst.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” be droegen in de afgelopen maand f 7.127.800 (raming f 8.313.900,—), waarvan ruim f 2.894.700,— aan de Verdedigingsbelastingen is te danken. De middelenstaat van Februari 1925 wees een opbrengst aan van f 6.552.100. In de eerste 2 maanden van 1926 kwam in totaal f 14.598.100 binnen (in hetzelfde tijdvak van het vorig jaar f 14.078.900).

Tot ons leedwezen ontbreekt ons de ruimte voor de publicatie van het slotartikel van den heer *van der Poel* over de Practijk der nieuwe tariefwet.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE GELD- EN KAPITAALMARKT IN DUITSCHLAND, (SEPTEMBER 1925 — MAART 1926).

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

Gedurende het laatste halfjaar is het aspect van de Deutsche geldmarkt geheel gewijzigd. Afgezien van een reactie in October, zijn zoowel de maxima, die steeds samenvallen met de ultimo's, als de minima, die gedurende korteren of langeren tijd omstreeks het midden van de maand worden bereikt, voortdurend gedaald. Vooral in de tweede helft der beschouwde periode nam deze daling belangrijke afmetingen aan. De minimum notering voor daggeld liep terug van 7 pCt. in December op 5½ pCt. in Januari en op 4 pCt. in Februari; gedurende korten tijd daalde deze notering beneden die van New York en bereikte zij bijna die van Londen; af en toe was daggeld in het geheel niet onder te brengen en het paradoxale verschijnsel deed zich voor, dat Deutsche gelden op buitenlandsche markten belegging zochten.

Maandgeld, dat zich nog in December op 10 pCt. handhaafde, noteerde in Januari 7 pCt., in Februari 6¾ pCt., in Maart 6½ pCt. De omzetten beperken zich haast uitsluitend tot prolongaties; daar zelfs op de ultimo's daggeld gemakkelijk verkrijgbaar is, ziet men er meer en meer van af zijn behoeften op deze kostbare wijze te dekken. De Seehandlung is hier nog steeds de voornaamste geldgeefster.

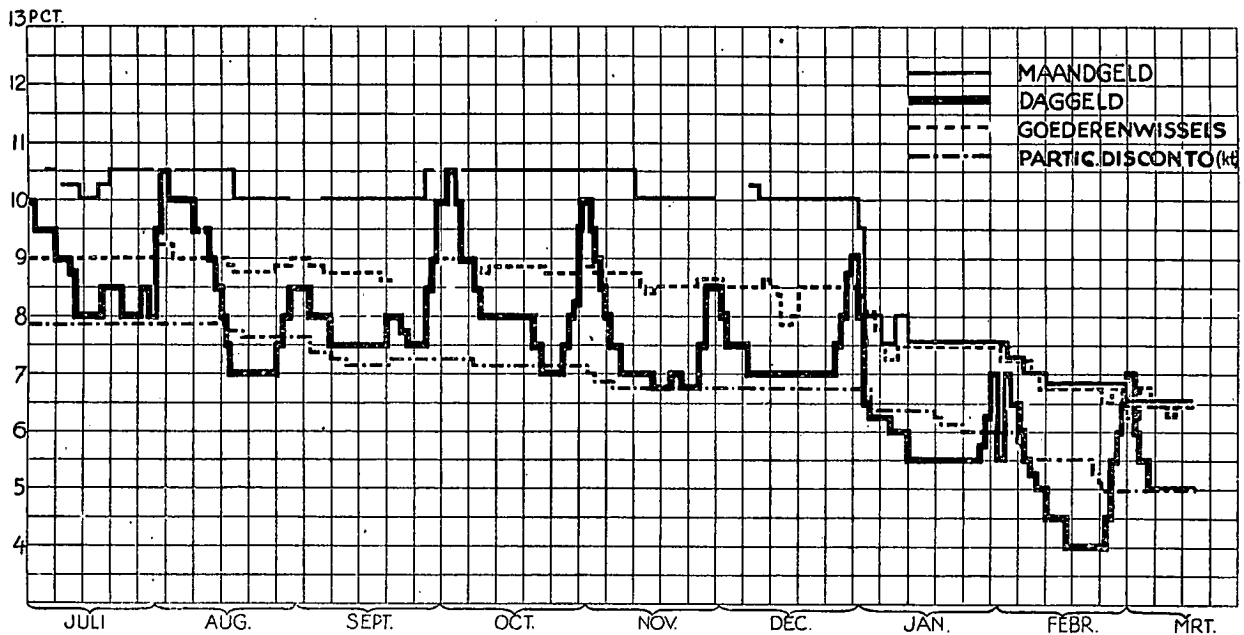
De particuliere discontomarkt vertoont dezelfde ontwikkeling. In September moest de Rijksbank nog intervenieeren, wjl overheidsgelden werden teruggetrokken, in de volgende maanden gingen particuliere banken en ook het buitenland zich meer en meer voor deze markt interesseeren. Door de ruime geldmarkt is de vraag zeer groot; het aanbod is daarentegen ondanks het dalende disconto (7¼ pCt. in September, 5 pCt. in Maart) gering, daar de banken met de creatie van accepten nog terughoudend zijn en dit aantrekkelijke beleggingsobject ongaarne afstaan.

Voor de open markt van goederenwissels met bankendossement geldt hetzelfde; de notering liep hier terug van 9 pCt. in September tot 6½ pCt. in Maart.

De voornaamste oorzaak van de geldruimte moet worden gezocht in de depressie, waaronder het Deutsche economische leven gebukt gaat. Naarmate meer ondernemingen geliquideerd werden, een groot aantal bedrijven stilgelegd werd, de werkloosheid toenam en de omzetten verminderden, daalden eenerzijds de credietbehoeften van handel en industrie, terwijl anderzijds de banken bedacht waren op strengere selectie der toegestane credieten en grotere zorg voor haar liquiditeit.

De kapitaalvorming; maakt bevredigende vorderingen; de groeiende deposito's der banken zullen dus in ruimere mate de banken ontslagen hebben van de noodzakelijkheid, om uit liquiditeits-overwegingen een beroep op de geldmarkt, respectievelijk op de centrale bank, te doen.

De toestrooming van buitenlandsche credieten is ononderbroken voortgegaan. Worden van de tegenwaarde dezer credieten somtijds aanzienlijke sommen tijdelijk op de geldmarkt ondergebracht, een gedeelte

	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.
Daggeld (in procenten) maandgemiddelde	9,—	8,85	9,41	8,49	8,20	7,13	5,9
Daggeld (in procenten) ultimo	8½—9½	10—11½	10—11	8½—10	9—10½	7—8	6½—8
Maandgeld (in procenten) maandgemiddelde . .	10,84	10,59	10,82	10,65	10,30	8,99	7,25
Circulatie ²⁾	5004	5081	5083	5001	5209	4866	4932
Emissies aandelen ²⁾	37	31	70	504 ¹⁾	16	19	20
Emissies obligaties binnensland ²⁾	12	5	—	—	—	21	74
Emissies obligaties in het buitenland ²⁾	1	263	120	220	331	180	125
Beursindex (in procenten) aandelen	63,9	66,2	63,8	56,1	57,5	69,4	72,6

¹⁾ Toe te schrijven aan ruiling van aandelen in verband met de vorming der kleurstoffentrust.

²⁾ In millioenen Mk.

der credieten is bestemd om daar blijvend werkzaam te zijn. Dikwijls zullen de credietnemers met de hun uit den vreemde toegevloede middelen de duurere binnenlandsche bankcredieten aflossen en zoo eveneens bijdragen tot verruiming van de geldmarkt.

In dit verband moge ook worden gewezen op de ontwikkeling van de handelsbalans, die, daar zij het quantum der voor betaling van de importen benodigde deviezen vermindert, een verruimende tendens op de geldmarkt meebrengt.

De publieke en semi-publieke gelden spelen nog steeds een zeer voornamelijk rol. Volgens taxatie van de Frankfurter Zeitung van 14 Februari 1926 bedragen zij te zamen ongeveer 500 millioen Mark. Zijn de overheidskassen ruim voorzien, dan treden niet alleen de banken, waarbij deze gelden worden gedeponeerd, als credietgeefsters op den voorgrond, doch vermindert in den regel ook de geneigdheid dezer instituten om surplussen van de geldmarkt op te nemen. Deze laatste factor is sedert het begin van dit jaar van groot belang. In Januari begonnen enkele der publieke banken geld te weigeren en omstreeks het midden van Februari nam alleen de Reichs Kredit Gesellschaft nog daggeld aan (tegen 5 pCt., doch voor bedragen boven de 5 millioen R.M. vergoedde zij slechts 1½ pCt.); in deze periode valt dan ook de grootste geldruimte.

* * *

De verruiming op de geldmarkt verzwakt uit den aard der zaak de positie, die de centrale bank daar tot dusver innam. De Rijksbank heeft reeds spoedig met deze ontwikkeling rekening gehouden. Op 3 December werd aangekondigd, dat, terwijl verlaging van het disconto in verband met de eischen van de jaarswisseling, met de rentebeweging op de buitenlandsche markten en met de disproportionaliteit van geld- en kapitaalmarkt in Duitschland, nog ongewenscht was, de Rijksbank het bedrijfsleven wilde tegemoetkomen door de grenzen harer credietcontingenteering ruimer

te stellen. Daar dit besluit echter niet leidde tot grooter credietverleening, de binnenlandsche portefeuille daarentegen nog daalde, werd op 12 Januari 1926 het disconto van 9 op 8 pCt. teruggebracht. Deze maatregel was evenmin voldoende om de disconto's der Rijksbank te vergrooten, wijl de banken bij voortdurend den steun van de Rijksbank slechts bij uitzondering behoeften. In Februari kondigde de vice-president dan ook aan, dat binnen 6 weken de mogelijkheid eener nieuwe discontoverlaging onder de oogen zou worden gezien. Door het besluit der banken, om ook beneden Rijksbankdisconto wissels te koopen, begint zich de normale toestand, waarbij de wissels uit het bedrijfsleven in hoofdzaak naar de particuliere banken vloeien, meer en meer te herstellen.

Als gevolg van een en ander bleef de binnenlandsche wisselportefeuille der Rijksbank zoodanig slinken, dat met het oog op de dekkingsvoorschriften tot een nieuwen maatregel moest worden overgegaan. Aan de verschillende overheidsorganen werd bericht, dat de Rijksbank niet meer aan nieuwe aanvragen tot herdiscontoeering uit haar portefeuille zal voldoen, terwijl zij geen zekerheid kan geven, aflopende herdisconto's te zullen vervangen.

* * *

De balanscijfers der particuliere banken zijn nog niet verschenen, doch ook uit het verloop der debetrente blijkt reeds, dat de banken aangevangen zijn met haar credietpolitiek een richting in te slaan, welke, meer dan tot dusver het geval was, rekening houdt met de rentabiliteitsmogelijkheden van het Duitsche bedrijfsleven. Met ingang van 1 October werd — als eenigste resultaat op dit terrein van de overheidsactie tot verlaging van het prijsniveau — de provisie voor accept- en rekening-courantcredieten van ¼ pCt. op ⅕ pCt. per maand teruggebracht, waardoor de laatstgenoemde credieten minimaal 13,4 pCt. kosten. In verband met de verlaging van het Rijksbankdisconto werd deze prijs in Januari tot

12,4 pCt. verlaagd; tegelijkertijd werd de creditrente met 1 pCt. verminderd. Daarna hebben de banken eenigen tijd met verdere reductie gearzeld, daar voor haar beschikbare middelen op de beurs empool gevonden kon worden; voldoende bleek dit echter niet en zij zagen zich genoopt hun debetrente met ingang van 1 Maart op 11,4 pCt., terug te brengen, terwijl de creditrente, behoudens een enkele uitzondering, onveranderd werd gelaten.

* * *

Een verder gevolg van de geldruimte is het begin eener overvloeiing van de geld- naar de kapitaalmarkt. De banken hebben een deel harer middelen belegd in de op het voorbeeld van Pruisen door een aantal staten uitgegeven schatkistwissels; ook de gemakkelijke plaatsing der verschillende in den laatsten tijd op de markt gebrachte binnenlandsche obligaties moet — behalve aan buitenlandsche aankopen — grootendeels aan versterking der bankportefeuilles worden toegeschreven. Voorts bleek het voor de banken van beteekenis om, toen de winst op haar credietverleening achteruit ging, andere bronnen van inkomsten te ontwikkelen en zich toe te leggen, zoowel op den verkoop van fondsen aan haar cliënten — die door de daling der creditrente meer en meer tot vaste belegging overgaan — als op de deelneming in de emissie van obligaties. Dit streven kwam in de eerste plaats ten goede aan de markt vóór in goudmarken luidende pandbrieven van particuliere en publiekrechtelijke hypotheekbanken (Landschaften), de eenige papieren, waarin sedert de stabilisatie de spaarders hun gelden tot eenigszins belangrijke bedragen wilden vastleggen. De hypotheekverleening dezer instituten kon met den snellen afzet der pandbrieven geen gelijken tred houden. Toen de geldverruiming aanhield kon dan ook de emissie ter hand worden genomen der obligaties van publiekrechtelijke lichamen, welke behoeften aanvankelijk gedeeltelijk onvervuld waren gebleven door de overheidscontrole, die op hun buitenlandsche credietopneming wordt uitgeoefend. In Februari kwamen op de markt: 5 miljoen RM Nürnberg, 8 miljoen RM Berlijn, 20 miljoen RM Sparkassen und Giroverband (gemeentecredieten), 30 miljoen RM Pruisische driejaarlijksche schatkistwissels, 12 miljoen RM Thüringsche Staat.

De politiek van de Rijksbank streeft naar de bevordering van een ruimere verzorging van de kapitaalmarkt; bij de discontoverlaging werd ook de beleeningsrente met 1 pCt. verminderd en het maximum der beleening van pandbrieven van 50 op 66 $\frac{2}{3}$ pCt. gebracht; 26 Februari werd de beleeningsrente nogmaals met 1 pCt. verlaagd (tot 9 pCt.) en het bedoelde maximum op 75 pCt. vastgesteld.

Op de aandelenmarkt is de invloed der geldmarkt onmiskenbaar. Wel is in Januari de stoot tot de haussebeweging hoofdzakelijk van het buitenland uitgegaan (berichten over teruggave van in beslag genomen Deutsche bezittingen door de V.S., directe aankopen voor buitenlandsche rekening, oprichting van verschillende investment companies), daarna heeft de effectenbeurs zich echter vrijwel onafhankelijk ontwikkeld. Dit blijkt uit de geringe uitwerking, die de sterke daling op de beurs van New York in begin Maart te Berlijn heeft gehad en uit de nauwkeurige wijze, waarop de positie van de binnenlandsche geldmarkt door het koersniveau van de beurs wordt weerspiegeld. De toevoer van spaargeld naar de beurs (voornamelijk via de spaarbanken, die zich echter uitsluitend tot obligaties beperken), is naar alle waarschijnlijkheid minder snel toegenomen dan de toevloeiing van middelen, afkomstig van de geldmarkt; de beteekenis van de speculatie is dus nog gegroeid.

De toestrooming van buitenlandsch kapitaal blijft voortgaan; daar de publiekrechtelijke lichamen thans in de gelegenheid zijn gekomen binnenlandsche leeningen aan te gaan, is het aandeel van de industrie-

credieten gestegen. Naarmate het vertrouwen in de toekomst van Duitschland grooter wordt, neemt het interesse van het buitenland toe; hiervan getuigt o.a. de oprichting in de V.S. van een aantal investment trusts, welke zich, hetzij door deelneming in het kapitaal (European Shares Inc.), hetzij door bemiddeling bij de plaatsing van obligaties (American and Continental Corporation, German Credit and Investment Corporation) op de credietverleening aan Duitschland toelagen. Vermelding verdient de buitenlandsche deelneming in het kapitaal der Deutsche banken; behalve de vier D-banken heeft in den laatsten tijd ook een aantal provinciale banken belangrijke posten aandeelen naar het buitenland verkocht.

Nieuwe ontwikkelingen zijn ten slotte de oprichting van „Industrieschaften”, hypotheekbanken, bestemd om onder staatsgarantie hypotheecair crediet voor de industrie in het buitenland op te nemen (de Sächsische Landespfandbriefanstalt emiteerde reeds met succes \$ 5 miljoen), en het collectieve optreden van credietnemers (leeningen van de Rentenbank voor de landbouwcredietinstellingen en van de Girozentrale voor een groot aantal Deutsche gemeenten).

Hoewel betere voorziening van de kapitaalmarkt is toe te juichen, schuilt in het feit, dat de beurs nog steeds hoofdzakelijk steunt op de geldmarkt en dat de verschillende emissies van obligaties nog niet definitief in handen van beleggers zijn overgegaan, doch gedeeltelijk gefinancierd worden met slechts tijdelijk beschikbare middelen, een bron van gevaar. Wijziging van de positie van de geldmarkt, dan is, zonder dat de algemeene economische toestand daarvoor reden behoeft te geven, de kans van een algemeene koersdaling op de beurs zeer groot, waarvan ook de kapitaalvorming door sparen den terugslag zal ondervinden. In hoever bedoelde omstandigheden zullen intreden is moeilijk te overzien. De volgende factoren kunnen aanleiding geven tot vermindering der geldruimte. De, o.m. in de laatste maandberichten van enkele groote banken uitgesproken meening, dat het diepste punt der depressie gepasseerd is, vindt steun in de cijfers van werkloosheid en wisselprotesten, die voor het eerst eenige verbetering te zien geven. Mocht deze verbetering aanhouden, dan zullen de bankcredieten aan het bedrijfsleven toenemen. De zich thans algemeen manifesterende daling van den rentestand in Duitschland zal niet nalaten remmend te werken op de credietverleening door het buitenland. Ook de uitvoering van het door den nieuwen Minister ontwikkelde financieele programma, inhoudend belangrijke belastingverlagingen, waardoor het noodzakelijk zal zijn de beschikbare middelen van het Rijk aan te spreken, moet geacht worden een verstijvende tendens op de geldmarkt te zullen uitoefenen. Hier staat echter tegenover de verminderde herdiscontoeering van Rijksbankwissels, waardoor met name de gelden van de posteries in grotere bedragen naar de geldmarkt zullen stroomden.

Rectificatie. — In het artikel van Dr. R. Kerschagl over wijzigingen in de Oostenrijksche handels- en belastingpolitiek in het vorig nummer moet op pag. 257, linker kolom, 2e alinea v. o. gelezen worden, dat de banken met 8 $\frac{1}{16}$ pCt. „Fursorgeabgabe” belast zijn i. p. v. met 8 $\frac{1}{16}$ pCt.

AANTEKENINGEN.

Jaarrede van den Voorzitter der Nederlandsche Reedersvereniging.

Op de Algemeene Vergadering der Nederlandsche Reedersvereniging op 17 Maart II. heeft de Voorzitter, de heer J. B. van der Houven van Oordt een rede uitgesproken, waaraan het volgende is ontleend:

Van verschillende zijden is aangedrongen op het nemen van maatregelen tot kunstmatige beperking van de beschikbare tonnage, hetzij door tijdelijke oplegging van schepen, hetzij door het verlenen van steun

ten behoeve van het sloopen van oudere schepen. Door groepen in Scandinavië, Italië, Duitsland en Engeland zijn stelsels van oplegging voor gemeenschappelijke rekening naar voren gebracht en nog onlangs zijn al deze voorstellen ernstig onderzocht door een Commissie uit de Chamber of Shipping, wiens afgetreden Voorzitter deze denkbeelden gunstig gezind was.

Practisch resultaat is van een en ander niet het gevolg geweest en ik geloof dat dit ten slotte noch te verwonderen noch te betreuren valt. Niet te verwonderen omdat, hoe men de zaak ook inricht en zelfs wanneer men de toepassing van het stelsel beperkt tot enkele bepaald omschreven trades, het altijd een praktische onmogelijkheid zal blijken om voor de uitvoering van het stelsel de vereischte universele samenwerking te verkrijgen. Niet te betreuren, omdat, zooals U ook in het Verslag vindt aangegevend, de kunstmatige beperking economisch onjuist is, wijl zij stimulerend moet werken op den aanbouw van nieuwe schepen ter bevrediging van een in werkelijkheid niet bestaande, doch kunstmatig te voorschijn geroepen behoefte aan tonnage, met het gevolg, dat in het eind de positie slechter in plaats van beter zal worden dan zij te voren was, en het uiteindelijk herstel op bedenkelijke wijze wordt verschoven.

Wie mocht hopen dat onder deze omstandigheden althans eendrachtig zou worden gestreefd naar matiging in de uitbreiding van de wereldvloot, komt bedrogen uit. In 1925 werden te water gelaten in totaal 742 schepen (stoom- en motor) met 2.142.325 bruto ton, tegen 620 schepen en 1.614.790 bruto ton in 1923 en 838 schepen en 2.200.741 bruto ton in 1924, waarbij ter vergelijking nog genoemd moge worden 1913 met in totaal 3.188.587 bruto ton.

Voegt men hierbij nog dat op 31 December 1925 ruim 2 miljoen ton in aanbouw was, hetgeen niet zoo heel veel minder is dan 12 maanden te voren, dan is het zonder meer duidelijk, dat er nog altijd zeer veel, en ik zou meenen te mogen zeggen veel te veel wordt gebouwd. Men kan volle recht laten wedervaren aan de behoefte aan nieuwe schepen voor speciale diensten, zoowel voor passagiers- als voor vrachtvervoer, maar het is niet aan te nemen, dat daaruit de inderdaad zeer hoge cijfers, die ik noemde, te verklaren zijn. Ik vrees dat de geldelijke steun, die in verschillende landen voor scheepsbouw wordt verstrekt, zoowel als middel tot bestrijding van de werkloosheid als tot ondersteuning van de scheepsbouwindustrie, een factor is, die op den sterken aanbouw van schepen van grooten invloed is. Als men ziet dat alleen in Engeland onder de Trade Facilities Act reeds £ 20 miljoen voor den bouw van schepen is verstrekt, en dat ook in andere landen van Staatswege geld wordt beschikbaar gesteld voor vlootuitbreiding, dan behoeft men zich over de genoemde hoge cijfers niet te zeer te verbazen, maar dan vraagt men zich toch wel af of dit nu inderdaad verstandige economische politiek is.

Een zaak van beteekenis bij dezen aanbouw van nieuwe schepen is het feit, dat de meeste dier nieuwe schepen zijn motorschepen met een snelheid van in doorsnede 14 mijl. Dit werkt in allerlei opzichten nadeelig voor hen, die niet tot de gelukkige bezitters van dergelijke schepen behooren: zij hebben minder tijd noodig voor het volbrengen van de reis en kunnen dus in denzelfden tijd méér vervoeren; bovendien hebben zij als motorschepen meer ladingruimte beschikbaar en kunnen dus ook uit dien hoofde meer lading uit de markt nemen. Maar zij maken door hun groote snelheid ook de concurrentie in speciale trades zooveel zwaarder voor de minder snelle schepen, en, wat mij het bedenkelijkst toeschijnt, zij oefenen een zeer depreciërenden invloed uit op de waarde van de minder snelle schepen. Was voor eenige jaren een schip van 12 mijl voor het lijbedrijf nog als normaal te beschouwen, zoo wint heden ten dage meer en meer de overtuiging veld, dat het vervoer hooger eischen mag stellen, met het onontkoombaar gevolg dat menige rederij zich, om den strijd te kunnen volhouden, voor de noodzakelijkheid zal geplaatst zien haar vloot te moderniseeren en hare betrekkelijke nieuwe, veel geld gekost hebbende schepen te vervangen door schepen, die aan de nieuwste eischen beantwoorden. Wat dit beteekent behoef ik wel niet uiteen te zetten en ik wijs er alleen nog op dat de gevolgen te ernstiger zijn nu al gedurende een aantal jaren de resultaten in menig bedrijf niet van dien aard zijn geweest dat het mogelijk is geweest de afschrijving op de vloot ten volle rekening te doen houden met de zich wijzigende omstandigheden.

Ten aanzien van de kwesties, welke de Vereeniging in aanraking brachten met de Regeering zeide spr.: Ons verslag doet U zien, dat in het afgelopen jaar zeer weinig is bereikt en dat, ook ten aanzien van belangrijke

zaken, maar zeer zelden eenige vooruitgang is te constateeren. Ons verzoek, ruim twee jaar geleden tot den Minister van Justitie gericht om een regeling te treffen omtrent de stowaways had tot dusver geenerelei gevolg. Met betrekking tot de belangrijke conventie aangaande het internationaal regime van zeehavens (vlagbevoorrechtiging) werd geen beslissing genomen. Het struikelblok daarbij schijnt te zijn artikel 12, dat handelt over het voorbehoud ten aanzien van het emigrantenvervoer, maar het is toch niet aanstonds in te zien, dat dit een voldoende aanleiding is voor een zoo langdurige verdraging. Ons reeds twee jaar geleden tot de Regeering gericht verzoek om toetreding tot de Conventie in zake reedersaansprakelijkheid had tot dusver geenerelei resultaat. Niet minder te betreuren is, dat in zake de dubbele belasting van inkomsten uit het scheepvaartbedrijf in het afgelopen jaar geen enkel resultaat is bereikt. Juist een jaar geleden bestond reeds overeenstemming over een te dien opzichte met Engeland te sluiten tractaat; sedert werd niets meer vernomen. Met betrekking tot de Vereenigde Staten van Amerika is al sedert meer dan een jaar het wachten op een door onze Regeering af te leggen verklaring omtrent een detailpunt, dat naar algemeen bekend is, voor den Nederlandschen fiscus geen enkel praktisch belang heeft. Waaraan hier dit langdurig uitstel is toe te schrijven, is niet uit te maken. De opheffing van de dubbele belasting van scheepvaartmaatschappijen welke tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië bestaat, is voor ons van groot belang, ook omdat sommige Buitenlandsche Regeeringen niet tevreden zijn met vrijstelling in Nederland alleen, maar die vrijstelling ook voor Indië eischen. Begin 1925 wendden wij ons ter zake tot de Regeering, maar naar wij onlangs vernamen, kan dit punt eerst nader in beraad genomen worden wanneer de eerlang door den Volkenbond bijeen te roepen conferentie in zake het groote vraagstuk der dubbele belasting zal hebben plaats gehad. Met allen eerbied voor de Overheid meen ik dit uitstel volstrekt ongemotiveerd te mogen noemen. Bij de langdurige voorbehandeling van het vraagstuk der dubbele belasting is sedert geruimen tijd komen vast te staan dat, wat ook de toekomst moge brengen ten aanzien van de dubbele belasting in het algemeen, er met betrekking tot de belasting op inkomsten uit het scheepvaartbedrijf principieel volledige overeenstemming is verkregen. Gevolg daarvan is, dat wij tal van landen om ons heen zien overgaan tot het sluiten van bilaterale overeenkomsten, waarbij zij elkaar, op den grondslag van het erkende beginsel over en weer vrijstelling verzekeren. De behandeling door den Volkenbond van het groote vraagstuk der dubbele belasting kan en zal dien loop van zaken uiteraard niet stuiten, maar waarom dan hier te lande het nemen van een beslissing, ja zelfs het voorbereiden van een besluit, weder opgehangen aan den kapstok van de Volkenbondconferentie?

De verklaring voor veel van de hier besproken verdragingen schijnt te moeten worden gezocht in ondoeltreffende of onvoldoende samenwerking tusschen verschillende Departementen en in de omstandigheid, dat wanneer bij dergelijke voorstellen verschillende Departementen betrokken zijn, er geen orgaan is dat op die voorstellen het oog blijft houden en er voor waakt, dat de afdoening niet onmatig wordt uitgesteld of wel geheel uitblijft. Het ware te hopen, dat de Regeering een weg vermocht te vinden om in dezen toestand verbetering te brengen.

Teleurstellend is helaas ook geweest het resultaat van de actie tegen de uitzonderingstarieven op de Duitse spoorwegen. Blijkens een Regeeringscommuniqué van 27 November 1925 heeft de Duitse Regeering tegelijk met de afsluiting van de handelsovereenkomsten van 26 November, de toezegging gedaan, dat zij de thans ten aanzien van de uitzonderingstarieven der Rijksspoorwegen voor de zeehavens bestaande ongelijkheid tusschen de Nederlandsche zeehavens en de zeehavens van derde staten op een niet te ver verwijderd tijdstip zal opheffen. Uit een sedert op 11 Februari jl. gepubliceerde nadere mededeeling van de Regeering blijkt, dat de tijdsbepaling in deze toezegging samenhangt met de omstandigheid, dat de quaestie ook nog tusschen andere mogendheden en Duitschland bestaat en een besluit tot dusver nog niet kon worden genomen. Verwacht mag worden — zoo voegde de Regeering er aan toe — dat dit laatste eerlang mogelijk zal zijn.

Daargelaten de vraag, welke waarde is te hechten aan de vage tijdsaanwijzing „een niet te ver verwijderd tijdstip”, staat vast, dat ook al wordt de gedane belofte „eerlang” ingelost, daarmede allerminst de bezwaren en de nadeelen zullen zijn weggenomen, welke onze havens in toenemende mate ondervinden van de uitzonderingstarieven

ten behoeve van de *Duitsche* havens. Uitvoerig en helder is dit uiteengezet in een artikel van den heer Schilthuis in de *Economisch-Statistische Berichten* van 24 Februari jl., en met hem meen ik te mogen betwijfelen of onze onderhandelaars te Berlijn bij de behandeling van de handelsovereenkomsten wel voldoende op de hoogte geweest zijn van en rekening gehouden hebben met de inderdaad hoogst gewichtige belangen, welke hier in het spel zijn. Is daarbij voorlichting gezocht bij hen, die door hun ervaring in handel en bedrijf die voorlichting in de ruimste mate konden geven? Zoo neen, dan wijst dit m.i. op een ernstige leemte in de voorbereiding van dergelijke internationale afspraken. Ik mag hierbij niet onvermeld laten, dat inmiddels van gezaghebbende *Duitsche* zijde is betoogd, dat de eenvoudigste wijze om deze zaak te regelen zou zijn *alle* uitzonderingstarieven ten bate van buitenlandse havens in te trekken.¹⁾ Daarmede zou inderdaad gelijkstelling van Nederland met derde staten verkregen zijn, maar op een wijze die, hetgeen als tegemoetkoming was bedoeld doet verkeeren in een rechtstreeksch nadeel.

¹⁾ [Zie p. 235 in het No. van 10 Maart ll. — Red.]

Suikeroogsten op Cuba.

In het Weekbericht d.d. 5 Maart der Czarnikow Rionda Comp. vindt men de volgende interessante beschouwingen betreffende de Cuba-oogsten:

De Secretary of Agriculture, Labor and Commerce van Cuba heeft de eindcijfers voor den oogst 1924/25 gepubliceerd en het is belangwekkend, deze met vorige oogsten te vergelijken. De jaarlijksche cijfers van den regenval van de Tropical Research Foundation zijn eveneens toegevoegd:

	Productie	Vermeerdering	Vermindering	Rendement pCt.	Gemaakte prijs fob \$c. per lb	Regen inches ¹⁾
1925	5.189.346	1.076.647		11.32	2.35	52.69
1924	4.112.699	466.732		11.78	4.00	59.90
1923	3.645.967		387.488	11.70	4.90	49.59
1922	4.033.455	99.158		11.77	2.80	55.53
1921	3.934.297	198.872		10.91	3.10	57.06
1920	3.735.425		274.309	10.99	11.95	60.09
1919	4.009.734	536.550		10.76	5.06	54.56
1918	3.437.184	418.187		10.86	4.24	47.10
1917	3.054.997	20.725		11.23	4.62	50.27
1916	3.034.272	425.358		11.52	4.37	53.27
1915	2.608.914	11.182		10.49	3.31	55.64
1914	2.597.732	169.195		11.25	2.64	55.90
1913	2.428.537	532.553		10.90	1.95	57.23

Sinds 1913 heeft de netto-toeneming der Cuba-productie 3.293.362 ton bedragen. Uit deze cijfers blijkt duidelijk, dat het rendement slechts een factor van geringe beteekenis in de uiteindelijke opbrengst van de oogsten is geweest. De hoeveelheid riet is duidelijk het beslissende element voor de productie. De gemaakte prijs hangt in sterke mate af van de vraag in de Vereenigde Staten en vreemde landen. Toen de Europeesche bietsuikerproductie wegens den oorlog op een zeer laag peil stond, werd Cubasuiker in het buitenland sterk gevraagd en dit maakte het loonend, den rietaanplant op het eiland aanzienlijk uit te breiden. Gedurende de jaren 1918 en 1919 stonden de prijzen onder regeeringscontrole. In 1920 stegen zij tot ongehoorde cijfers, die groote hoeveelheden buitenlandse suikers naar de Vereenigde Staten trok, welke daar een snelle daling veroorzaakten en op het einde van het jaar een voorraad van 200.000 ton lieten. Het jaar 1922 begon met een voorraad van 1.200.000 ton, waardoor de prijzen verder gedrukt werden. Toen echter absorbeerde een krachtige vraag den oogst en de „carry-over” geheel. Een droogtejaar met een te kleinen oogst volgde, welke wegens hooge prijzen opnieuw prikkelend werkte op den aanplant, die het vorige jaar culmineerde in een productie van meer dan 5.100.000 ton. Cuba kwam uit de crisis van 1921—22 in den kortst mogelijken tijd met vliegende vaandels te voorschijn. Het is Cuba's vermogen, met succes de zwaarste beproevingen te doorstaan, dat het eiland een grooten voorsprong boven alle suikerproducerende landen in de wereld geeft. In hoeverre de productie op het eiland verder kan worden uitgebreid zal in de komende jaren blijken, doch het is zeker, dat het maximum nog niet is bereikt. Cuba is van nature geschikt voor de suikercultuur. Lage prijzen in twee, opeenvolgende jaren schijnen de productie niet te hebben gered en goede prijzen hebben deze in sterke mate bevorderd.

Het eenige element, dat daling veroorzaakt is het weder. Droogte is de eenige ernstige tegenslag, gelijk in het jaar 1923. Het lijkt geen twijfel, dat er het vorige jaar gedurende October een uitgesproken droogte heerschte. In Januari en Februari was de regenval geheel voldoende geweest, doch haar uitwerking is problematisch.

De onbekende grootheid is het bebouwde en geogste oppervlak. Dit is een groote hinderpaal voor een nauwkeurige raming. De informatie omtrent een zoo grooten oogst als den Cubaanschen, is volkomen onvoldoende. De Colonos willen of kunnen hen met riet bebouwde en het geogste oppervlak niet opgeven. Het resultaat is, dat het grootste suikerproducerende land ter wereld verplicht is, naar zijn oogst een slag te slaan en dat deze schatting niet kan worden herzien, voordat de campagne zeer ver is gevorderd. In Europa wordt de stand der bieten, de weersomstandigheden en het bebouwde oppervlak volledig gerapporteerd naar mate de oogsten voortschrijden en voorloopige ramingen worden dienovereenkomstig gewijzigd. Dit is een punt, dat Cuba met alle mogelijke middelen moet zien te verbeteren, omdat het zoowel van het grootste voordeel voor hemzelf en de wereld kan zijn. Het is de onzekerheid omtrent de Cubaansche productie, die een onzeker makenden invloed op de wereldmarkten gedurende de eerste maanden van het jaar uitoefent en deze twijfel zou aanmerkelijk kunnen worden verminderd, door volledige informaties omtrent het bebouwde oppervlak, het nieuw beplante en geogste zoowel als door volledige rapporten uit alle deelen van het eiland met betrekking tot de uitwerking van het weder.

In verband met het bovenstaande wordt verwezen naar hetgeen in No. 533 van dit blad, dd. 17 Maart op blz. 266, omtrent de vorming van een Comité op Cuba bericht werd.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Januari 1926		Januari 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	113.963		108.010	
Bijschrijvingen ..	1.196.569	460.461.343	796.846	364.792.829
waarvan				
Stortingen	488.205	91.656.376	351.930	66.383.824
Gegireerd	708.364	368.804.967	—	297.791.240
uit and. hoofde.	—	—	—	—
Afschrijvingen ..	822.784	416.854.696	538.205	329.374.784
waarvan				
Chèques	159.529	48.022.904	92.463	32.131.384
Gegireerd	639.921	368.804.967	—	297.791.240
uit and. hoofde.	23.334	26.825	—	—
Gezamenlijk tegoed op ult ^o ..	—	540.179.250	—	210.499.592
Bedrag ter bellegging ¹⁾	—	74.956.868	—	62.124.619

¹⁾ Hiervoor komt uitsluitend in aanmerking het saldo-tegoed der particuliere rekeningen.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Januari 1926		Januari 1925	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 11,6	14.178	f 15,2	9.020
Girobetalingen aan particulieren	„ 22,5	75.349	„ 23,2	61.853
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5,-	6.984	„ 5,7	7.288
Betalingen	„ 6,9	26.023	„ 6,3	27.068
Part.rekeninghouders	„ 17,6 ¹⁾	26.169 ²⁾	„ 17,8 ¹⁾	23.850 ²⁾
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponneerd	„ 9,1	2.815 ²⁾	„ 7,2	2.421 ²⁾

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Februari 1926		Februari 1925	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	48.471	f 2.534.372.000	49.218	f 2.239.410.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	35.538	„ 2.173.603.000	36.180	„ 1.941.897.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.411	„ 9.286.000	1.642	„ 9.233.000

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.

(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	1925							1926	Januari	
	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	1925	1926
Arbeidsmarkt.										
Bedrag der gehouden aanbestedingen $\times f$ 1000	10.583	8.270	6.567	8.013	14.686	8.432	13.879	6.195	7.197	6.195
waaronder voor fabrieksbouw $\times f$ 1000	390	727	271	196	281	147	116	263	296	263
*Staats- en part. mijnen. Aantal arbeiders op 1 en der maand	29.939	30.287	30.705	30.621	30.446	30.413	30.791	31.031	30.143	31.031
*Metaalindustrie. Aantal meerderj. arbeiders op 1 Jan. en 1 Juli	13,9	16,2	17,5	18,1	17,4	17,1	17,6	27,163	24,185 ²⁾	27,163
Haven- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gemiddeld aantal taken p. week v. } \\ \text{alle b.d. „Havenarbeids-Reserve“} \end{array} \right. \left. \times f 1000 \right.$ bedrijf	36,4	43,4	44,3 ³⁾	39,0	37,1	40,1	47,2	14,0	20,1	14,0
Zeevisserij; aantal vaartuigen, welke de — uittoefenden..	\$ 763	\$ 773	\$ 786	\$ 792	\$ 783	\$ 766	\$ 525		44,3	385
Indexcijfer der Werkloosheid.	5,7	7,--	7,2	6,5	6,2	7,9	13,8		12,8	
Arbeidsbemiddeling.¹⁾										
Aanbiedingen v. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand...} \\ \text{werkzoekenden.} \end{array} \right. \left. \times 1000 \right.$	42,1	46,9	46,5	48,5	48,9	58,4	69,2	58,8	52,8	58,8
Aanvragen van $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand...} \\ \text{werkgevers.} \end{array} \right. \left. \times 1000 \right.$	59,6	58,2	61,5	62,9	64,8	80,2	93,8	97,8	88,9	97,8
Plaatsingen.....	21,1	22,8	20,6	21,5	21,1	18,3	22,7	21,4	19,6	21,4
	5,0	4,6	4,6	4,8	4,4	4,0	3,8	4,2	4,2	4,2
	17,3	18,3	16,4	17,1	16,8	14,9	19,0	17,4	15,4	17,4
Arbeidsloon.										
Ondergrondse arbeiders..... $\left\{ \begin{array}{l} \text{bij de mijnen} \\ \text{Bovengrondsche} \end{array} \right.$	f 5,33 „ 3,89	f 5,29 „ 3,90	f 5,33 „ 3,94	f 5,35 „ 3,91	f 5,36 „ 3,90	f 5,38 „ 3,92	f 5,38 „ 3,91	f 5,35 „ 3,93	f 5,50 „ 4,04	f 5,35 „ 3,93
Bouwbedrijven $\left\{ \begin{array}{l} \text{Metselaar uurinkomen} \\ \text{Amsterdam} \\ \text{Timmerman} \\ \text{Opperman} \end{array} \right.$	„ 1,— „ 0,92 „ 0,91	„ 0,98 „ 0,91 „ 0,87	„ 1,— „ 0,91 „ 0,88	„ 0,94 „ 0,91 „ 0,85	„ 0,93 „ 0,90 „ 0,86	„ 0,92 „ 0,91 „ 0,89	„ 0,94 „ 0,94 „ 0,88	„ 0,91 „ 0,91 „ 0,85	„ 0,90 „ 0,93 „ 0,82	„ 0,91 „ 0,91 „ 0,85
Metaalindustrie, uurinkomen van meerderjarige arbeiders										
Artillerie- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Wapenfabriek te Hembrug} \\ \text{inrich-} \\ \text{tingen} \end{array} \right.$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{Fabrieken van munitie en ontplof-} \\ \text{bare stoffen te Hembrug.} \end{array} \right.$ norm. uurt.	f 0,57	f 0,65 ⁴⁾						„ 0,64 ²⁾	„ 0,66 ²⁾	„ 0,64 ²⁾
		„ 0,57 ⁴⁾						„ 0,57 ²⁾	„ 0,57 ²⁾	„ 0,57 ²⁾
Voortbrenging en verbruik.										
Zee. $\left\{ \begin{array}{l} \text{aanvoer in Ned. havens } 5) \times 1000 \text{ K.G.} \\ \text{visscherij.} \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{l} \text{opbrengst} \\ \text{opbrengst} \end{array} \right. \times f 1000$	\$ 3.564 1.174	\$ 5.418 1.443	\$ 8.987 2.597	\$ 9.214 2.841	\$ 16.164 4.019	\$ 17.447 3.478	\$ 7.200 1.910		\$ 2.726 723	\$ 2.726 723
*Productie der kolenmijnen $\times 1000$ ton ⁶⁾	506	601	590	618	653	628	632	\$ 631	\$ 539	\$ 631
Voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheden steenkolen $\times 1000$ ton ⁷⁾	\$ 760	\$ 823	\$ 791	\$ 899	\$ 957	\$ 915	\$ 841	\$ 790	\$ 921	\$ 790
In consumtie gebrachte suiker ⁸⁾ $\times 1000$ K.G.	17.118	18.986	17.397	18.055	17.173	19.482	16.475	14.546	17.067	14.546
Aan de consumtie onttrokken suiker ⁹⁾ $\times 1000$ K.G.	1.111	664	843	866	801	843	1.890	1.612	704	1.612
*Schepen in aanbouw; inhouid in Registreton ¹⁰⁾	100.682			127.775			108.894			
Handel en Verkeer.										
Handelsbeweging zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in millioenen) $\left\{ \begin{array}{l} \text{Invoer} \\ \text{Uitvoer} \\ \text{Saldo invoer} \end{array} \right.$	183		865			199	205	205	211	205
	124		162 174 178 163			148	141	122	140	122
	59		189			51	64	84	71	84
Ontvangsten der Spoorwegmaatsch. (in millioenen)	13,2	15,2	16,0	14,1	13,7	\$ 11	\$ 12,4	\$ 13,1	12,8	13,1
Ontvangsten per dagkilometer sedert 1 Jan. (in gl.)	113,99	117,07	120,2	121,28	120,74	\$ 119,88	\$ 119,27	116,17	113,4	116,17
Inklaringen (geladen { Nieuwe Waterweg } (in 1000 N.R.T.) { zeeschepen } { IJmuiden }	1.675	1.452	1.469	1.387	1.296	1.315	1.319	1.296	1.514	1.296
	322	348	379	317	383	356	320	324	367	324
Inklaringen { Lobith } (geladen Kijerschepen in 1000 ton uitklaringen) { van 1000 K.G. }	2.187	2.685	2.845	2.539	2.661	2.401	2.258	2.357	1.981	2.357
Opgelegde zeeschepen o.f.d. 1 en der maand; aantal ¹¹⁾	22	37	34	31	31	22	19	24	20	24
Idem: bruto inhoud in 1000 registretonnen	118	188	161	158	152	117	103	122	108	122
Goederenvervoer $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gelost bij invoer} \\ \text{Geladen bij uitvoer} \end{array} \right.$ (in 1000 ¹²⁾ ..	1.722	2.038	1.985	1.894	2.172	1.824	1.644	1.503	1.257	1.503
in de havens ¹³⁾	565	756	839	770	793	773	699	605	635	605
Doorgevoerd met overlading	1.999	2.470	1.916	2.134	2.302	1.528	1.657	1.907	1.815	1.907
Prijzen, kosten van levensonderhoud.										
Indexcijfers der groothandelsprijzen $\left\{ \begin{array}{l} \text{Algemeen cijfer} \\ \text{in Nederland (1913 = 100).} \\ \text{Voedingsmidd. e.d.} \\ \text{Arbeidersgezinnen A'dam (Mrt. '20 = 100).} \\ \text{Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100).} \\ \text{Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)} \end{array} \right.$	153	155	155	155	154	154	155	153	160	153
	153	155	153	153	153	156	160	156	161	156
Kosten van levens- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100).} \\ \text{Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)} \end{array} \right.$	83,8			83,6			82,9			
onderhoud.	85,7			82,9			81,9			
	84,6			83,2			82,4			
Financieuzen.										
*Opbrengst Rijksmiddelen (totaal) ..	38,3	37,4	37,9	37,5	40,8	43,7	39,2	43,1	40,9	43,1
* " Beursbelasting.....	0,398	0,581	0,363	0,433	0,642	0,768	0,495	0,667	0,523	0,667
* " Invoerrechten.....	3,75	3,43	3,88	4,72	4,72	4,58	4,52	4,53	2,86	4,53
* " Statistiekrecht.....	0,363	0,353	0,374	0,348	0,382	0,351	0,327	0,317	0,355	0,317
* Gegreerd door den Postch. en Girodienst (in millioenen)	254	267	267	307	304	283	367	369	298	369
* Giro-omzet bij de Ned. Bank (in millioenen)	2684	3039	2380	2605	2678	2462	2532	2512	2709	2512
Wisselstonto der Nederl. Bank	4,—	4,—	4,—	4,—	3,53	3,50	3,50	3,50	4,23	3,50
Particulier disconto	3,08	2,72	3,72	3,60	3,40	3,35	3,43	3,07	2,63	3,07
Prolongatie	2,47	2,32	3,55	3,26	3,38	3,47	3,69	2,93	2,59	2,93
Indexcijfers van Effectenkoersen. (1920 t/m 1924 = 100) $\left\{ \begin{array}{l} \text{I. Nederl. Staatsleeningen} \\ \text{II. Provinc. en gemeent. leeningen} \\ \text{III. Hypbanken werkz. in Nederl. [Pbr.]} \\ \text{IV. Spoorwegleeningen} \\ \text{Fondsen I tm. IV} \\ \text{V. Nijverheid [Aand. van 49' ondern.]} \\ \text{VI. Bank- en creditinstell. [Aand. van 7' ondern.]} \\ \text{VII. Scheepvaart [Aand. van 7' ondern.]} \\ \text{VIII. Indische fondsen [Aand. van 24' ondern.]} \\ \text{IX. Petroleum [Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.]} \end{array} \right.$	96	93	93	93	96	97	95	95	88	97 ¹⁹⁾
	90	89	91	91	93	96	99	100	82	101 ¹⁹⁾
	81	81	83	82	85	83	87	87	95	85 ¹⁹⁾
	113	117	120	124	131	136	141	139	104	140 ¹⁹⁾
	106	107	103	103	106	111	113	113	106	111 ¹⁹⁾
* Emissies (in millioenen)	49,0 ¹⁸⁾	73,6 ¹⁴⁾	31,3 ¹⁵⁾	21,1 ¹⁶⁾	60,2 ¹⁷⁾	20,4 ¹⁸⁾	40,7	124,8 ²⁰⁾	18,6	124,8 ²⁰⁾
Aantal uitgesproken Faillissementen.										
	363	360	271	408	319	306	340	317	371	317

S Voorloopige cijfers.

1) Omvattende de werkzaamheden van 39 districtsarbeidsbeurzen, van drie andere arbeidsbeurzen en voor zoover bekend, van de correspondenten der arbeidsbemiddeling. 2) Op 1 Januari. 3) De week, waarin een staking viel, buiten beschouwing gelaten. 4) Loon op 1 Juli. 5) Zoowel door Nederlandsche als buitenlandse schepen. 6) Kolen slik niet inbegrepen. Wel zijn inbegrepen de steenkolen, welke voor eigen gebruik dienen, alsmede de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohlen“]. 7) Saldo invoer plus eigen productie. 8) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker, zoo al niet in

dezelfde maand, dan toch binnenkort de consumenten bereikt. 9) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 10) I. Op den laagsten van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. 11) Te Amsterdam en te Rotterdam. 12) Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Vlaardingens, Hoek van Holland, Terneuzen, Zaandam, Delfzijl, Harlingen, Maassluis, Dordrecht, IJmuiden en overige havens. 13) Nom. 20,5 voor conversie. 14) Nom. 39,3 voor conversie. 15) Nom. 4,4 voor conversie. 16) Nom. 6,6 voor conversie. 17) Nom. 21,9 voor conversie. 18) Nom. 8,8 voor conversie. 19) Febr. 1926. 20) Nom. 12,8 voor conversie.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	Februari 1926	Sedert 1 Januari 1926	Overeenkomstige periode 1925
Directe belastingen.			
Grondbelasting	704.090	2.953.537	3.002.745
Personeele belasting ..	1.378.741	3.629.457	3.764.334
Inkomstenbelasting ..	9.031.930	17.837.984	16.892.116
Dividend- en tantiemebelasting	324.612	743.042	1.015.709
Vermogensbelasting ..	497.087	928.310	950.730
Accijnzen.			
Suiker	3.570.890	7.437.761	7.738.947
Wijn	48.418	105.978	93.195
Gedistilleerd	3.496.569	7.017.269	7.180.164
Zout	177.111	366.013	397.420
Bier	715.618	1.392.804	1.519.179
Geslacht	723.977	1.487.608	1.476.291
Tabak	1.895.257	3.722.893	2.331.566
Belast. op speelkaarten	10.078	21.540	23.563
Rijwielbelasting	376.299	4.841.847	4.585.557
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.845.013 ^a	4.778.686	3.728.106
Registratierechten	1.460.003	3.061.918	3.625.240
Successierechten	3.477.089	7.055.683	7.831.681
Invoerrechten.			
Gouden en zilver. werken			
Belasting	72.532	144.309	180.877
Essaailoon	79	160	148
Statistiekrecht	330.556	647.839	673.240
Mijnen	—	—	91.266
Domeinen	231.121	400.364	380.543
Staatsloterij	168.311	185.349	185.367
Jacht en visserij	1.088	2.765	3.496
Loodsgelden	341.632	704.429	656.242
Totaal-Generaal ..	35.737.470	78.854.241	74.164.839

1) Hieronder begrepen f 383.186 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 1.050.586. 3) Idem f 930.886.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Februari 1926	Sedert 1 Januari 1926	Overeenkomstige periode 1925
Verdedigingsbelast. Ia	149.126	278.493	285.215
Verdedigingsbelast. Ib	411.513	1.032.795	953.779
Verdedigingsbelast. II	2.334.129	4.399.179	4.205.681
Opcenten:			
Grondbelasting	142.758	594.129	603.364
Personeele belasting ..	306.886	734.195	710.774
Inkomstenbelasting ..	2.410.287	4.757.777	4.402.063
Vermogensbelasting ..	124.272	232.077	237.691
Dividend- en tantiemebelasting	107.122	245.204	335.184
Suiker	714.178	1.487.552	1.547.790
Wijn	9.684	21.196	18.639
Gedist. (binn- en buitl.)	349.657	701.727	718.016
Zegelrecht van buitl. eff.	68.229	113.822	60.742
Totaal	7.127.841	14.598.146	14.078.938

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1926.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1922/23	—	—	—	911
1923/24	—	—	757.239	2.700
1924/25	39.473	478.632	2.217.868	14.464
1925/26	2.840.025	3.117.287	14.862.577	910.235
1926/27	74.040	33.538	—	—
Totalen ...	2.953.538	3.629.457	17.837.984	928.310

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. {	Disc. Wissels. 3½	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½	22 Oct. '25
Bk. {	Bel. Binn. Eff. 4	3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5½	7 Sept. '25
	Vrsch. in R.C. 5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½	8 Oct. '25
	Javasche Bank.	4½ 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6	12 Jan. '26
	Bank van Engeland 5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-	
	Duitsche Rijksbank 8	12 Jan. '26	slowakije . . . 6	13 Jan. '26
	Bank v. Frankrijk. 6	9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk. 8	28 Jan. '26
	Belgische Nat. Bnk. 7½	11 Mrt. '26	N. Bk. v. Hong. 7	22 Oct. '25
	Fed. Res. Bank N.Y. 4	7 Jan. '25	Bank v. Italië. 7	17 Juni '25
	Bank van Spanje.	5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½	

OPEN MARKT.

	1926						1925	1924	1914
	20 Mrt.	15-20 Mrt.	8-13 Mrt.	1-6 Mrt.	16-21 Mrt.	17-22 Mrt.	20-24 Mrt.	20-24 Mrt.	
Amsterdam									
Partic. disc.	27/8	29/4-15/16	25/8-13/16	23/16-3/4	21/8-1/2	47/8-5	31/8-3/16	31/8-3/16	
Prolong.	29/4	29/4-3	21/2-3	21/2-3/4	13/4-21/4	49/4-5	21/4-3/4	21/4-3/4	
Londen									
Daggeld ..	3-4	3-5	3-5	39/4-41/4	29/4-39/4	11/4-21/2	13/4-2	13/4-2	
Partic. disc.	47/16	45/16-1/2	45/16-7/16	41/16-3/8	45/16-1/2	3-3/16	21/4-3/4	21/4-3/4	
Berlijn									
Daggeld ..	4-6	4-6 1/2	5-6 1/2	5-8	—	—	—	—	
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—	—	
30-55 d. . .	5	5	5	5	—	—	—	—	
56-90 d. . .	5	5	5	5	—	—	—	21/8-1/2	
Warenwechel.	6-1/2	5 3/4-6 1/2	6 1/4-3/4	6 1/4-1/2	—	—	—	—	
New York									
Call money	4 1/4-1/2	4 1/4-1/2	4-3/4	4 1/2-5 1/4	3-4 1/4	2 1/2-3 3/4	1 3/4-2 1/2	1 3/4-2 1/2	
Partic. disc.	3 3/4	3 3/4	3 3/4	3 3/4	3 3/8	—	—	—	

1) Call money-koers v. 19 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
16 Maart 1926	2.49 11/16	12.13 5/8	59.44	9.02 1/2	10.40	100 1/4
17 " 1926	2.49 5/8	12.13 5/8	59.43	8.93 1/2	10.12	100 1/4
18 " 1926	2.49 5/8	12.12 3/8	59.41	8.90 1/2	10.02	100 1/4
19 " 1926	2.49 5/8	12.13	59.41	8.87	10.—	100 1/4
20 " 1926	—	12.13	59.41	8.80	10.03	100 1/4
22 " 1926	2.49 5/8	12.13 1/8	59.41	8.82	10.14	100 1/8
Laagsted. w. 1)	2.49 7/16	12.12 3/8	59.38	8.77	9.90	100
Hoogste d. w. 1)	2.49 3/4	12.13 3/4	59.45	9.04	10.50	100 1/2
15 Maart 1926	2.49 11/16	12.13 5/8	59.44	8.97 1/2	10.25	100 1/4
8 " 1926	2.49 5/8	12.11 5/8	59.36 1/2	8.95	11.33	100 1/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
16 Maart 1926	48.06	35.20	7.38	1.05	10.—	35.20
17 " 1926	48.06	35.20	7.39	1.04	10.01	35.19
18 " 1926	48.05	35.20	7.39	1.05	10.02	35.18
19 " 1926	48.05	35.20	7.39	1.05	10.03	35.19
20 " 1926	48.05	35.20	7.39	1.05	—	—
22 " 1926	48.06	35.20	10.—	—	10.02 1/2	35.17 1/2
Laagsted. w. 1)	48.03	35.10	7.37	1.—	9.98	35.12
Hoogste d. w. 1)	48.08	35.25	7.41	1.10	10.05	35.25
15 Maart 1926	48.06	35.20	7.39	1.05	10.02	35.02
8 " 1926	48.02	35.15	7.38	1.07 1/2	9.96	35.12 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
16 Maart 1926	66.97 1/2	65.40	53.82 1/2	6.27 1/2	97	2.48 1/2
17 " 1926	66.95	65.35	53.65	6.28	98 1/4	2.48 3/8
18 " 1926	66.90	65.40	53.25	6.28	98 1/2	2.48 3/8
19 " 1926	66.90	65.50	53.67 1/2	6.28	98 1/2	2.48 3/8
20 " 1926	66.90	65.55	66.90	6.27 1/2	98 3/8	2.48 3/8
22 " 1926	66.90	65.60	53.97 1/2	—	—	—
Laagsted. w. 1)	66.82	65.20	52.85	6.25	96 1/4	2.48
Hoogste d. w. 1)	67.—	65.70	54.—	6.30	99	2.49
15 Maart 1926	67.—	65.50	54.17 1/2	6.28	98 3/4	2.48 3/8
8 " 1926	66.80	64.70	53.30	6.27 1/2	100 3/8	2.48 3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
16 Maart 1926	4,86 1/8	3,60	23,80	40,06
17 " 1926	4,86 9/16	3,58	23,80	40,06
18 " 1926	4,86 1/8	3,57	23,80	40,06
19 " 1926	4,86 1/8	3,54	23,80	40,08
20 " 1926	4,86 9/16	3,54	23,80	40,08
22 " 1926	4,86 9/16	3,53	23,80	40,07
23 Maart 1925	4,78 1/8	5,20	23,80	39,89
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Mrt. 1926	13 Mrt. 1926	15/20 Maart '26 Laagste	20 Mrt. 1926 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/8	97 1/2	97 1/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	342 1/2	342 1/2	342	365
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 1/2	1/10 9/8	1/10 3/4
Budapest ...	Pen. p. £	27.75	27.75	27.60	27.91
B. Aires 1) ...	d. p. \$	45 5/16	44 7/16	43 7/16	44 21/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 5/32	1/6 1/8	1/5 31/32	1/6 1/64
Constantin ..	Piast. p. £	932 1/2	932 1/2	925	945
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/4 5/32	2/3 1/16	2/3 1/2	2/4 1/8
Kobe	Sh. p. yen	1/10 1/2	1/10 3/8	1/10 5/8	1/10 1/8
Lissabon 1) ..	d. per Esc.	2 23/64	2 17/32	2 23/64	2 25/64
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1)	d. per \$	50 1/8	50 1/8	49 1/2	50 1/8
Montreal ...	\$ per £	4.88 5/8	4.88 5/8	4.87 1/2	4.88 1/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	7 1/2	7 3/16	7 1/16	7 7/32
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/0 1/8	3/0 1/16	2/11 1/2	3/0 1/32
Singapore ...	id. p. \$	2/4	2/4 1/32	2/3 31/32	2/4 1/32
Valparaiso 2)	\$ p. £	39.60	39.80	39.60	39.70
Warschau ...	Zl. p. £	37.50	37.50	35.00	40.00

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N.York 2)	Londen
15 Maart 1926 ... 30 1/4	65 7/8
16 " 1926 ... 30 1/4	65 7/8
17 " 1926 ... 30 9/16	66
18 " 1926 ... 30 9/16	66 5/8
19 " 1926 ... 30 1/8	65 7/8
20 " 1926 ... 30 1/4	66
21 Maart 1925 ... 31 1/4	67 5/8
20 Juli 1914 ... 24 15/16	54 1/8

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	6 Maart 1926	15 Maart 1926
Saldo bij de Nederlandsche Bank ...	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschot op ult. Febr. 1926 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting ...	f 694.754,83	f 1.609.872,51
Voorschotten aan de koloniën ...	— 57.264,468,—	— 53.381.111,60
Voorschotten aan het buitenland ...	— 10.941.124,77	— 15.483.798,47
Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven ...	— 211.756.480,28	— 205.078.887,68
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen ...	— 44.361.105,56	— 58.536.413,01
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2) ...	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2) ...	— 3.203.348,03	— 3.358.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ...	f 14.003.311,42	f 7.176.326,19
Schatkistbiljetten in omloop 1) ...	— 126.583.000,—	— 126.505.000,—
Schatkistpromessen in omloop ...	— 107.050.000,—	— 101.550.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ...	— 26.000.000,—	— 24.000.000,—
Zilverbons in omloop ...	— 15.143.933,50	— 14.811.319,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ...	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ...	— 14.987.851,99	— 14.233.795,24
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ...	— 84.119.851,71	— 93.788.377,66
Id. aan andere Staatsbedrijven 2) ...	—	— 100.000,—
Id. aan diverse instellingen 2) ...	— 2.514.014,53	— 2.477.431,18

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927. 2) In rek.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ult. Jan.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	6 Maart 1926	13 Maart 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 489.000,—	f 1.445.000,—
Indische Schatkistprom. in omloop 1) ...	— 17.100.000,—	— 21.800.000,—
Ander Schatkistpapier ...	— 1.750.000,—	— 1.750.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	— 9.565.000,—	— 6.419.000,—
Muntbiljetten in omloop ...	— 31.195.000,—	— 31.634.000,—
Ten voordeele van Ned.-Indië geboekte beleggingen van het Ned.-Ind. muntfonds ...	— 4.594.000,—	— 4.851.000,—
Idem van de Ned.-Ind. Postspaarbank ...	— 947.000,—	— 1.070.000,—
Totaal ...	f 65.640.000,—	f 68.969.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 Maart 1926.

Activa.	
Binnenl. Wis- Hfdbk. f	37.579.663,03
sels, Prom., Bijbnk. "	13.262.801,04
enz. in disc. Ag.sch. "	23.565.436,54
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f 74.407.900,61
Idem eigen portef. f	176.746.347,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—
Beleeningen Hfdbk. f	51.019.081,16
incl. vrsch. Bijbnk. "	10.315.626,27
in rek.-crt. Ag.sch. "	68.773.931,47
op onderp. f	130.108.638,90
Op Effecten	f 128.938.938,90
Op Goederen en Spec. "	1.169.700,—
Voorschotten a. h. Rijk	12.525.320,54
Munten Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 50.109.540,—
Muntmat., Goud	f 379.584.405,78
Munt, Zilver, enz. "	f 429.693.945,78
Muntmat., Zilver	f 25.779.034,87
Effecten	
Belegging Res.fonds. f	6.482.856,29
id. van 1/8 v. h. kapit. "	3.984.372,08
Gebouwen en Meub. der Bank	5.171.000,—
Diverse rekeningen	43.330.834,51
f 908.230.250,58	
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	6.483.597,96
Bijzondere reserve	12.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	810.433.630,—
Bankassignatiën in omloop	555.556,84
Rek.-Cour. f	—
saldo's: { Anderen " 40.170.716,91	40.170.716,91
Diverse rekeningen	18.586.748,87
f 908.230.250,58	
Beschikbaar metaalsaldo	f 284.734.030,59
Op de basis van 2/8 metaaldekking	f 114.502.049,84
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	1.423.670,150,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dektings-perc.
	Munt	Muntmat.				
22 Mrt. '26	50.110	379.584	810.434	40.726	284.734	53
15 " '26	50.331	379.584	824.434	41.421	281.725	52
8 " '26	50.514	379.930	834.753	39.196	280.605	52
1 " '26	43.845	386.927	850.790	43.421	277.415	51
22 Febr. '26	44.387	387.260	818.406	77.090	278.385	51
15 " '26	45.409	387.417	829.509	79.051	276.820	50
23 Mrt. '25	56.284	448.208	880.013	58.386	337.254	56
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
22 Mrt. 1926	74.408	***	130.109	176.746	43.331
15 " 1926	94.636	24.000	128.258	183.141	41.687
8 " 1926	98.241	26.000 3)	123.201	191.106	35.734
1 " 1926	91.354	17.000 4)	140.401	191.060	40.914
22 Febr. 1926	82.302	6.000 5)	120.910	203.012	58.714
15 " 1926	82.984	6.000	118.549	235.203	40.011
23 Mrt. 1925	94.777	—	150.927	128.565	67.437 4)
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	500 5)

1) Op de basis van 2/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa per 6 Maart. 3) per 27 Febr. 4) per 23 Febr.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Diverse rekeningen 1)
20. Febr. 1926	1.614	1.614	768	837	461 1)
13 " 1926	1.605	1.605	653	933	322 1)
6 " 1926	1.721	1.721	670	933	357 1)
30 Jan. 1926	1.748	1.748	644	934	357 1)
23 " 1925	1.582	1.582	897	939	386 1)
21 Febr. 1925	1.471	1.471	790	1.631	386 1)
5 Juli 1914	1.100	1.100	560	875	396 1)

1) Sluitpost der activa per 22 Maart 1926.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
13 Mrt. 1926	242.000		335.000	54.500	164.100
6 „ 1926	243.000		338.000	54.500	164.500
27 Feb. 1926	243.250		338.000	65.500	162.550
20 Feb. 1926	203.004	39.945	340.490	64.676	162.549
13 „ 1926	202.756	39.944	345.901	64.533	161.302
6 „ 1926	202.723	39.454	346.836	57.438	162.049
30 Jan. 1926	201.725	39.769	345.048	57.877	161.653
14 Mrt. 1925	133.632	50.724	277.175	54.430	118.852
15 „ 1924	154.700	63.942	261.880	70.990	152.815
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ^a

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
13 Mrt. 1926		95.040		***	62
6 „ 1926		98.660		***	62
27 Feb. 1926		110.450		***	60
20 Feb. 1926	8.136	19.712	46.287	82.456	60
13 „ 1926	8.078	19.166	49.004	83.167	59
6 „ 1926	8.166	19.972	52.765	83.542	60
30 Jan. 1926	8.029	21.423	56.904	78.517	60
14 Mrt. 1925	20.063	17.382	51.399	62.078	56
15 „ 1924	35.222	17.744	64.865	18.043	65
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
17 Maart 1926	145.562	141.207	288.771	56.250	237.698
10 „ 1926	145.593	141.246	289.058	56.250	237.712
3 „ 1926	145.551	141.721	287.033	56.250	235.558
24 Febr. 1926	144.493	141.138	284.179	56.250	232.669
17 „ 1926	144.671	140.448	284.784	56.250	233.377
10 „ 1926	144.557	141.092	286.360	56.250	235.066
18 Maart 1925	128.619	124.074	283.883	27.000 ^{a)}	234.557
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
17 Mrt. '26	38.020	76.177	19.813	100.203	24.105	20
10 „ '26	39.295	74.183	16.756	102.524	24.096	20 $\frac{1}{2}$
3 „ '26	38.015	76.274	13.546	106.038	23.580	19 $\frac{1}{2}$
24 Febr. '26	38.243	79.056	16.065	106.176	23.105	18 $\frac{1}{8}$
17 „ '26	43.782	80.884	23.583	106.918	23.972	18 $\frac{1}{8}$
10 „ '26	43.947	77.686	17.887	108.813	23.215	18 $\frac{1}{16}$
18 Mrt. '25	39.892	76.349	13.752	108.508	24.295	19 $\frac{1}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buit.	Zilver	Te goed in het buit.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
18 Mrt. '26	5.548	1.864	330	569	35.250	5.288	3.237
11 „ '26	5.548	1.864	329	572	35.450	5.281	3.066
4 „ '26	5.548	1.864	329	571	35.700	5.274	4.251
25 Feb. '26	5.548	1.864	329	577	34.500	5.253	3.372
18 „ '26	5.548	1.864	327	571	34.600	5.253	3.137
19 Mrt. '25	5.546	1.864	307	570	21.800	4.958	5.756
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buit.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culleren	Staat
18 Mrt. '26	13	2	2.487	51.699	2.673	49
11 „ '26	14	3	2.524	51.951	2.824	37
4 „ '26	13	4	2.453	52.065	2.836	9
25 Feb. '26	10	4	2.463	50.991	2.960	53
18 „ '26	16	4	2.498	50.962	2.869	9
19 Mrt. '25	23	8	3.053	40.880	2.041	13
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buit. regeeringen.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 Maart 1926.

De teleurstelling van Genève heeft in de afgelopen berichtsweek geen invloed meer uitgeoefend op de beurs van Berlijn, waar voor belangrijke afdelingen een opgewekte stemming heeft geheerscht. In de eerste plaats was dit het geval voor scheepvaart-aandeelen, in het bijzonder voor aandelen Hamburg Amerika Lijn en Norddeutschen Lloyd, in verband met geruchten omtrent een fusie tusschen deze beide ondernemingen. Vervolgens werden kalia-aandeelen in groote posten uit de markt genomen, als gevolg van betrekkelijk hoge dividendtaxaties. Daarentegen trokken aandelen in bankinstellingen vrijwel geen aandacht, omdat de jaarverslagen nagenoeg in overeenstemming zijn met de verwachtingen, welke men hieromtrent heeft gekoesterd. Electro-aandeelen gezocht en hooger. Montaan-aandeelen vertoonden weinig veranderingen.

Te Parijs heeft de beurs op de gewone wijze den invloed ondergaan van de tamelijk heftige reactie in de waarde van het Fransche betaalmiddel. In de achter ons liggende berichtsperiode werd het laagste tot nu toe bereikte peil te Londen bereikt, al kon hierna weder een lichte verbetering intreden. Aanleiding tot den hernieuwden val schijnt ditmaal de achteruitgang van den Belgischen franc te zijn geweest. Hoewel een directe relatie tusschen beide betaalmiddelen niet bestaat, gaat er van de daling van den Belgischen franc een krachtige psychologische werking op het Fransche betaalmiddel uit.

Te Londen is de markt zeer kalm gebleven. Zoowel de gang van zaken te Genève als die in België hebben er toe bijgedragen, dat beurshandel en publiek een nog gereserveerder houding hebben aangenomen, dan tot nu toe reeds het geval was. Vooral de beleggingsmarkt heeft weder teekenen van vermoeidheid getoond. In de achter ons liggende dagen werden o.a. twee emissies in verband met de Trade Facilities Act aan de markt gebracht, n.l. één voor rekening van de Blue Star Line en één voor rekening van Pearson, Dorman Long. De hiervoor gevormde garantiesyndicaten hebben resp. 80 en 78 pCt. van het aangeboden bedrag moeten opnemen. Daarentegen is de uitgifte van £ 400.000 preferente aandelen van het bekende verkoophuis op afbetaling, Drage's, overteekend. Wat de aandelenmarkt betreft, stonden aandelen in tinmaatschappijen vooraan in verband met de rijzing in den prijs van dit metaal. Voor het overige was de handel klein en bleven de koersvariatiën beperkt.

Te New York toonde de fondsenmarkt eenige neiging tot reactie; de gemiddelde koersen, zoowel van industriële als van spoorwegondernemingen, hebben laagtere records van 1926 bereikt. Er is een algemeen onrustige stemming ontstaan. De berichten uit de industriële centra maken melding van groote productie van staal, zooals gewoonlijk in Maart, doch de nieuwe orders houden geen gelijken tred met de afleveringen. Ook vreest men voor eenige overproductie in de automobielenijverheid. De tegenstand van de Interstate Commerce Commission tegen de samensmeltingen van sommige spoorwegen hebben ook nog eenigen invloed gehad.

Ten onzent bewoog zich de fondsenmarkt langs zeer kalme lijnen. Ook de *beleggingsafdeeling* heeft geen opmerkelijke veranderingen te zien gegeven. In overeenstemming met de lichtelijk stijvere geldmarkt waren enkele beleggingsfondsen iets lager aangeboden, doch groote afmetingen hebben de koersverschillen in geen enkel geval aangenomen. 6% Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{2}$, 106 $\frac{1}{16}$, 106 $\frac{1}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ % Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{1}{8}$, 99 $\frac{1}{16}$, 95 $\frac{1}{16}$; 7% Ned.-Indië: 101 $\frac{1}{16}$, 101 $\frac{1}{16}$, 101 $\frac{1}{8}$; 5% Mexico £ 100—1000: 9 $\frac{1}{2}$, 9, 9 $\frac{1}{16}$; 5% Brazilië 1913 £ 20—100: 67, 66 $\frac{1}{8}$, 66 $\frac{1}{8}$; 8% Sao Paulo: 104 $\frac{1}{4}$, 103 $\frac{1}{4}$, 104 $\frac{1}{8}$.

De *rubbermarkt* was vrij vast gestemd, in aansluiting aan de vaste houding van het product te Londen. Hoewel men aan onze beurs niet zeer optimistisch gestemd is ten aanzien van de vorming eener verkoopcentrale voor rubber, houdt men met de mogelijkheid hiervan toch wel rekening. Ook heeft de markt zekeren steun gevonden in de omstandigheid, dat de aanvoeren uit Britsch-Indië, ondanks de verruiming van de beperkende bepalingen van het plan Stevenson, niet in belangrijke mate zijn toegenomen in vergelijking met de maanden van het vorige kwartaal. Desondanks is de handel aan onze fondsenmarkt niet ruim geworden. Zoowel hausse- als baisse-posities worden spoedig afgewikkeld; de desbetreffende partijen nemen veelal genoegen met een zeer kleine marge, in verband met de groote onzekerheid, waarin de geheele marktconstellatie zich op het oogenblik bevindt. Amsterdam Rubber: 359 $\frac{1}{2}$, 360 $\frac{1}{8}$, 355, 358 $\frac{1}{8}$; Deli Batavia Rubber: 257 $\frac{1}{2}$, 250 $\frac{1}{2}$.

253 $\frac{1}{8}$; Hessa Rubber: 490, 484 $\frac{1}{2}$, 489 $\frac{1}{2}$; Java Caoutchouc: 218, 219 $\frac{1}{2}$, 213, 216; Kali Telepak: 376 $\frac{1}{2}$, 385, 375; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 338, 334, 330; R'dam Tapanoeli: 166 $\frac{1}{2}$, 168 $\frac{1}{2}$, 164 $\frac{1}{2}$; Serbadjadi: 384 $\frac{1}{2}$, 378, 373, 371 $\frac{1}{2}$; Sumatra Caoutchouc: 310, 315, 306, 307 $\frac{1}{2}$; Wai Sumatra Rubber: 313, 316, 305, 301 $\frac{1}{2}$.

Voor *tabaksaandeelen* is de gang van zaken iets anders geweest. In de eerste dagen van de berichtperiode vielen er eenige fluctuaties op te merken, welke in rechtstreeksch verband stonden met de taxaties van de makelaars voor de tweede Sumatra inschrijving. Over het algemeen echter was de stemming vast, hetgeen in de hand werd gewerkt door de berichten omtrent den verkoop van den geheelen oogst 1925 der Arendsburg Tabak Mij. en van een deel van den oogst, tot een bevredigenden prijs, door de Senembah. In het verder verloop bekoelde echter het optimisme eenigszins; na de tweede inschrijving op Vrijdag j.l. heeft de markt een dalende richting ingeslagen. Ook hier echter waren de schommelingen beperkt, mede doordat een vrij krachtige contramie in tabaksaandeelen heeft bestaan. Dekkingsaankopen hebben diensgevolge steun verleend. Arendsburg: 507 $\frac{1}{2}$, 515, 542; Besoeki Tabak: 218, 214 $\frac{1}{2}$, 201; Deli Batavia: 412 $\frac{1}{2}$, 418, 410 $\frac{1}{2}$; Deli Mij.: 373 $\frac{1}{2}$, 385 $\frac{1}{2}$, 377 $\frac{1}{2}$; De Oostkust: 220 $\frac{1}{2}$, 224 $\frac{1}{2}$, 217, 216 $\frac{1}{2}$; Senembah: 479 $\frac{1}{2}$, 487, 478.

De *suikermarkt* was ongeanimeerd, vooral doordat de Cubanoteeringen te New York een teleurstellend verloop hebben gehad. Toch was de invloed van een hooger Cuba-prijs veel grooter dan die van een reagerende notering. In het laatste geval werden hoogstens slechts enkele stukjes per dag omgezet — ook voor aandelen H.V.A. — in het eerste daarentegen deed zich al spoedig ruimere vraag tot hoogere koersen gelden. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 165, 164, 162 $\frac{1}{2}$; Handelsverg. Amsterdam: 644, 635, 640; Java Cultuur Mij.: 340, 335, 333; Kalibagor: 381, 395, 394 $\frac{1}{2}$; Ned. Ind. Suiker Unie: 225, 222, 221; Poerworedjo: 100 $\frac{1}{2}$, 105 $\frac{1}{2}$, 105 $\frac{1}{2}$; Suiker Cultuur Mij.: 250 $\frac{1}{2}$, 249 $\frac{1}{2}$, 248; Watoetoelis Poppoh: 681, 690, 696.

Petroleumaandeelen bleven kalm, doch met een goeden ondertoon voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij. Zoowel van New York als van Parijs waren de aanwijzingen voor het fonds gunstig. Van de overige in deze rubriek verhandelde soorten viel weinig opmerkenswaardigs te vermelden. Eerder viel hier een lichte reactie te constateeren. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 379 $\frac{1}{2}$, 373, 374; Gec. Holl. Petr. Mij.: 186 $\frac{1}{2}$, 188; Kon. Petr. Mij.: 397 $\frac{1}{2}$, 399 $\frac{1}{2}$, 397 $\frac{1}{2}$; Perlak Petr.: 80, 77, 75 $\frac{1}{2}$; Peudawa: 54 $\frac{1}{2}$, 50, 51 $\frac{1}{2}$.

Scheepvaartandeelen bleven geheel verwaarloosd. Holl. Amerika Lijn: 46 $\frac{1}{2}$, 45 $\frac{1}{2}$, 45 $\frac{1}{2}$; Java China Japan Lijn: 119 $\frac{1}{2}$, 117, 115 $\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 77 $\frac{1}{2}$, 76 $\frac{1}{2}$, 76 $\frac{1}{2}$; Ned. Scheepvaart Unie: 166, 166 $\frac{1}{2}$, 166 $\frac{1}{2}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 170 $\frac{1}{2}$, 171 $\frac{1}{2}$, 171.

Van *industriële aandelen* konden Jürgenssoorten zich, na een aanvankelijke daling goed herstellen. Kunstzijde aandelen werden iets levendiger verhandeld, voornamelijk voor aandelen Meakubee en Enka. Centrale Suiker Mij.: 132 $\frac{1}{2}$, 128 $\frac{1}{2}$, 129; Holl. Kunstzijde Ind.: 128 $\frac{1}{2}$, 126; Jürgens: 162 $\frac{1}{2}$, 166 $\frac{1}{2}$, 164 $\frac{1}{2}$; Maekubee: 143 $\frac{1}{2}$, 138 $\frac{1}{2}$, 139 $\frac{1}{2}$; Ned. Kunstzijdefabriek: 33 $\frac{1}{2}$, 319, 325; Philips Gloeilampenfabriek: 375, 370, 366 $\frac{1}{2}$.

Mijnaandeelen bleven stil. In aandelen Redjang Lebong viel een loome stemming op te merken. Daarentegen bestond ook aan onze markt vraag naar tinaandeelen, waarvan aandelen Singkep Tin de vruchten konden plukken. Alg. Exploratie Mij.: 132, 130 $\frac{1}{2}$, 129 $\frac{1}{2}$; Billiton le Rubriek 659, 662, 660; Redjang Lebong: 290, 280 $\frac{1}{2}$, 283; Singkep Tin Mij.: 277, 284, 289.

Bankaandeelen waren stil op weinig veranderd koerspeil. Amsterdamsche Bank: 165 $\frac{1}{2}$, 167 $\frac{1}{2}$, 167 $\frac{1}{2}$; Incasso Bank: 121; Javasche Bank: 345, 341, 342 $\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 193 $\frac{1}{2}$, 191, 190 $\frac{1}{2}$; Ned. Ind. Handelsbank: 160 $\frac{1}{2}$, 159, 157 $\frac{1}{2}$; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 147 $\frac{1}{2}$, 146 $\frac{1}{2}$, 146 $\frac{1}{2}$; R'damsche Bankverg.: 71 $\frac{1}{2}$, 74, 71 $\frac{1}{2}$; Twentsche Bank: 139, 139 $\frac{1}{2}$. De *Amerikaansche afdeling* heeft eerder neiging tot reactie te zien gegeven, in aansluiting aan de aanwijzingen van Wallstreet. Aan onze beurs zijn de grootste omzetten op te merken geweest in aandelen Wabash, Central Leather en Intercontinental Rubber Company, ten aanzien van laatstgenoemde in de nieuwe shares. Anaconda Copper: 93, 91 $\frac{1}{2}$, 91 $\frac{1}{2}$; Studebaker: 57 $\frac{1}{2}$, 55 $\frac{1}{2}$, 55 $\frac{1}{2}$; United States Steel Corp. 127 $\frac{1}{2}$, 126, 125 $\frac{1}{2}$; Atchison Topeca: 129, 126 $\frac{1}{2}$, 125 $\frac{1}{2}$; Baltimore & Ohio: 90 $\frac{1}{2}$, 90 $\frac{1}{2}$; Erie: 299 $\frac{1}{2}$, 287 $\frac{1}{2}$, 277 $\frac{1}{2}$; Union Pac. Railway: 149 $\frac{1}{2}$, 150, 149 $\frac{1}{2}$; Wabash Railway: 43, 39 $\frac{1}{2}$, 40 $\frac{1}{2}$.

De *geldmarkt* heeft weinig gevarieerd; prolongatie schommelde tusschen 2 $\frac{1}{2}$ en 3 $\frac{1}{2}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

23 Maart 1926.

De toestand aan de tarwe-markt is in zooverre veel gezonder geworden, dat ten gevolge van de kleine verschepingen van de laatste weken in verschillende Europeesche markten behoefte ontstaan is, aan spoedig leverbare tarwe. Ook in de afgelopen week waren de verschepingen zeer klein, niettegenstaande Argentinië belangrijk meer aflaafde. De verschepingen van Noord-Amerika waren evenwel zeer gering en de stoomende hoeveelheid naar Europa is zeer klein vergeleken bij die van een jaar geleden. De vraag naar spoedig leverbare tarwe heeft zich voorgedaan, zoowel in de Engelsche als in de Continentale markten, met de laatste betreft, speciaal in de Nederlandsche markt. Men heeft daarbij vooral veel Plata-tarwe gekocht, die wel is waar van betrekkelijk geringe kwaliteit, maar toch zeer bruikbaar is en in verband met den lagen prijs in de eerste plaats de aandacht trekt van de meelfabrikanten. In Plata hebben de prijzen zich tamelijk goed gehandhaafd, ofschoon zij per slot van rekening ook nog iets lager zijn dan een week geleden. In Noord-Amerika evenwel heeft er een tamelijk scherpe daling plaats gevonden. De berichten uit Europa hadden wel is waar een stimulerenden invloed en veroorzaakten nu en dan verhoogingen, zoo b.v. op 18 Maart, toen de markt ca. 4 d.c. hooger sloot, naar de algemeene stemming in de Vereenigde Staten is op dit oogenblik voor de meeste artikelen flauw, speculanten moeten realiseren, zoodat het werkelijk belangrijke nieuws weinig invloed heeft. Dit is trouwens de natuurlijke terugslag op het feit, dat vroeger berichten omtrent vraag van Europa, te veel aanleiding gaven tot het opzetten van de markt. De Meitermijn te Chicago liep terug van 163 $\frac{1}{8}$ tot 155. De verlaging der prijzen is in Winnipeg aanzienlijk geringer. De Meitermijn daalde slechts van 143 $\frac{3}{8}$ tot 145 $\frac{3}{4}$. De flauwe stemming komt dus voornamelijk uit de Vereenigde Staten, waar er steeds minder aanhangers zijn van de theorie, dat de Vereenigde Staten dit seizoen niet behoeven te exporteerden. De prijzen dalen geleidelijk totdat zij met de Canaadesche tarwe kunnen concurreeren, iets wat op het oogenblik niet het geval is. De drang tot verkoopen vermeerdeerde nog, doordat de berichten omtrent den nieuwen oogst zeer gunstig zijn en het vooruitzicht, om met veel dure tarwe te blijven zitten, wanneer de nieuwe oogst aan de markt komt, heeft de oude oogstpositie sterk gedrukt. Intusschen is ook de Juli-termijn, d.i. de eerste termijn van den nieuwen oogst, teruggelopen van 141 $\frac{1}{4}$ tot 135. Canada heeft in de afgelopen week meer exportzaken gedaan en dit is ontegenzeggelijk de reden waarom de Canaadesche markten niet zoo'n flauwe stemming vertoonen. Het Continent nam niet alleen Plata-tarwe, maar ook Manitoba en Australische tarwe op, de laatste tot zeer veel lageren prijs, aangezien voor deze soort slechts een kleine markt is. Australië zelf blijft evenwel meer naar het verre Oosten dan naar Europa verscheppen en waarschijnlijk zal er van Australischen kant niet veel druk tot verkoopen op de Europeesche markten uitgeoefend worden.

Waar de drang tot verkoopen van Duitsche en Poolse rogge aanmerkelijk verminderd is, trekken andere soorten meer de aandacht; toch is de vraag voor rogge nog zoo klein, dat nieuwe zaken slechts in geringe mate tot stand komen. Argentinië is op dit oogenblik tamelijk sterk met rogge aan de markt, doch de afdoeningen waren ook voor deze soort niet groot. Van Noord-Amerika zijn de verschepingen van rogge nog steeds niet toegenomen, ofschoon de prijs nu wel ongeveer in lijn is. De voorraden van rogge zijn blijkbaar overal nog voldoende, doch van nu tot den nieuwen oogst is nog een aanzienlijke periode, zoodat men waarschijnlijk vóór dien tijd nog wel eens tot belangrijker aankopen van buitenlandsche rogge zal moeten overgaan.

De fluctuaties van de maïs-prijzen zijn in de afgelopen week klein geweest, met uitzondering van die in Amerika, die een zeer flauwe tendens vertoonen. Mei te Chicago liep terug van 77 $\frac{1}{8}$ tot 72 $\frac{1}{4}$.

De theorie van den regeeringssteun wrekt zich, nu deze regeeringssteun uitbleef. Het schijnt, dat de vraag voor de aan de markt komende maïs onvoldoende is, zoodat de voorraden zich ophoopen. Wel zijn de voorraden aan de zeehavens aanmerkelijk verminderd, zoodat de offerten van Amerikaansche maïs in Europa in verhouding tot de prijzen te Chicago betrekkelijk hoog zijn. De verschepingen van Noord-Amerika naar Europa waren bijna uitsluitend voor Holland bestemd, ook in de afgelopen week kocht Holland vrij regelmatig maïs van Amerika tot teruglopende prijzen. Waar de verschepingen van andere landen over het algemeen klein waren, blijft er een tamelijk goede markt voor spoedig leverbare maïs, ofschoon de goede berichten van den La Plata-oogst wel ten gevolge hadden, dat men ook voor spoedig leverbare maïs sterk terughield. Op de ladingenmarkt ging slechts weinig om;

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data.	Chicago			Buenos Aires			Soorten	22 Maart 1926	15 Maart 1926	23 Maart 1925
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Maart	Maïs Maart	Lijnzaad Maart				
20 Mrt. '26	157 ³ / ₈	74	39 ³ / ₈	12,85 ¹	7,05 ¹	15,45 ¹	Tarwe (Manitoba III) .. 1	15,40	15,40	* 18,—
13 „ '26	166	78 ³ / ₈	40 ³ / ₈	13,—	6,95	15,50	Rogge (No. 2 Western) .. 1	** 10,40	** 10,70	14,—
20 Mrt. '25	168	117 ³ / ₈	45 ³ / ₈	15,70 ¹	9,45 ¹	22,45 ¹	Mais (La Plata) .. 2	165,—	173,—	225,—
20 Mrt. '24	105	78 ³ / ₈	47 ³ / ₈	10,50 ²	8,— ¹	18,65 ²	Gerst (48 lb. malting) ... 2	175,—	177,—	247,—
20 Mrt. '23	121 ¹ / ₂	74 ³ / ₈	46	11,85 ²	8,85 ²	19,75 ²	Haver (Canada 3) .. 1	10,50	10,25	11,50
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. 1	12,70	12,75	12,50
							Lijnzaad (La Plata) .. 2	328,—	332,—	485,—

¹) per Mei ²) per April.

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ** Zuid-Russische.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14/20 Maart 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	14/20 Maart 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe	36.785	223.466	169.345	40	1.957	5.655	225.423	175.000
Rogge	1.850	40.848	18.074	—	—	—	40.848	18.074
Boekweit	1.188	6.256	9.288	—	140	150	6.396	9.438
Mais	26.508	215.531	174.469	—	19.037	21.204	234.568	195.673
Gerst	9.926	78.854	33.804	—	2.286	1.785	81.140	35.589
Haver	3.190	32.638	21.285	50	1.795	150	34.433	21.435
Lijnzaad	4.524	48.321	42.425	1.230	42.929	10.268	91.250	52.693
Lijnkoek	—	—	58.036	—	—	—	—	58.036
Tarwemeel	646	11.686	24.143	75	2.175	4.512	13.861	28.655
Andere meelsoorten	123	2.828	2.166	—	—	—	2.828	2.166

slechts één lading werd gekocht door het Continent. Ofschoon de Engelsche markten niet zoo overvoerd zijn met mais als een jaar geleden het geval was, zijn zij toch nog voldoende voorzien zoodat er van daaruit nog geen sterke vraag uitgaat. De Donaulanden zijn tamelijk scherp aan de markt voor Juni en latere verscheping. Voor vroegere verscheping is het aanbod niet dringend, en ook de afladingen hebben nog niet veel te beteekenen.

De verschepingen van gerst waren deze week klein. Nadat Rusland twee weken geleden zeer veel verscheept, heeft het zich verder niet meer zoo dringend getoond. Evenwel hebben de groote hoeveelheden onderweg een markt moeten vinden. Deze zijn gedeeltelijk naar het Continent gegaan, doch voor een belangrijk gedeelte naar Engeland, voornamelijk naar Bristol-Channel. De markt is daardoor nog niet veel beter geworden, want ook Noord-Amerika blijft geregeld aan de markt.

In haver ging er vooral in Engeland meer om en de prijzen waren nu en dan beter. Plata haver wordt nog steeds ruim aangeboden.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week kalm tot flauw gestemd.

In Amerika brokkelden prijzen zoowel voor Spot Centrifugals op de termijnmarkt gestadig af, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.08	2.30	2.40	2.54	2.66
Opening verslagweek	4.08	2.28	2.36	2.50	2.62
Slot verslagweek	3.96	2.25	2.27	2.41	2.54

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 63.000 tons, de versmeltingen 64.000 tons (tegen 86.000 in 1925) en de voorraden 141.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd ook deze week verhandeld tot 2³/₄ \$c., terwijl voor April verscheping 2.28 \$c. betaald werd. De noteering van Maart/April verscheping naar Europa bleef ongeveer Sh. 11/— cif.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 13 Maart	211.563	215.562	195.532
Totaal 1/12/25 tot 13/3/26	1.908.597	1.973.894	1.743.881
Werkende fabrieken	175	181	176
Weekexport 13 Maart	91.503	185.595	136.815
Totale export sedert 1/1 tot 13/3	1.024.119	1.260.301	1.191.520
Totale voorraad 13 Maart	884.479	713.593	552.361

Onder „Aanteekeningen” in dit blad vindt men eene beschouwing der Czarnikow Rionda Company te New York over de Cubaoogsten.

In Engeland sloot de termijnmarkt op de volgende noteeringen:

Maart	Mei	October	December
13/2 ³ / ₄ 3 ³ / ₄	13/6 6 ³ / ₄	14/4 ³ / ₄ 6	14/5 ³ / ₄ 6

en is het verschil tusschen Maart en Zomer levering intusschen kleiner geworden.

Czarnikow publiceert de Zichtbare Voorraden met de volgende cijfers:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Febr.	1.145.000	846.000	890.000
Tsjechoslowakije 1 Febr.	900.000	694.000	501.000
Frankrijk 1 Febr.	425.000	488.000	253.000
Nederland 1 Febr.	236.000	189.000	128.000
België 1 Febr.	205.000	228.000	117.000
Engeland 1 Maart	481.000	138.000	188.000
Europa ..	3.392.000	2.583.000	2.077.000
V. S. Atlant. havens 17 Maart	141.000	110.000	151.000
Cuba 13 Maart alle havens ...	884.000	714.000	552.000
Totaal ..	4.417.000	3.407.000	2.780.000

Het surplus boven verleden jaar bedraagt nu ruim 1 miljoen tons.

Op Java was de markt deze week uitermate stil. Hier te lande bleef ook deze week de stemming op de suikermarkt ongeanimeerd, terwijl prijzen in sympathie met New York ongeveer $f \frac{1}{2}$ tot $f \frac{3}{8}$ afbrokkelden. De markt sloot kalm op $f 16\frac{3}{4}$ voor Mei, $f 16\frac{1}{2}$ voor Augustus en $f 17\frac{3}{8}$ voor December, alles aanbod. De omzet bedroeg deze week ongeveer 6200 tons. De Centrale Suiker Mij. stelde de prijzen der beetwortels voor den nieuwen oogst van $f 2\frac{3}{4}$ tot $f 3$ — per 1000 K. G. (naar gelang der levering) lager dan verleden jaar.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 10 Maart 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft een rustigen tijd, hoewel prijzen wat vaster zijn. Noteeringen stegen j.l. Donderdag circa 18 punten, doch zijn sindsdien dagelijks wat flauwer geworden en toonen thans weinig verandering, hoewel de markt vanmorgen 6 tot 8 punten hooger opende. Egyptische stapels zijn wat flauwer geworden en F.G.F. Sakel Spot noteerde gisteren 15.90, tot nu toe het laagste punt van dit seizoen. De aanvoeren zijn ruim voldoende, terwijl de voorbereidingen van den nieuwen oogst goeden voortgang maken. Daar staat tegenover, dat spot-sales in Liverpool slechts gering zijn. Het totaal van de vorige week bedroeg slechts 32.000 balen, waarvan circa tweederde Amerikaansche, de rest voornamelijk Peruviaansche en Braziliaansche totaal 5950 balen en Egyptische met de Soedan 1.500 balen.

De vraag naar Amerikaansche garens is bepaald minder geworden. Spinners van grove nummers maken een moeilijken tijd door, daar verkoopen hiervan zich slechts tot kleine partijtjes beperken. Verbruikers van medionummers schijnen thans voorloopig voldoende gedekt te zijn en koopen niet meer bij. Er bestaat nog een bescheiden vraag naar dhooty garens in 44s Twist American en 54s weft voor levering tot in de tweede helft van dit jaar. Ook schijnen er enkele partijtjes Mule

garens voor de ververijen verkocht te zijn, doch in getwijnde garens gaat weinig om. Ondanks deze flauwe stemming heeft de „Federation Short Time Committee” gisteren besloten tot een uitbreiden van den werkloosheidsdag tot 30½ uur tot 35½ uur uit te breiden. Het is mogelijk, dat deze stap genommen is in verband met betere engagementen in bepaalde secties en om tot meer overeenstemming onder de leden van de Federatie te komen. Egyptische soorten werden weinig gevraagd met uitzondering van fijne twist en weft garens voor Mulls. De vraag naar doubling weft, alsook naar enkele en getwijnde bundelgarens beperkt zich uitsluitend tot kleine hoeveelheden voor spoedige levering.

De doekmarkt is deze week wat rustiger geweest. Toch bestaat er nog een vrij geregelde vraag, speciaal van Indië en volgen overzeesche koopers met belangstelling den loop van katoenprijzen. Enkelers houden zich nog afzijdig; anderen daarentegen (en dit is speciaal voor Indië het geval) zijn wel tot koopen gedwongen ten einde zich nog tijdig van de seizoen-artikelen te kunnen voorzien. Biedingen zijn over het algemeen wel wat lager, zoodat dan ook niet veel zaken tot stand zijn gekomen. Prijzen zijn vast, doch er wordt slechts hier en daar wat geboekt, zooals wij ook reeds in ons vorig rapport vermelden. Fabrikanten van gewoon ruw doek, speciaal de zwaardere soorten, vinden in de tegenwoordige vraag weinig voor hun behoeften. Daarentegen verkeerden fabrikanten van die soorten, waarnaar momenteel een goede vraag bestaat, in een goede positie en zijn wel in staat hun vraagprijzen te handhaven.

Manchester, d.d. 17 Maart 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt blijft vast; fluctuaties hebben zich tusschen nauwe grenzen bewogen en prijzen zijn over de afgelopen week weinig veranderd. Prijzen van Egyptische katoen zijn bepaald flauwer en F. G. F. Sakel spot noteerde te Liverpool gisteren 15.65, het laagste punt, dat gedurende dit seizoen bereikt is. Dit beteekent een daling van circa 2½ d. per lb. vergeleken met dezelfde datum in Februari. Loco-verkoop in Liverpool bedroegen gedurende de afgelopen week slechts 26.000 balen. Hiervan waren circa 1.100 Egyptische, 3.000 balen Peruviaansche, 1.100 derdese. Het laatste American Census Bureau Bericht over dit seizoen zal den volgenden Zaterdag gepubliceerd worden.

Over de Amerikaansche garensmarkt valt weinig nieuws te vermelden. Spinners van grovere nummers kunnen zelfs hun verminderde productie niet van de hand doen. In de medio en in fijnere twist en weftcoeps is de vraag gering; dichtstbijkomende biedingen zijn bijna een penny lager dan wat spinners redelijke prijzen achten. Het aantal geboekte orders is dan ook betrekkelijk gering en dan alleen bij flauw gestemde verkoopers. Er zijn enkele flinke posten in getwijnde bundelgarens voor het Oosten afgesloten, hoewel overigens de vraag van geen beteekenis is. In Egyptische garens houdt de daling van het ruwe materiaal zaken tegen, zoodat er dan ook zoowel in cops als bundels slechts weinig omgaat, hoewel spinners wel geneigd zijn redelijke biedingen te accepteren. De exportcijfers van den Board of Trade over Februari, welke verleden Vrijdag gepubliceerd werden, gaven slechts een vermindering aan van 345.800 pond vergeleken met dezelfde maand verleden jaar. De voornaamste vermindering komt op rekening van Duitsland; hier is een aanzienlijke daling vergeleken met Januari, doch wanneer wij deze cijfers met die van verleden jaar Februari vergelijken is het verschil nog groot en bedraagt zelfs ruim 2½ miljoen pond. Daar staat tegenover, dat de uitvoeren naar Holland en België 1½ miljoen lbs. meer bedroegen, terwijl andere niet-geclassificeerde landen ruim 1½ miljoen pond meer afnamen dan in Februari 1925.

Over de doekmarkt valt weinig bepaalds te melden. Ondervindingen bij koopers als ook bij verkoopers varieeren nogal en hoewel er voldoende vraag is schijnt dit de algemeene positie niet veel te versterken. Over het algemeen schijnen overzeesche verkeerders zenuwachtig en terughoudend te zijn. Indië is nog de beste markt, maar Rangoon en de Straits zijn ook wat levendiger geworden. Over het algemeen zijn Manchesterprijzen vast en waar reeds zaken zijn afgesloten, toonen zij neiging tot stijging. In vele gevallen hebben fabrikanten reeds zoo veel toegegeven als zij maar kunnen, zoodat zij dan ook niet bereid zijn verder te gaan. Koopers schijnen dit echter niet te beseffen, waarvan een nutteloos heen en weer telegrafeeren het gevolg is.

10 Mrt. 17 Mrt. Oost. koersen. 9 Mrt. 16 Mrt.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/6¼ 1/6¼
 F.G.F. Sakellaridis 16,25 15,30 T.T. op Hongkong 2/3¼ 2/3¼
 G.F. No. 1 Oomra 6,35 6,35 T.T. op Shanghai 3/0 2/11¼

KOFFIE.

Sedert het vorig bericht is er in den toestand aan de koffiemarkt nog niet veel verandering gekomen. De afzet laat, zoolwel in Europa als in Amerika, nog altijd zeer onvrienden van over en als gevolg daarvan is de lust tot het ondernemen van nieuwe importzaken overal nog zeer gering. Dit laatste komt wel zeer duidelijk uit bij vergelijking van de uitvoercijfers van Santos in de laatste vier weken met die van de daaraan voorafgaande vier weken (naar Wekerka en Europa de daaraan bedroeg deze uitvoer ditmaal 578.000 balen tegen 839.000 balen in de voorafgaande periode). Het is begrijpelijk, dat de Braziliaansche afladers der zulke omstandigheden voortgeen met het zoeken naar een prijsbasis, waarop zij weder meer koopers zouden kunnen ontmoeten, en de aanbiedingen, die van die zijde in de afgelopen week werden gemaakt, waren dan ook meestal telkens weder iets lager, doch succes van beteekenis werd niet bereikt en de zaken, die tot stand kwamen, waren niet groot. Ook het bijna dagelijks langzaam terugloopen van den wisselkoers te Rio werkte de toegeevende houding van Brazilië in de hand.

In de laatste dagen herstelde de wisselkoers zich eenigszins en liepen daarmede in overeenstemming de aanbiedingen iets hooger, waardoor de markt weder een vaster aanzien kreeg. Aan onze termijnmarkt liepen ten gevolge van een en ander de prijzen eerst nog ongeveer ¾ à 1 ct. terug, waarna zij 1/8 à 1/2 ct. stegen. Aan de loco-markt waren houders over het algemeen weder nog wat gemakkelijker.

Volgens telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad, in de Gouvernementspakhuisen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo teruggehouden, op 10 Maart 4.025.000 balen, hetgeen tegen 28 Februari een vermindering aanwijst van 189.000 balen. (Daar in deze opgaven sedert 28 Februari ook begrepen is het in de pakhuisen van den Staat Minas Geraes teruggehoudene, en het cijfer van 28 Februari 110.000 balen Minas Koffie bevatte, wees laststbedoeld cijfer feitelijk ook reeds een teruggang aan van 100.000 balen en niet een toename van 10.000 balen, zooals in het vorig bericht was vermeld).

Een ander telegrafisch bericht uit Brazilië, deze week ontvangen, bracht de mededeeling, dat thans ook de makelaars in Santos protesteeren tegen de politiek van het bekende Comité tot Verdediging van de Koffie. Zij klagen over de hooge „brokers taxes” en maken propaganda voor een notering op de termijnmarkt aldaar van zes achtereenvolgende maanden in plaats van drie, zooals tot nu toe het geval was, en voor contracten van 500 balen inplaats van 1000 balen. Uit dit bericht blijkt dus, dat de ontstemming over de handelingen van het Verdedigingscomité in de koffiekringen van Santos vrijwel algemeen is. Dat de planters ontvreden waren, omdat een groot deel van hunne koffie wordt achtergehouden en dikwijls eerst na vele maanden tot afvoer naar Santos komt, was bekend. Wel is waar krijgen zij voorschotten op hetgeen achtergehouden wordt, doch die voorschotten kosten hun veel geld en bovendien loopen zij, zoo lang de koffie wordt teruggehouden, daarmede het risico van de markt. En dat de exporteurs maar weinig ingenomen zijn met de telkens verhoogde uitvoerbelastingen, die op het artikel drukken, en die niet door de overzeesche koopers, maar feitelijk door hen zelf worden gedragen, was ook reeds meermalen aan den dag gekomen, evenals het bekend was, dat zij het hinderlijk vinden, dat de termijnmarkt te Santos altijd slechts de drie eerstvolgende maanden noteert. Het is waarschijnlijk, dat deze laatste maatregel indertijd genomen is, omdat onder de bestaande omstandigheden de latere maanden een vrij groot déport zouden aanschrijven en die lagere waarde bij niet-notering der bewuste maanden niet zoo openlijk tot uiting komt. Deze methode is echter kostbaar voor de handelaars daar ter plaatse, die zich op termijn denken te kunnen vorderen en nu telkens reeds na enkele maanden de voorraadden moeten dragen van het reporteren van hunne termijnverkoop. En nu komen daarbij nog de makelaars met hunne hierboven omschreven grieven, waarbij ook nog wel gerekend zal moeten worden, dat door het terughouden van zooveel koffie in het binnenland van Sao Paulo, de plaatszaken te Santos thans natuurlijk veel geringer zijn dan vroeger. Veel uitwerking intusschen zullen deze protesten wel niet hebben, want het doel, dat door het Verdedigingscomité wordt nagestreefd, namelijk het op prijs houden van het artikel, is voor geheel Brazilië van te veel belang en over de middelen om dat doel te bereiken, beschikt de Commissie voldoende.

De prijzen van gewoon goeds ongeschreven Superior Santos op de plaats verschepen 100/- à 101/- per cwt. en van dito Prima ongeveer 102/- à 103/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 85/- à 85/6.

Van Robusta op aflading waren de aanbiedingen van Neder-

landsch-Indië ook wederom iets lager. Op het oogenblik zijn de noteringen:

Palembang Robusta,	April/Mei	verschepping	47 ct.
"	Juli/Sept.	"	46 "
"	Oct./Dec.	"	44 "

alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen, die te lang onveranderd waren gebleven, werden deze week verlaagd op 65 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 56 ct. voor Robusta, welke cijfers in overeenstemming zijn met de thans alhier geldende waarde.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos Contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
23 Mrt	57 7/8	55 7/8	53 7/8	52	52 7/8	50 7/8	48 7/8	46 7/8
16 "	59 7/8	57	53 3/4	52 7/8	52 7/8	51	48 3/4	47 1/8
9 "	61 3/4	57 3/4	54 3/4	53 3/4	53 3/4	51 3/4	49 1/4	47 7/8
2 "	61 3/4	58 3/4	55 3/4	54 3/4	55 3/4	52 3/4	50 3/4	49

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
22 Mrt	\$ 17,15	\$ 17,10	\$ 16,30	\$ 15,85
15 "	" 17,40	" 17,45	" 16,27	" 15,90
8 "	" 17,70	" 17,46	" 16,45	" 16,06
1 "	" 18,03	" 17,88	" 16,90	" 16,56

Rotterdam, 23 Maart 1926.

THEE.

Het verloop van de Amsterdamsche theeveiling van den 18en dezer viel over het algemeen niet mede. Voor de Sumatra-thee heerschte een zeer vaste stemming en konden de prijzen voor gruissoorten vaak stijgen met 1 à 4 cts. Bladsoorten waren daarentegen niet meer dan prijshoudend. Voor de Java-thee was de belangstelling veel minder en waar de kwaliteiten als gevolg van den Westmoesson, ook terugloepende waren, moest hier wat op de vorige prijzen worden toegegeven. Ook hierbij was er voor bladthee slechts belangstelling op een van 3 tot 7 cts. verlaagd niveau, zoodat verschillende partijen uit de veiling, die in het geheel ca. 17.000 kisten omvatte, moesten worden teruggehouden.

De volgende Amsterdamsche veiling is vastgesteld op 8 April en zal wederom ongeveer 17.000 kn. omvatten.

Batavia seinde ook iets lagere markten met prijzen, die 3 à 4 cts. in reactie waren.

Londen gaf in de afgelopen week een prijshoudende stemming te zien, hoewel ook daar voor bladthee minder belangstelling bestond. Het gemiddelde Londensche prijsniveau voor Britsch-Indische thee handhaaft zich tusschen 1 sh. 10 d. en 1 sh. 11 d. per lb., niettegenstaande het aanbod op de markt dubbel zoo groot is als verleden jaar, toen het om reden der dalende markten, sterk ingekrompen werd. De afleveringen voor binnenlandsch verbruik blijven zeer bevredigend.

Amsterdam, 22 Maart.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt toont nog geen verbetering en de vrachten zijn zoo goed als onveranderd gebleven. Van de Northern Range werd een handige boot geplaatst naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg/Bremen voor een lading haver tegen 8 cents per 100 lbs. prompt, terwijl ook bevracht werd van Philadelphia naar West-Italië (incl. eilanden) op basis van 11 cents voor zwaare graan, per Maart. West-St. John bevrachtte een kleine boot naar de Middellandsche Zee per prompt tegen 13 1/2 cents één haven, doch deze vracht is niet meer te bedingen. Naar Bahia Blanca en Rio werd 17 1/6 betaald van de Northern Range, Maart/April.

Een handige boot van ongeveer 4000 tons werd bevracht voor een lading veekoeken van New-York naar Rotterdam per Maart/April tegen 12 cents per 100 lbs. Van de Gulf werd voor Sulphur naar Harburg \$ 2.30 betaald per Maart en \$ 2.40 per Maart/April. Ook naar Zuid-Afrika werden ladingen geplaatst tegen \$ 4.25 per Mei/Juni.

Op de suikermarkt van West-Indië was wederom een overvloedig aanbod van tonnage in elke grootte en daar de orders schaarsch zijn, hebben de vrachten een nog verdere daling moeten ondergaan. Van Cuba naar U.K./Continent heeft men booten gekregen van ongeveer 6000 tons tegen 14/- tot 13 1/6 per Maart/April.

Voor thuisvrachten is de North Pacific in het geheel niet opgeleefd. Een beperkt aantal partijen werd geboekt

naar de gebruikelijke havens der lijnbooten tegen 22/6. Ook voor lumber is de vraag naar tonnage gering.

De River Plate is deze week iets opgeleefd, ofschoon in de vrachten slechts weinig verandering te bespeuren is. Een flink aantal bevrachtingen werd gedaan van Bahia Blanca voor prompte belading tegen 12/6 voor booten met een goede kubiek en 12 - voor andere, naar U.K./Continent en in de meeste gevallen waren de reeders gedwongen een groot aantal opties te verlenen. Naar West-Italië werd eveneens bevracht op basis van 13/6, terwijl van Santa Fe naar Antwerpen 13/- werd betaald.

Van de salpeter vrachtenmarkt valt ook slechts weinig verandering te melden; de meeste bevrachters zijn nog niet in staat booten op te nemen. Naar ruimte naar Europa bestaat geen definitieve vraag voor welke positie dan ook en de vracht is minimaal ongeveer 20/- naar de gebruikelijke loshavens. Voor volle ladingen wordt 20/- geïndiceerd, naar Alexandrië per April/Mei, doch tegen deze vracht werd nog geen tonnage bevracht. Ook naar de Vereenigde Staten waren geen definitieve orders aan de markt.

De markten van het Oosten verschaffen nog geen thuisvrachten en er valt nog steeds geenerlei opleving te vermelden. Van West-Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd 25/- gedaan, optie Alexandrië of Port Said 24/6, Portugal 26/-, Shanghai of Japan, 21/- per Maart; Sydney/Alexandrië (meel) 26/3, Maart. Thuisvrachten van Burmah zijn er niet; naar Shanghai werd 15/- geaccepteerd per Maart. De markt van Britsch-Indië staat min of meer stil en de vracht is onveranderd ongeveer 18/-, tegen welk cijfer een 6800 tonner werd bevracht naar het Continent, Maart belading. De afsluitingen van Zuid-Afrika bleven beperkt tot eenige kolenvrachten: Durban/Bombay of Karachi 11/-, Maart/April, Aden of Perim 10 1/4 1/2.

Van de Zwarte Zee vonden slechts weinig bevrachtingen plaats en de vrachten ondergingen ook niet de minste verandering. 12/6 werd per Maart betaald naar het Continent, optie U.K. en Scandinavië tegen de gebruikelijke verhoogingen, terwijl per April 12/3 werd geaccepteerd naar Continent. De Donau is zeer kaalm en practisch gesproken vonden geen bevrachtingen plaats.

Ook van de Middellandsche Zee vonden slechts weinig afsluitingen plaats en de vrachten zijn op hetzelfde lage peil gebleven. Ertsafsluitingen zijn o.a.: La Goulette/Rotterdam 4/10 1/2, Bona Port Talbot 6/4 1/2, Hornillo Bay/Middlesbrough 7/-. In fosfaat ging ook slechts weinig om, doch de vracht naar Fransche Atlantische havens bleef 5/- tot 5/3, terwijl naar de Baltic bevracht kan worden tegen 8/-.

De vrachten van de Golf van Biscaye blijven vast. De laatste afsluitingen zijn: Bilbao/Rotterdam 5/6, Middlesbrough 6/9.

Op de time-charter vrachtenmarkt was niet te veel te doen; voor een Zuid-Amerika rondreis, op- en teruglevering Continent, werd 3/6 betaald en voor 6/9/12 maanden wordt 3/6 genoteerd.

Het aanbod op de Amerikaansche kolenvrachtenmarkt was vast doch de vrachten vertoonden een verdere daling. Naar Rio werd \$ 3.25 betaald per Maart, Para \$ 3.15 en Santos \$ 3.75, per April. Ook naar Italië waren slechts weinig orders aan de markt; de eenige afsluiting is naar Ancona en Venetië tegen \$ 2.65, Maart. Van Hampton Roads naar Montreal was een flinke vraag per Mei op basis van 95 cent met vrije lossing.

Van de Engelsche kolenvrachtenmarkt kan een vaste tendens gerapporteerd worden, hoofdzakelijk naar Zuid-Amerika en de oostelijke Middellandsche Zee. Afsluitingen van Zuid Wales zijn: Ghent 3/—, Marseille 10/—, Genua 10/3 Venetië 12/6, Alexandrië 12/—, Aden 17/—, Rosario 21/— en van de Oostkust: Aalborg 5/6, Hamburg 3/10 1/2, Bordeaux 6/—, Gibraltar 9/—, Venetië 12/6, Malta 11/—, Montevideo 19/—, Buenos Aires 19/6.

RIJNVAART.

Week van 13 t/m. 20 Maart 1926.

De aanvoeren van zeezijde waren zeer matig.

Scheepsruimte was meer dan voldoende beschikbaar.

De erstvrachten bedroegen maximum fl. 0.25 met 1/2 en fl. 0.35 met 1/2 lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 25 ct. en 27 1/2 cts. tarief.

De waterstand, hoewel vallend, bleef gunstig. In weerwil van den slechten toestand in de Ruhrhavens sleepten regelmatig schepen, welke hier geen lading konden vinden, leeg naar den Ruhr.

In de Ruhrhavens bleef de toestand onveranderd slecht. De verschepingen van kolen bleven gering, terwijl er meer dan voldoende aanbod van ledige ruimte was.

De vracht voor exportkolen ging in het laatst der week nog 10 Pfg. per ton terug.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 28 Februari 1926

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd	f	1.380.600,—
Deelneming in de firma's: B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	6.435.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen .... f 10.347.081,13 waarvoor in geld gestort	"	7.639.881,13
waarvoor effecten gedeponeerd	f	2.707.200,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen	"	2.000.000,—
ten eigen gebruik	"	30.483.350,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	35.190.550,—
Saldo's bij Bankiers	"	68.167.655,47
Daggeldleeningen	"	9.890.406,65
Eigen effecten en syndicaten	"	350.000,—
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen	"	7.722.361,48
Prolongatiën gegeven	"	2.057.771,35
Credietvereniging	"	20.822,455,—
Af: loopende Promessen	f	57.918.265,93
"	"	4.300.000,—
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt.	f	63.482.172,82
Af: loopende Promessen	"	3.156.000,—
Voorschotten op Consignatiën	"	53.618.265,93
Gebouwen	"	60.326.172,82
"	"	3.009.928,11
"	"	5.565.214,05
Totaal	f	282.176.262,59

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	8.822.001,91
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging	"	5.196.205,—
Reserve Credietvereniging	"	2.457.780,86
Aandeelhouders voor gedeponeerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	1.380.600,—
in Leen-Depot	"	33.809.950,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	35.190.550,—
Deposito's	"	2.543.390,90
Prolongatie-Deposito's	"	62.492.403,63
Saldi Rekeningen-Courant	"	7.942.300,—
" " " voor gelden in het Buitenland ..	f	78.979.372,09
" " " Credietvereniging	"	5.703.239,92
" " "	"	3.669.915,62
Daggeldleeningen	"	88.352.527,63
De Nederlandsche Bank	"	2.000.000,—
Te betalen Wissels	"	2.107.115,74
Geaccepteerd door derden	"	21.274.634,91
Diverse Rekeningen	"	3.576.450,34
"	"	2.420.901,67
Totaal	f	282.176.262,59

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

Hoe beleg ik mijn geld?

DOOR

J. GROOTEN

Directeur der Levensverz. Mij. N. O. G.
Leeraar M.O. Boekhouden en Wiskunde

PRIJS f 2.50

Het boekje munt uit door duidelijkheid, terwijl de vraagstukken waarvoor de belegger zich geplaatst ziet, op heldere wijze worden uiteengezet. . . . Het boekje zal voor velen, die vermogens hebben te beheren, in verschillende opzichten als voorlichter kunnen strekken.

Nieuwe Rotterdam. Courant.

. . . en geeft daarbij blijk van feitenkennis, gezond verstand en vooral van solide beginselen . . . het is aangename lectuur en er zijn heel wat wijze lessen in verwerkt.

Financ. Weekblad v. d. Fondsenhandel.

Het behoeft geen betoog dat een zoo ervaren man, als deze directeur, elk onderdeel in bijzonderheden heeft samengesteld, waaruit hij die aan belegging wenscht te doen, groot voordeel kan trekken. . . Het is een nuttig boek.

Dagelijksche Beurscourant.

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Mij., Rotterdam.

KELLY'S DIRECTORY
of the Merchants, Manufacturers & Shippers of the World

PUBLISHED ANNUALLY

GIVES classified lists of Manufacturers making every class of goods, of Merchants who buy and sell raw materials and manufactured products, of Importers and Exporters who feed the Markets at home and abroad, of Bankers who arrange traders' financial transactions, and of Shippers undertaking the transport of goods.

All Trade Headings are given in English and French, and in the language of the country to which the information refers. Maps, and Indexes in English, German, Russian, French and Spanish are included. In the United Kingdom Section each name and address is given in a general Alphabetical list with the Trades shown, and the telephone numbers and telegraphic address attached; and is also given classified according to the particular Trade.

The Directory is in two Volumes: (1) Foreign Countries and their Dependencies; (2) England, Scotland, Ireland & Wales, the British Dominions and Possessions.

Price fl. 40.—

Sole-Representatives for Holland:

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ
113, WIJNHAVEN - ROTTERDAM - 'PHONE 7843

Ask for a prospectus of Kelly

It will be sent you free of charge

Abonneert U op

DE BOEKHOUDING

Abonn.prijs f 6.— per jaar fr. p. p. :-: Proefnummers op aanvraag

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ, ROTTERDAM

BALANSLEZEN

DOOR A. E. C. VAN SAARLOOS

Handleiding v. fondsenbezitters, directeuren en commissarissen van Naaml. Vennootschappen en studeerenden in de Handelswetenschappen

Tweede, omgewerkte en vermeerderde druk . . . . . Prijs f 2.90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ - ROTTERDAM

VERSCHENEN:

De Politiek-Gods- dienstige Antithese

Haar opkomst, groei
en ondergang

Een kritiek en poging
tot reconstructie tevens

Door

Prof. Mr. J. A. EIGEMAN

Prijs f 1.75

Alom verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ
ROTTERDAM

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

's-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.